

Leto XXVI. Številka 34

Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Račoveljica, Šk. Loka
in Trzin — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. Glavni urednik Anton Miklavčič
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

Kranj, torek, 30. 4. 1974
Cena: 1 dinar

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik,
in sicer ob sredo in sobotah

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

*Za praznik dela čestitamo
vsem naročnikom in našim
sodelavcem in jim želimo
prijetno praznovanje*

Naslednja
številka
bo izšla v sredo,
8. maja

Naročnik:

GS II. sejem sredstev za obrambo in zaščito v Kranju od 27. 5 do 1. 6. **GS**

France Popit v Afriki

Predsednik Zveze slovenskih komunistov France Popit je na obisku v nekaterih afriških deželah. En teden je bil na zasebnem obisku v Centralnoafriški republiki, v teh dneh pa se mudi v Brazavillu (Kongo).

V Centralnoafriški republiki ga je sprejel predsednik Jean Bedel Bokassa in ga za dva dni odpeljal v narodni park na severu dežele. Tam sta se pogovarjala o odnosih med državama in gospodarskem sodelovanju.

Bomba v slovenski šoli

V soboto ob 22.35 je v atriju slovenske šole pri Sv. Ivanu v Trstu eksplodirala močna bomba. Ta zločinski napad italijanskih neofašistov je zbudil proteste po vsej naši državi in tudi po Italiji. Slovenska kulturnogospodarska zveza je takoj po zločinu izjavila, da se že uresničujejo besede voditelja italijanskih fašistov Almiranteja, da je treba slovenski življ v Italiji uničiti. Komunistična partija Italije pa je pozvala oblasti, da čim bolj učinkovito zaščitijo slovensko prebivalstvo in demokratične ustanove, ter poiščejo krivce oziroma storilce zločina in jih tudi ostro kaznujejo.

Stanovanja za delavce

Sestintrideset družin delavcev ladjedelnice in tovarne dizel motorjev Uljanik v Pulju bo dočakalo praznik dela v novih stanovanjih. Ključe so dobili konec preteklega tedna. Puljska ladjedelnica se je lani dogovorila z gradbenim podjetjem Istra za gradnjo 147 stanovanj za svoje delavce. Doselej je vseh 84 stanovanj, druga pa bodo zgrajena do konca leta.

Ključki ob dnevu OF

Tudi 109 občanov in njihovim družinam iz Kopra, Izole in Pirana bo letošnje praznovanje dneva OF in 1. maja ostalo za vedno v spominu. Na slovesen način so jim namreč ob tej priložnosti izročili ključe novih stanovanj, ki so jih zgradili s pomočjo obalnega solidarnostnega sklada za gradnjo stanovanj za delavce. Do konca leta računajo, da bodo lahko razdelili ključe še stotim družinam z nizkimi osebnimi dohodki.

Več za kmetijsko šolstvo

V Ljubljani so konec preteklega tedna podpisali samoupravni sporazum o ustavitvi izobraževalne skupnosti za agroživlilstvo. Sporazum je še posebnega pomena pri uresničevanju tako imenovanega zelenega plana. Le-ta predvideva, da bomo imeli čez 20 let v Sloveniji le še okrog 40.000 čistih kmetij. Vodili naj bi jih gospodarji s končano šolo za kmetovalce, oziroma kmetovalke s končano šolo za kmetovalke-gospodinjice, absolventi poklicnih, srednjih in drugih kmetijskih šol. Veliko kadrov bodo potrebovali tudi v družbenem kmetijstvu, predelovalni industriji in trgovini.

Kako opremiti eno sobo

V Beogradu je te dni odprta razstava Stanovanje v eni sobi. Njen namen je pokazati, kako najbolje opremiti majhen prostor: sobo, garsonjero ali enosobno stanovanje. Stevilna podjetja, med njimi tudi več slovenskih, so na tej razstavi pokazala marsikaj novega pri opremiti za stanovanje. Vendar so razstavljeni predmeti v večini unikatni.

Kranj

V četrtek dopoldne se je na tretji seji sestal komite občinske konference zveze komunistov in ocenil skupščinske volitve ter razpravljalo o nadaljnjih nalogah članov zveze komunistov. Razpravljali so tudi o nalogah zveze komunistov po VII. kongresu ZK Slovenije, o obnovi zveze komunistov in o kandidatih za srednjo politično šolo. — Popoldne pa se je sestal aktiv komunistov neposrednih proizvajalcev in razpravljalo o istih vprašanjih. Prav tako so o tem v petek popoldne razpravljali tudi sekretarji organizacij zveze komunistov kranjske občine.

Za nedeljo napovedana spominska svečanost ob 32-letnici borbe in tragedije kokrške čete na Okroglem je zaradi slabega vremena odpadla. Svečanost ob spomeniku na Okroglem bo prihodnjo nedeljo. A. Z.

Radovljica

V začetku minulega tedna se je pri občinski konferenci zveze mladine sestal sekretariat in razpravljalo o poteku zvezne štafete, ki bo radovljiško občino obiskala 11. maja. Sklenili so, da bo štafeta šla iz Begunj skozi Radovljico, Lesce, Bled, Bohinjsko Bistrico in Gorje. Na sestanku pa so govorili tudi o prireditvah v mesecu mladosti. Športna tekmovanja so se začela že minulo soboto. V Bohinju bodo pripravili kviz tekmovanje o delavskem gibanju. Osrednja prireditev pa bo 25. maja na Bledu, ko bodo podelili priznanja mladim družbenopolitičnim delavcem. Mladi pa se bodo pomerili v tekmovanju o družbenopolitičnih dogodkih v minulem obdobju. M. Hudovernik

Tržič

V torek in sredo je bil v Tržiču seminar za sekretarje osnovnih organizacij in stalnih aktivov ZK iz tržiške občine. Udeležba na seminarju je bila dobra, temu primerne pa so bile tudi razprave. V torek je član izvršnega komiteja CK ZKS Miran Potrč pojasnjeval sklepe 7. kongresa ZKS, predsednik komisije za kadrovska vprašanja pri občinskem komiteju ZKS Miloš Savič pa je pripravil za razpravo obširno poročilo o obnovi ZKS. V sredo sta uvodne misli podala sekretar komiteja ZKS Janez Piškur in predsednik komisije za organizacijo in razvoj ZKS pri CK ZKS Franc Rogelj. Prvi je ocenil volitve v zbor občinske skupščine, Franc Rogelj pa je govoril o vprašanjih z delovnega področja komisije, ki ji predseduje. Na tokrovem oziroma sredinem seminarju so dopolnili delovni program občinske organizacije ZK do 20. maja, ko naj bi se sestala občinska konferenca. -jk

V petek je bila v Tržiču 48. seja občinske skupščine. Na seji so potrdili statut skupščine gorenjskih občin in menili, da novi organ lahko še bolj utrdi povezanost Gorenjske. Po obravnavi poročila koordinacijske komisije za sklenitev družbenega dogovora o skupni porabi v občini Tržič za leto 1974 so razpravljali o družbenem dogovoru o osnovah in merilih za določanje mesečnih nadomestil osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov voljenim in imenovanim funkcionarjem. Tržiška občina ima za ta nadomestila najnižje postavke. Odborniki se s predlogom niso v celoti strinjali. Predlagali so, naj bodo postavke za nadomestila enake kot v jeseniški, škofjeloški in radovljiški občini. Na petkovi seji tržiške občinske skupščine so sprejeli odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in plačil za storitve. V svet Alpskega letalskega centra Lesce pa je skupščina imenovala Janka Dobreta, v sveta zdravstvenega doma Kranj in enote v Tržiču pa Franca Šarabona in Mirka Brejca. -jk

Prireditve pred praznikom ONZ

Letošnje praznovanje dneva javne varnosti ima še poseben pomen, saj je vezano na pomembno obletnico — 30. letnico ustanovitve. V dneh pred 13. majem bodo po vseh republikah prireditve v počastitev dneva varnostnikov, centralna prireditev pa bo 11. maja v Beogradu, kjer bodo tudi druge prireditve, med drugim tudi športno srečanje varnostnikov.

Praznovanja so se pravzaprav začela že sredi februarja, ko so se začela republiška športna srečanja varnostnikov v streljanju, judu, šahu, kegljanju in drugih športih, nadaljevala pa se bodo s prireditvami kot je otvoritev več razstav, sledil pa bo propagandni nastop pripadnikov službe javne varnosti v hali Tivoli, osrednja slovenska prireditev bo slavnostna akademija navečer praznika na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Uprava javne varnosti v Kranju se je že vključila v letošnje praznovanje s športnimi srečanji varnostnikov na Gorenjskem. V ponedeljek, 6. maja, ob 16. uri bo na stadionu Stanka Mlakarja v Kranju javni nastop pripadnikov organov javne varnosti v spretnostnih vožnjah, judu, prikazana bo tudi reševalna vaja in pa nastop s službenimi psi.

Ob tej obletnici bo izšel tudi prvi zvezek zbornika Zgodovina VOS na Gorenjskem, katerega izdajo so pripravljali že dlje časa. Ob tej priložnosti bo tudi slavnostna seja razširjenega odbora za izdajo zbornika.

Na dan praznika oziroma dan ali dva prej bodo po vseh gorenjskih občinah predsedniki občin-

skih skupščin priredili sprejeme za delavce milice in pa organov za notranje zadeve ter za upokojene varnostnike. L. M.

Včeraj so se pousod na Gorenjskem sestale novoizvoljene skupščine. Na začetku štiriletnega obdobja so najprej izvolili nova vodstva skupščin. Foto: F. Perdan

Za 1. maj — praznik dela
vam čestita

Ljubljanska banka

Nova vodstva občinskih skupščin

Gorenjska, 29. aprila — V vseh gorenjskih občinah so bile dopoldne prve seje na novo izvoljenih občinskih skupščin. Delegati vseh, treh zborov so na skupnih sejah izvolili predsednika in podpredsednika skupščine, predsednika, podpredsednika in člane izvršnega sveta občine. Na ločenih sejah pa so potem izvolili predsednike in podpredsednike posameznih zborov občinske skupščine.

Predstavljamo vam nova vodstva občinskih skupščin v posameznih občinah.

JESENICE

Predsednik skupščine
SLAVKO OSREDKAR, (1933),
dosedanji direktor bolnice Jesenice
Podpredsednik skupščine
JANKO BURNIK, (1923),
zaposlen v Zdravstvenem domu
Jesenice

Predsednik izvršnega sveta
IVO ŠČAVNIČAR, (1925),
doslej zaposlen v železarni Jesenice.
Podpredsednik izvršnega sveta
PAVLE DOLAR, (1926),
zaposlen na skupščini občine Jesenice
Predsednik zbora združenega dela občinske skupščine
Inž. BORIS BERGANT, (1940),
zaposlen v železarni Jesenice
Podpredsednik zbora združenega dela občinske skupščine
JANKO SODJA, (1929),
zaposlen v hidrocentrali Moste
Predsednik zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine
Inž. FRANC ZERJAV, (1934),

zaposlen na Gozdnem gospodarstvu Bled
Podpredsednik zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine
JELKA VIDALI, (1937),
zaposlena v železarni Jesenice
Predsednik družbenopolitičnega zbora občinske skupščine
TOMAŽ ERTL, (1932),
zaposlen v železarni Jesenice
Podpredsednik družbenopolitičnega zbora občinske skupščine
SLAVKO MARKELJ, (1920),
zaposlen v železarni Jesenice

KAMNIK

Predsednik skupščine
FRANC SVETEJ, (1933),
dosedanji sekretar izvršnega odbora občinske konference SZDL

Podpredsednik skupščine
MATIJA JENKO, (1932),
zaposlen v Svilanit Kamnik

Predsednik izvršnega sveta
ALFONZ BOLTAR, (1928), doslej
zaposlen v Jugotekstilu v Ljubljani

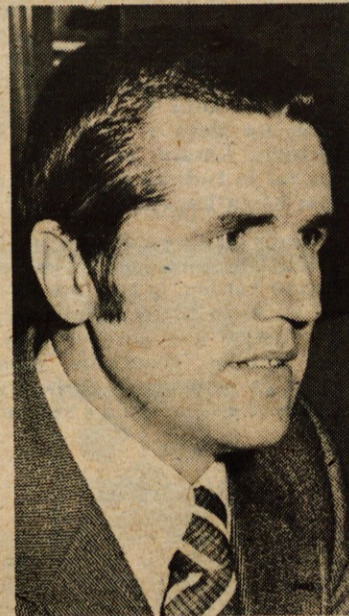
Predsednik zbora združenega dela občinske skupščine
SLAVA REPŠE, (1928),
zaposlena v tovarni Titan v Kamniku
Predsednik zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine
NANDE VODE, (1919),
kmetovalec iz Komende
Predsednik družbenopolitičnega zbora občinske skupščine
STANE SIMŠIČ, (1927),
direktor v tovarni Utok v Kamniku

KRANJ

Predsednik skupščine
TONE VOLČIČ, (1923),
dosedanji predsednik občinske konference SZDL

Podpredsednik skupščine
Inž. JUDITA RAKOVEC, (1933),
direktor kadrovske službe v tovarni Sava Kranj

Predsednik izvršnega sveta
FRANC ŠIFKOVIČ, (1939),
dosedanji predsednik občinske skupščine

Podpredsednik izvršnega sveta
RADO PAVLIN, (1931),
dosedanji direktor osnovne šole France Prešeren
ALOJZ BOSTIČ, (1928),
dosedanji tajnik skupščine občine
Predsednik zbora združenega dela občinske skupščine
VINKO ŠARABON, (1928),
zaposlen v Iskri Elektromehaniki Kranj
Podpredsednik zbora združenega dela občinske skupščine
STEFAN KADOIČ, (1933),
zaposlen v Višji šoli za organizacijo dela
Predsednik zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine
JANEZ GRASIČ, (1939),
direktor osnovne šole Lucijan Seljak
Podpredsednik zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine
MIHA STENOVEC, (1929),
zaposlen v Cestnem podjetju Kranj
Predsednik družbenopolitičnega zbora občinske skupščine
JOŽE VALANT, (1937),
zaposlen v Tekstilnem centru v Kranju
Podpredsednik družbenopolitičnega zbora občinske skupščine
PETER TULIPAN, (1924),
zaposlen v tovarni Tekstilindus

RADOVLJICA

Predsednik skupščine
LEOPOLD PERNUŠ, (1922),
doslej zaposlen pri GG Bled kot
direktor TOZD Pokljuka

Podpredsednik skupščine
IVAN CERKOVNIK, (1927),
dosedanji predsednik občinske skupščine

Predsednik izvršnega sveta
FRANC PODJED, (1939),
doslej zaposlen kot vodja ekonomsko-računskega sektorja v Almiri
Predsednik zbora združenega dela občinske skupščine
JOŽE KAPUS, (1941),
zaposlen v tovarni Plamen v Kropi
Podpredsednik zbora združenega dela občinske skupščine
JOŽE MERŠOL, (1938),
zaposlen v tovarni Verig v Lescah
Predsednik zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine
FRANC JERE, (1923),
direktor Vodne skupnosti Kranj
Podpredsednik zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine
VINKO PAČNIK, (1921),
upravitelj Psihiatrične bolnice Begunje
Predsednik družbenopolitičnega zbora občinske skupščine
FERDO BEM, (1925),
vodja enote zavoda za šolstvo SRS v Kranju
Podpredsednik družbenopolitičnega zbora občinske skupščine
PAVEL TOLAR, (1917),
direktor Gozdnega gospodarstva Bled

ŠKOFJA LOKA

Predsednik skupščine
TONE POLJANAR, (1930),
dosedanji predsednik občinske skupščine

Podpredsednik skupščine
Dr. BRANKO BERČIČ, (1927),
pomočnik ravnatelja narodne univerzitetne knjižnice v Ljubljani

Predsednik izvršnega sveta
JOŽE STANONIK, (1939),

dosedanji predsednik občinskega sindikalnega sveta

Predsednik zbora združenega dela občinske skupščine
JOŽE PAVLIČ, (1927),
zaposlen v Gorenjski predilnici
Podpredsednik zbora združenega dela občinske skupščine
JANEZ MALOVRH, (1942),
zaposlen v Jelovici Škofja Loka
Predsednik zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine
TONE RAKOVEC, (1938),
direktor Iskre v Idriji
Podpredsednik zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine
FRANC JEREB, (1921),
upokojen oficir JLA iz Žiri
Predsednik družbenopolitičnega zbora občinske skupščine
SLOBODAN POLJANŠEK, (1944),
ravnatelj osnovne šole Žiri
Podpredsednik družbenopolitičnega zbora občinske skupščine
Inž. STANE PESKAR, (1939),
zaposlen v obratu Iskra Železniki

TRŽIČ

Predsednik skupščine
MILAN QGRIS, (1924),
dosedanji direktor zavoda za zaposlovanje v Kranju

Podpredsednik skupščine
FRANC KOPAC, (1933),
zaposlen v ZLIT Trzin

Predsednik izvršnega sveta
Inž. VILI LOGAR, (1932),
dosedanji predsednik občinske skupščine

Predsednik zbora združenega dela občinske skupščine
FRANC JAZBEC, (1942),
zaposlen v Peko Trzin
Predsednik zbora združenega dela občinske skupščine
IGNAC PIRJEVEC, (1937),
zaposlen v Bombažni predilnici Trzin
Predsednik zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine
KAREL PEČNIK, (1932),
zaposlen v obratu Gozdnega gospodarstva Kranj v Trzinu
Podpredsednik zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine
IVAN GREGORC, (1922),
zaposlen v Peko Trzin
Predsednik družbenopolitičnega zbora občinske skupščine
LOVRO CERAR, (1915),
upokojenec iz Trzina
Podpredsednik družbenopolitičnega zbora občinske skupščine
JURIJ KRAMAR, (1947),
zaposlen v ZLIT Trzin

Pripravil: A. Zalar

Uspelo dogovarjanje

Na petkovi zadnji seji kranjske občinske skupščine v dosedanjem mandatnem obdobju so ocenili tudi potek družbenega dogovarjanja in sporazumevanja v občini o splošni in skupni porabi. Ugotovili so, da je dogovarjanje uspelo in do petka se osem delegatov ni podpisalo sporazumov. To predstavlja približno 2 odstotka zaposlenih v občini. Vendar pa bodo tudi ti delegati v prihodnjih dneh podpisali sporazume, saj v nobeni organizaciji združenega dela oziroma temeljni organizaciji dela v občini niso bili proti predlaganim stopnjam. V kranjski občini in tudi v radov-

ljiški pa sporazuma niso podpisali s skupnostjo invalidskega in pokojninskega zavarovanja, ker so bile predvidene občinske stopnje nekaj nižje od predloženih. Ta mesec bo torej treba začeti in speljati usklajevalni postopek. Potrebna pa bo tudi sprememba stopenj za otroško varstvo in otroški dodatek. Ker gre za pomembne spremembe, bo o tem stekla razprava v temeljnih organizacijah združenega dela. Sicer pa so na seji poudarili, da delo koordinacijske komisije v občini še ni končano, saj bo potrebno nenehno občasno preverjanje in usklajevanje splošne in skupne porabe. A. Z.

Bomo spet pili vodo iz Sore?

V Škofji Loki dokončujejo orjaško čistilno napravo, vredno 480 milijonov starih din, ki obeta že hudo onesnaženi reki povrniti izgubljeni sloves enega najlepših gorenjskih vodnih tokov

Pozno, a ne prepozno smo tudi pri nas spoznali, da po starem ne bo šlo več naprej. Spoznali smo, da praksa ni v skladu s socialističnimi in humanističnimi načeli, ki skrb za človeka postavljajo na prvo mesto, pred dobičkarstvo in zaslužke, pred materialne dobrine in ekonomske apetite. Nenadoma so se nam odprle oči in zgroženi smo ugotovili, kako v »bistrih« alpskih rekah življenje naglo zamira, kako kopalce napadajo grdi izpuščaji, kako idilični tolmuni namesto temno zelenega dobivajo zamolklo rjav in vijoličast odtenek, kako je mehki prod

prekrila ogabna, lepljiva sluz... Sledili so »protiukrepi« v podobi zakonov, predpisov in odlokov o načinu boja zoper ogroženost okolja, ki pa jim je industrija postavila nasproti predračene izdatkov in pribila, da bi jo tako negospodarske naložbe ugonobile. Ampak plaz protestov, sprva tihih, pohlevnih, in nato zmeraj odločnejših, ni pojenjal.

»POSKUSNI ZAJEC«

»Kadar vlečete primerjave s tujino, kadar pretresate možnost modernizacije strojnih parkov, posodobljenja reklamnih prijemov, povečanja investicij v osnovna in obratna sredstva, povišanja plač, dnevnic, kreditov itd., bodite dosledni in povejte še, da so vlaganja v varstvo prirode in inozemstvu pet- do desetkrat izdatnejša kot v Jugoslaviji. Pri dnevnicah, denimo, je to razmerje le 3:1.«

Gornja pripomba iz ust zrevoltiranega odbornika ene od gorenjskih občinskih skupščin ni pred dvema letoma rodila niti najmanjšega odmeva. Poslovni može so obsedeli tihi in nemi, saj je debata dosegla točko, ko kratkovidna pragmatika logika odpove. Navzlic naraščajočemu pritisku javnosti ni razen montaže ducata cenjenih, dvomljivo učinkovitih filtrov v posameznih tovarnah nihče ukrenil ničesar. Občinske uprave in podjetja so previdno čakala, ne želeč prevzeti nase tveganj »poskusnega kunca«. No, prva, ki si je upala storiti odločilni korak, je bila na Gorenjskem Škofja Loka. Ločani so v programu akcij ob tisočletnici komune vključili tudi izgradnjo centralne čistilne naprave, ki naj bi Soro rešila odplak iz številnih kanalov, speljanih naravnost v strugo. Poskusno obratovanje je steklo v zač. aprila, dokončano pa bo orjaški kompleks betonskih labirintov in zajetij, zraslih sredi obrežnih ravnin pod vasjo Suha, usposob. v I. polovici julija. Za zdaj obratuje samo s polovično zmogljivostjo, kajti nanj še ni priključen traški cevovod. Kapacitete objekta znašajo 25.000 enot, kar pomeni, da zmore absorbirati »izcedke« teritorija, kjer živi 25.000 prebivalcev. Stroški so resda dosegli skoraj pol milijarde starih din, vendar sta projektant, znani strokovnjak inž. Igor Kos (Hidroinžiniring Ljubljana) ter izvajalec del, domači SGP Tehnik, očitno načrtovala dolgoročno, upoštevajoč ne zgolj trenutne potrebe, temveč razmere, kakršne bodo v Škofji Loki vladale čez dve ali tri desetletja.

RECEPT IZ NARAVE

Mehansko-biološki čistilni kompleks na Suhi je švicarska pogruntavščina, vendar nekoliko dopolnjen, in predstavlja prvi tovrstni eksperiment v Sloveniji. Podobnega razvijajo v Novem mestu, toda operativno sposoben bo malce pozneje kakor loški. Ni čudno, da častljivo gorenjsko mesto postaja cilj romanj različnih delegacij od vsepovsod, ki si prihajajo ogledovat napravo, zbirat informacije in ugibat, ali ne bi kazalo ubrati enake poti. In kaj vidijo?

Kot je mogoče ugotoviti že iz naziva, smo priče posrečeni kombinaciji mehanskega in biološkega izločanja fekalij, pri čemer zasluži zlasti veliko pozornost drugi del postopka, temelječa na nenavadni lastnosti aerobnih bakterij, sposobnih, da v rekordnem času razgradijo organske snovi. Edina pogoja sta primerna količina kisika in pravih temperatura. Če ju izpolnimo, sprožimo proces gnitja, popolnoma enak onemu v prosti naravi. Poraba energije je minimalna, s čimer se znatno poceni vzdrževanje sistema, ki spriče izredne stopnje avtomatiziranosti terja stalno navzočnost enega samega človeka.

Podrobnejša razčlenitev delovanja pokaže, da gre vsebina razvejane mreže podzemeljskih jaškov (potem ko doseže vstopni bazen) v osemurnem razdobju skozi tri osnovne tehnološke faze: predčiščenje, čiščenje in odsedanje. V mogočnem zbiralniku, ki dovoljuje priliv 400 litrov v sekundi, brozgo najprej prečrpajo na rešetke. Slednje zadržijo večje, trde kose materiala, drobir pa obtiči v šiljasti kotanji. Obenem z intenzivnim izpihavanjem povzročijo izločanje maščob. Sledi odvajanje v čistilni blok in dalje v primarni usedalnik, kjer težje snovi polagoma zdrsnejo k tlom. Avtomatski strgalnik jih potisne v poseben lijak, ki ga praznijo dvakrat dnevno. Za 30 do 40 odstotkov »redkejše« tekočino pošljejo v sekundarni (biološki)

usedalnik, poln mikroorganizmov, katerih delež mora zmanjšati vsaj 3,5 kilograma v kubičnem metru. Menda bi ta armada nevidnih požeruhov, rešena odvečnih primesi, kot koncentrat tehtala dve toni (!).

Da drobnim »brigadirjem« ne zmanjka kisika, poskrbi svojevrstna obrnjena turbina, potopljena v notranjost globokega kotla. Turbina nenehno vrtniči smrdečo »kavo«, ki ne sme nikdar obmirovati. Prezračeno mešanico potlej spustijo v bočne bajerje. Zgoščena iz bakterij in produktov presnove (pravijo ji »živo blato«) potone na dno, da bi jo — prav kot prej »mrtvo blato« — samodejni strgalnik lahko potrgal v lijak, od koder po zaviti cevi, ako odprejo ventile, zdrkne v odlagalno kad — gnilišče. Medtem vrhno plast čiste vode preusmerijo v reko, saj ni obdržala v sebi niti desetino prvotnih škodljivih dodatkov. Skoraj pitna je, trdijo konstruktorji.

GROŽNJA V PODOBI KEMIKALIJE

In kam mislijo spravljati v kadeh nakopičeno »mazanijo«? Po dvaj-

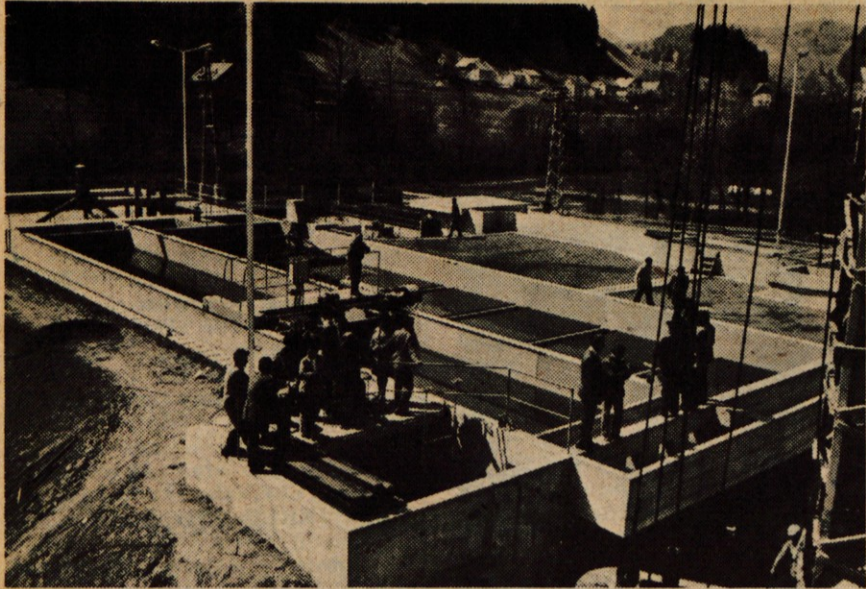
Inž. Igor Kos: »Potreben bo redni nadzor tovarniških filtrov in pretezalnikov kemikalij, kajti udar strupov v kanalizacijo bi za precej časa ohromil postopek razgrajevanja organskih snovi.«

setih dneh gnitja pri 30 stopinjah Celzija bo pristala v shranjevalnih silosih. Dva so postavili — in neobhodno potrebna sta, kajti neobni »pridelek« znaša 10 kubikov odpadkov; osušeni tvorijo odlično gnojilo, ki je naprodaj kmetovalcem.

Zdaj, ko smo nanizali osnovne podatke o centralnem škofješkem krematoriju odplak, izdajmo še, česa obstoječi objekt ne zmore. Inž. Kos je poudaril, da bi prisotnost kislin, detergentov ali kakršnihkoli sorodnih kemikalij v kanalizaciji utegnala povzročiti pomor biologije v prej omenjenem kotlu. Najmanj tri tedne bi trajalo, preden bi se spet namnožila in dosegla »obratovalni« nivo. Zgolj obstoj suškega giganta torej ne daje stoddotnega jamstva, da bodo Selščica in Poljanščica v spodnjem toku ter Sora med sotočjem in Medvodami posledje vedno neoporečno čiste, nenevarne plavalcem, ljubiteljem vodnih športov, ribam, rakcem in algam. Poleg rednih analiz in kontrole izplak najbolj sumljivih industrijskih obratov, ki so v preteklosti mimo zasilnih, provizoričnih lovčev ne kaznovano odcejali ubijalske strupe ter dušili rečno favno in floro, namerava Tehnik pospešiti priprave na gradnjo istovrstnega, dasi skromnejšega sistema v Železnikih, in zahtevati izdelavo ustreznih načrtov za žirovsko cono. Predlaga tudi, naj klančnica Kmetijskega gospodarstva Škofja Loka preneha zlivati živalsko kri naravnost v kanalizacijo: ob konicah je nesnaga v zbiralniku motno rdeče obarvana in celo v idealnih pogojih je zaradi prenašičnosti aerobni organizmi ne uspejo do kraja »predestilirati«.

Namesto zaključka sklenimo pričujoči članek z optimistično domnevo, da bo Sora kmalu dosegla prvo do drugo kvaliteto kategorijo, ki bi ji zbrisala mračni sloves žrtve pobesnele civilizacije in ki bi k zelenim obalam znova privabila ribiče, nedeljske izletnike, pristaše »mokrih« užitkov... Danes nihče brez nelagodnih občutkov ne zabrede vanjo; poleti, če ni dežja, se namreč neredko »preseli« v tretji najnižji kakovostni razred. »Sramota!« vzklikajo sivolasi očaki. V mladosti so pogosto hodili k reki gasit žejo. Bo našim otrokom kdaj dovoljeno privoščiti si enako razkošje?

Besedilo: I. Guzelj
Foto: F. Perdan

Obsežen kompleks betonskih pretočnih kanalov, zapornic in jaškov tvori jedro mehansko-biološke čistilne naprave na Suhi. Ločani so vanjo investirali skoraj pol milijarde starih din. Če bo poslej Sora res spet takšna kot je bila nekoč, potem se je splačalo, pravijo.

Komu zapustiti trud dedov?

Mislim, da spomladi vsi ljudje občutimo vznemirjenje ob prebujanju narave. Takrat se v nas drami že skoraj zamrli občutek povezanosti z naravo, v nas se drami nagon dedov, ki so spomladi vsekakor močnejše kot zdaj mi — njihovi otroci — začutili in zaslišali klic zemlje, željno vsrkali v nosnice vonj na soncu ogreth in od aprilskega dežja spranih brazd, nato pa potopili roke v zrnje pripravljeno na setev. V mislih so že zamahnili z roko polno zrnja, v tistem večnem zamahu, ponavljajočem se in obetavnem, ko zrna polzijo med prsti v žetev obetajočo zemljo. Morda še koga takole na spomlad ob misli na pest polno zrnja, ki jo je treba vreči po kadeči se rjavini, zaščemi dlan, marsikdo pa takega občutka niti ne prepozna več: sled je sicer ostala, prekrila pa jo je bolj ali manj usedlina časa, naklonjenega drugačnemu življenju. Lažjemu in boljšemu? Kdo bi to vedel?

In ko takole spomladi hodite mimo njiv, na novo zelenelih travnikov, cvetočih dreves, ko se ob pogledu na vse to ob svoji besedni revščini skušate spomniti besed in verzov pesnikov, ki so znali in mogli opisati svoj odnos do zemlje vse drugače — vas osupne in potolaži obenem stavek: »Tako mi je dobro tu na moji zemlji, da ne menjam niti z angleško kraljico!«

V teh pomladnih dneh me je zaneslo h kmetijam, kjer gospodarijo kmetje, ki so že zdavnaj prekoračili šestdeseto leto, pa še vedno niso »dali vajeti iz rok«, gospodarijo po starem ali pa dopuščajo, da otroci prinašajo v kmetovanje »novotarije«, ki lajšajo delo, večajo dohodek in sploh spreminjajo obraz nekdanje kmetije v sodoben proizvodni obrat.

MAČE

Marija Pekovec kmetuje v Mačah pri Preddvoru. Po smrti svoje sestre pred desetimi leti živi sama na dokaj velikem posestvu, vsaj po površini velikem. V hlevu stoji le ena krava s teletom, hiša, v kateri rod Pekovčevih živi že okoli 600 let, bila potrebna popravila. Hišo varuje velika lesena plastika sv. Miklavža v bohkovem kotu, že vsa počrnela od teže kakih štirih stoletij.

Pekovčeva Marija še sama opravlja vsa dela pri hiši in v hlevu, za večja dela, kot je oranje in podobno, pa mora najeti. Posebno zadnje mesece ji ni bilo lahko, ker je avgusta lani zlomila nogo v kolku. »Si mislite,« pravi, »neko dekle, menda se ji je strašno mudilo, se je zaletela vame, podrla me je, pa je šla noga.« Nato so minili meseci najprej v bolnišnici, nato pa še v zavodu za rehabilitacijo, da je spet lahko stopila na nogo. Ta čas pa so sosedji skrbeli za njeno živino. »Kar ušla sem skoraj zdravnikom, sem jim rekla, da se bom doma najhitreje pozdravila. Z berglo si malo pomagam, pa gre.« Gledam jo, veliko in krepko, kako v hlevu pokida pod kravo, ji nastelje in nakrmi. Nato odpre ogrado, da se vsuje izza vrat trop ovac na zelen breg pod hišo.

»Samo še pri meni so ovce, nihče drug jih več nima v vasi. Navadila sem se jih in rada jih imam. Jeseni jih nihče ni ostrigel, ko sem bila v bolnišnici, pa jih bo treba zdaj.«

Stojiva zunaj in paziva na ovce, da ne zaidejo v škodo. Pekovčeva je vedra ženska, ne tarna nad samoto. Res da pogreša sestro, zelo je bila navezana nanjo. Vendar pa je samota ne ubija. Nasprotno, prav živahnega duha je, z novicami na tekočem, saj je na njeni mizi vedno polno časopisov in revij? Samota? »Dajte no, prosim. Zdaj sicer nisem ravno razpoložena za petje, ko me še malo noga daje, vendar vam povem, da sem vedno tako dobre volje, da si kar prepevam. Kaj si ne bi? Kar pogledajte! Kje je še lepše, ko tukaj pod gorami. Delo na kmetih je take vrste, da zahteva celega človeka, tako da si z delom preženeš vse žalostne misli. Ne, tu ne moreš poznati dolgočasje, kot se rado zgodi mestnim lju-

dem. Delaš, z naravo si, živiš. Kaj bo potem, ko ne bom mogla delati? Ne, s tem si še ne belim glave. Vem samo, da bom delala dokler bom mogla. Potem? No, potem pa se preselim v Preddvor v dom ostarelih, saj je blizu, zemljo pa bom dala občini. Imam nekaj sorodnikov, a da bi že sedaj prepisala kmetijo njim, ne mislim.

LAVTARSKI VRH

Jurij Benedik z Lavtarskega vrha je ravno v tistem poznem popoldnevu sejal oves na svoji rahlo v breg pripeti njivi. Čeprav ima že 71 let, je še vedno gospodar in sam pravi, da je edini gospodar med stariimi na Lavtarskem vrhu. Pa misli še nekaj časa, vsaj dokler ga ne bo preveč ovirala noga, ki ga kar naprej boli, sejeti na dokaj ravnih — v primerjavi z drugimi na Lavtarskem vrhu — njivah, precej skopih v rodovitnosti. »Dosti je treba gnojiti naše njive in travnike, če hočemo, da kaj zraste,« pravi. Ker so njive v bregu, vsak večji naliv spiri prst v nižino. Pa divjad prihaja na to krčevino obdano z drevjem in objeda pridelek. Nič posebno veliko, dušna ni narava tu zadaj za Joštom, za vsak njen sad se je treba pošteno potruditi. Na kmetiji dela še gospodarjeva žena Štefanija, sin Franci z družino in sin Lado.

»Franci bo potem prevzel kmetijo, smo že zmenjeni. Nobenemu se ne mudi, da bi kmetija že zdaj menjala lastnika. Vsaj dokler bom lahko tako delal kot sedaj. Saj se razumemo med sabo. Je sedaj veliko sam odloča, no, jaz pa tudi pravim, to pa naredimo tako in tako. Kasneje pa bo gotovo delal bolj po svoji glavi.«

Sin France se je že odločil, da bo ostal na kmetiji. »Rad imam to delo, sicer me ne bi bilo več tu. Dokler bodo oče gospodar, bomo verjetno delali še naprej brez po-

sebno velikih sprememb, kasneje pa me mika, da bi prešel na pašno košni sistem, za katerega pravijo, da je za te hribovske kraje edini primeren. Potem bo morda kmetija dajala toliko dohodka, da ženi ne bo več treba hoditi na delo v tovarno. Brez traktorja kmalu ne bo več šlo, silos pa je tudi že v načrtu in ga bomo v kratkem postavili.«

Benedikovi za sedaj nimajo skrbi, kaj bo s kmetijo v bodoče. Se več — načrti so kar lepi in tudi uresničljivi. Tudi vnuki so že pri hiši: ni večjega zadovoljstva kot gotovost, da bo trud starejše generacije sprejela mlajša, ga varovala in skrbela zanj ter ga spet oplementila s svojim delom.

ŠMARTNO

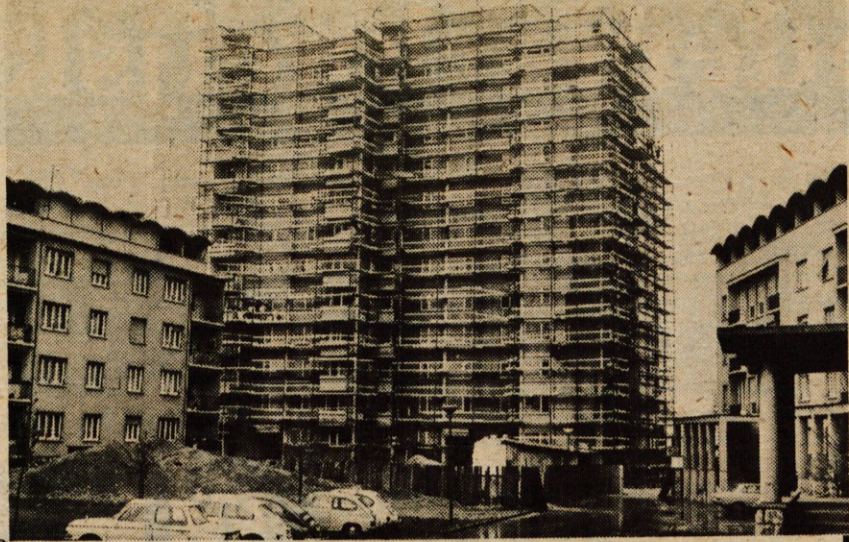
Nenadoma pred dobrim tednom je Katarina Bolka iz Šmartnega pri Cerkljah ostala sama na kmetiji. Mož je sicer bolehal že dolgo časa, posebno to zimo, zdaj pa je kar nenkrat umrl. Z ženo sta gospodarila sama kakih pet let, prej pa je bil pri hiši še eden od šestih otrok z družino.

»Kaj bo sedaj? Ja, gospodarila bom kar sama,« pravi Milharjeva mama, drobna delovna žena. »Rada delam na kmetiji, vse še lahko opravi, pri marsikaterem delu še kako mlado denem v koš. Bolj samotno mi bo sedaj,« pravi in solze ji orose oči, »pa bodo otroci bolj pogosto hodili k meni. Že tako so zdaj veliko pomagali, posebno kadar so bila večja dela na kmetiji. Posebno sin Ivan veliko pomaga, rad ima tudi delo na kmetiji in kar mislim, da bo potem on prevzel posestvo. Tudi hčere so tu blizu, le par korakov je do njih.«

Kmetija ni velika, v hlevu stoji pet repov, vendar dela dovolj in preveč le za eno žensko. Ampak Milharjeva mama je odločna. Delala bo tako kot je vseh 43 let, odkar je prišla k Milharju. Vse življenje sta se z možem trudila na tej kmetiji, zato ji sedaj ne pride na misel, da bi kaj prodala, kaj razdelila. Vse mora ostati skupaj. Z možem sta drago plačala, kar sta dokupila zemlje, zakaj bi potem ne ravnali z njunim trudom kot mu gre. Ampak Milharjeva mama ve, da bo kmetija ostala takšna kot je, celovita, čeprav so vsi otroci odšli. Pa niso daleč. In tudi vnuki imajo, med njimi nekateri še posebej veseli delo na kmetiji. »Moj štirinajstletni vnuk, kadar pride, kar ne zna iz hleva,« pravi Milharjeva mama in se smehlja.

L. M.

Občinski sindikalni svet Jesenice
Skupščina občine Jesenice
Občinska konferenca ZKS Jesenice
Občinska konferenca SZDL Jesenice
Občinski odbor ZZB NOV Jesenice
Občinska konferenca ZMS Jesenice
Občinski odbor ZRVS Jesenice

Čestitamo vsem delovnim ljudem za praznik dela in jim želimo veselo praznovanje

GO
GRADU

Grad
komunalno gradbeno
podjetje
Bled
TOZD Komunalna
TOZD Gradnje

čestitamo vsem delovnim ljudem za praznik dela in želimo uspešno sodelovanje

Samopostrežna restavracija Kranj

čestita vsem občanom za praznik dela.

Cenjene goste obveščamo, da 1. in 2. maja ne obratujemo

Žito Ljubljana DE Vesna Kamnik

Priporoča cenjenim potrošnikom obisk v poslovalnicah:

čestita vsem občanom in poslovnim prijateljem za praznik dela — 1. maj

SLAŠČIČARNA, TITOV TRG 11
PEKARNA, KIDRIČEVA 8
SLAŠČIČARNA, KIDRIČEVA 34
BIFE V PRODAJALNI METALKA IN
SLAŠČIČARNA-BIFE V ISTI STAVBI
BACHUS BAR »ŠUMI«

KO PRIDETE V KAMNIK,
OBIŠČITE NAŠE POSLOVALNICE!

Stanovanjsko podjetje Tržič

vsem delovnim ljudem čestita za praznik dela in jim želi še unaprej čim več delovnih uspehov

**Za
pomlad
poletje
'74**

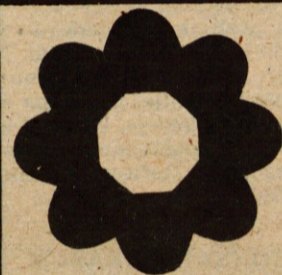
NOVO

Vsem delovnim ljudem, poslovnim prijateljem čestitamo za praznik dela.

Prešernovo gledališče Kranj

čestita vsem cenjenim abonentom in obiskovalcem za praznik dela

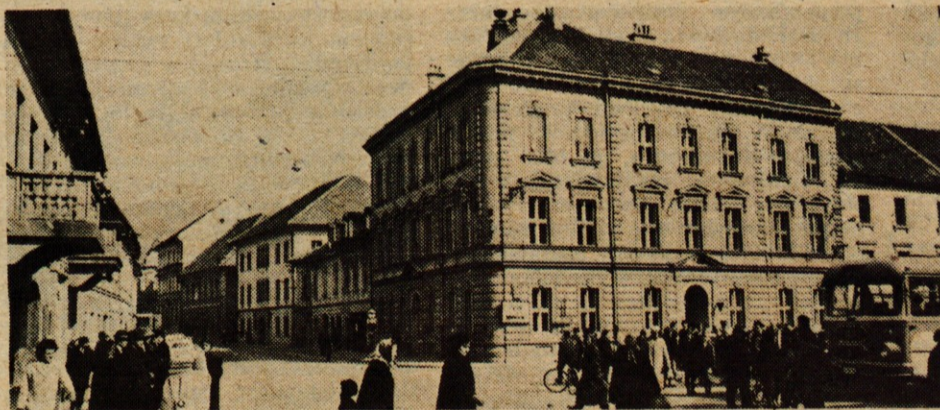
Konfekcija Mladi rod
Kranj
Pot na kolodvor 2

vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem čestita za praznik dela — 1. maj in jim želi še unaprej veliko delovnih uspehov.

Ob 1. maju čestitamo in želimo veselo praznovanje in obilo delovnih uspehov vsem prijateljem, znancem in gostom ter se priporočamo za obisk

Gostišče »Tulipan«
Ažman Lesce

Skupščina občine Kamnik

in družbenopolitične organizacije:

Čestitajo vsem delovnim kolektivom in občanom za 1. maj — praznik dela

Občinska konferenca SZDL
Občinska konferenca ZKS
Občinski sindikalni svet
Občinska konferenca ZMS
Zveza združenj borcev NOV
Zveza rezervnih vojaških starešin

Tekstilna tovarna Sukno Zapuže

Tekstilna tovarna Sukno Zapuže proizvaja vse vrste blaga za ženske iz 100 % čiste runske volne ter volnene odeje najboljših kvalitet. V prodajalnah na Primskovem in na Koroški cesti v Kranju vam nudimo najnovejše vzorce ženskega in moškega volnenega blaga ter volnene odeje vseh vrst in kvalitet.

Ob tako bogati izbiri boste gotovo našli tudi nekaj zase.

Vsem delovnim ljudem čestitamo za praznik dela

Na oni strani »demarkacijske črte«

Sredi velikih naporov vseh demokratičnih in naprednih sil v svetu, da bi ohranile mirno sodelovanje med narodi in državami, okrepile enotnost vsega svetovnega prebivalstva in zagotovile trajni mir na zemeljski obli, so se ponovno obudili apetiti italijanskih revanšističnih in iredentističnih sil po delu našega ozemlja. 15. februarja je namreč italijansko ministrstvo za zunanje zadeve sporočilo veleposlanstvu SFRJ, da je odločitev o postavljanju topografskih plošč na naši strani v nasprotju z mirovno pogodbo med obema državama (1947) ter londonskim sporazumom iz leta 1954. S tem je italijanska vlada ponovno posegla po sredstvih iz časov hladne vojne, kar pomeni, da sprejema gesla revanšističnih in fašističnih elementov v svoji deželi in krepi njihov položaj nasproti italijanskim demokratičnim silam.

Istočasno so se v severnem Jadranu in severni Italiji začeli manevri pakta NATO, v katerih prvič sodelujejo večje pomorske enote ZDA (Šesto ladjevje).

Odgovor prebivalstva Jugoslavije na italijansko noto je dokazal moralno trdnost in pripravljenost naših ljudi na obrambo domovine pred pritiski na ozemeljsko nedotakljivost in varnost naše države. Ti pritiski naj bi namreč zbudili dvom o naši neuvrščeni zunanji politiki in samoupravnih socialističnih notranjih odnosih.

Nota italijanske vlade pomeni neposredni napad na našo neodvisnost in mir v svetu, napad na našo politiko, ki med drugim izhaja iz prepričanja, da so narodnostne manjšine most med državami in da je treba spoštovati njihove pravice. Narodnostne manjšine nikakor niso nepotrebno zlo, kot nanje še mnogi gledajo, ampak trajen dejavnik zблиževanja in sodelovanja med narodi. Slovenska narodnostna skupnost v Italiji je ena najvažnejših postavk v odnosih med sosednjima državama. Toda pravice te skupnosti se rešujejo počasi in le delno.

Zakaj? Odgovor je zapleten, saj izhaja iz zapletenosti odnosov med političnimi subjekti znotraj italijanskega političnega sistema. Neizpodbitno je naslednje: ravnanje italijanske vlade v zvezi z nekdanjo cono B svobodnega tržaškega ozemlja je tesno povezano z odnosom do slovenske narodnostne manjšine v Furlaniji — Juljski krajini. Vzroki opredelitve italijanske vlade do obeh problemov imajo skupne korenine in so v marsičem istovetni.

S tem zapisom želim zaokrožiti podobo obeh problemov, kolikor je to seveda mogoče in poiskati izvore njunega nastanka.

DIPLOMATSKA IGRA

Note italijanske vlade in odgovori jugoslovanske vlade so bolj ali manj poznane stvari, vendar si vseeno osvežimo spomin s kronološko zgoščenim pregledom diplomatske igrice.

21. februarja 1974 so na italijansko ministrstvo za zunanje zadeve poklicali jugoslovanskega veleposlanika M. Pavičevića in mu izročili verbalno noto italijanske vlade. V njej ministrstvo za zunanje zadeve Italije sporoča našemu veleposlanstvu, da so bile postavljene na jugoslovanski strani, blizu razmejitvene črte s cono B kovinske plošče z napisom »SFR Jugoslavija — SR Slovenija«, kar da nima prave osnove v nobenem ustreznem sporazumu z italijansko vlado in je v nasprotju z mirovno pogodbo med obema državama ter londonskim sporazumom. Po teh sporazumih jugoslovanska suverenost ni bila nikoli razširjena na italijansko ozemlje označeno kot cona B neuresničene svobodnega tržaškega ozemlja.

Ob tej priložnosti je bilo ustno izraženo naše opozorilo, da stališča note resno ogrožajo prijateljske sosedske odnose med državama, s tem pa tudi stabilnost v tem delu Evrope. Vztrajanje na teh stališčih bi pomenilo, da postajajo težnje iredentistov in fašistov sestavni del uradne politike italijanske vlade.

Z izgovorom ali opravičilom, da note niso odobrili vsi pristojni na italijanskem ministrstvu za zunanje zadeve, so noto razglasili za neobstoječo. 22. februarja so veleposlaniku Pavičeviću predali ustno de-

maršo z nespremenjeno vsebino, ki je bila hkrati preključ nota. Zato je naša vlada zahtevala, da ustno sporočeni sklep o preklicu note objavijo tudi v pisni obliki. 11. marca je italijanska vlada izročila našemu veleposlaniku novo noto, v kateri pa je ostala pri odkritih zahtevah po jugoslovanskem ozemlju. Jugoslovanska vlada je označila to stališče kot grob napad na ozemeljsko integriteto SFRJ in je nanj najodločneje reagirala.

Po štirih dneh je italijansko veleposlanstvo v Beogradu dobilo protestno noto z opozorilom, da je v nevarnosti nadaljnji razvoj sosedskega sodelovanja na podlagi splošno sprejetih načel o nevmešavanju, spoštovanju suverenosti in ozemeljske nedotakljivosti v odnosih med državama.

Italijanska vlada je odgovorila z noto z dne 18. marca. V njej se »čudi« nad protestom jugoslovanske vlade in pravi, da v londonskem sporazumu ni nobenega določila v zvezi s suverenimi pravicami nad cono B in da razlike med Italijo in Jugoslavijo v vrednotenju pravnega naslova, na podlagi katerega se uresničuje civilna uprava nad cono B svobodnega tržaškega ozemlja, nikakor ne ogroža ozemeljske nedotakljivosti SFRJ.

Glede na to, da se italijanska vlada tudi v tej noti ne opoveduje odkritim ozemeljskim zahtevam, je jugoslovanska vlada izročila italijanskemu veleposlanstvu še eno noto, s katero ponovno opozarja vlado sosednje države na londonski sporazum, ki po mednarodno pravni poti točno opredeljuje suverenost obeh držav nad spornim ozemljem.

Nameni italijanske vlade v tej diplomatski igri so povsem jasni. Na nerazumljiv način proglašajo cono B za italijansko ozemlje. S tem pa zahaja v hudo protislovje, ko na drugi strani govori o spoštovanju mednarodnih pogodb in teritorialne integritete SFRJ!

LONDONSKI SPORAZUM

Vse te mahinacije italijanske vlade so mogoče zato, ker italijanski parlament londonskega sporazuma doslej še ni potrdil in tudi v Uradnem listu Italije še ni bil objavljen, čeprav je od podpisa sporazuma preteklo že skoraj polnih dvajset let. 5. oktobra 1954 so se namreč v Londonu sestali veleposlaniki ZDA, Velike Britanije (Združenega kraljestva), Italije in Jugoslavije in podpisali sporazum o ureditvi tržaškega vprašanja. Po dveh tednih je bil ta sporazum potrjen v Zvezni skupščini SFRJ in objavljen tudi v Uradnem listu Jugoslavije.

Sporazum obsega devet točk. V prvi je govora o tem, da so se vlade omenjenih štirih držav posvetovale o iskanju izhoda iz nezadovoljivega položaja v zvezi s cono A in B. V naslednjih osem točk pa so strnili najpomembnejše praktične dogovore. In sicer, da bosta vladi ZDA in Velike Britanije umaknili svoje vojaške sile s področja severno od meje, ki jo z obmejnimi popravki predvideva sporazum (na zemljevidu, ki je bil priložen dokumentu, je bila meja točno začrtana). Italijanska in jugoslovanska vlada pa bosta takoj potem razširili svojo civilno upravo na področje, za katero bosta odgovorni. Vladi bosta tudi imenovali komisijo za razmejitve ter začeli pogajanja v zvezi z ureditvijo drobno obmejnega prometa in drugih pomembnih zadev.

Sporazum o soglasju so podpisali predstavniki vseh štirih držav in ga poslali tudi Varnostnemu svetu OZN.

Na podlagi skupnega namena italijanske in jugoslovanske vlade, da zagotovita pravice in človekove osnovne svoboščine brez rasne, spolne, jezikovne ali verske diskriminacije na področjih, ki preidejo pod njuno upravo po določbah tega soglasja, je bil dosežen sporazum glede osnovnih pravic in svoboščin prebivalcev na področju obeh držav, ki je dobil svojo formalno obliko v posebnem statutu.

Seveda ni nobenega dvoma o zgrešenosti stališča italijanske vlade, ki londonski sporazum nekako po svoje interpretira, čeprav le-ta jasno in nedvoumno opredeljuje suverenost obeh držav nad dotedanjo cono A oz. B. Zato sta protest jugoslovanske vlade in ogorčenje vseh demokratičnih ter naprednih sil razumljiva in utemeljena. Na podlagi mirovne pogodbe med obema državama in londonskega sporazuma je bila točno določena meja med SFRJ in republiko Italijo. SFRJ je tako postala suverena nad območjem Kopra in

Buj in to ne more biti več predmet nikakršnih razgovorov. Če se Italija še želi držati obče sprejetih načel nevmešavanja in vzajemnega spoštovanja suverenosti in ozemeljske nedotakljivosti, potem mora priznati pravno in dejansko stanje in se o tem uradno in nedvoumno izreči.

Državljeni SFRJ pač ne bomo dovolili nobenih posegov po našem ozemlju. Ne glede na to, ali je sedanja meja pravična ali ne, smo nanjo pristali in naša dolžnost je, da jo branimo. Če pa je naši sosedje ne priznavajo in jo imajo še vedno samo za demarkacijsko črto, potem je naloga njihovih naprednih sil, da prispevajo k odpravljanju tega nevzdržnega stališča.

SLOVENSKA MANJŠINA V ITALIJI

Odkrite zemeljske zahteve naših sosedov potrjujejo obstoj nazadnjaških in fašističnih elementov znotraj italijanskega političnega sistema, ki so svojo moč dokazovali in jo še dokazujejo v odnosu do slovenske narodnostne manjšine.

Fašizem je obsodil Slovence v Italiji na smrt in jih je brezobzirno in kruto preganjal. Vzel jim je vse, kar so imeli. Potepal je vsa zagotovila, ki so bila dana Slovincem ob razširitvi italijanske države v te kraje po koncu prve svetovne vojne. Vendar danes, trideset let po zlomu fašizma, še vedno niso priznane nekatere osnovne pravice in zaščitne norme v duhu ustave, deželnega statuta, mednarodnih sporazumov in načel Listine o pravicah človeka.

Cilj Slovencev v Italiji je, da bi postali enakopravni državljani na vseh področjih, od najrazličnejših organov in javnih služb do gospodarstva. Za to pa je prvi pogoj svobodna uporaba slovenskega jezika.

Brez urejenega vprašanja manjšine ni dobrih sosedskih odnosov. Pripadniki narodnosti, ki živijo na mešanem področju, so najbolj neposreden nosilec ustvarjanja dobrih odnosov med državama. Svobodno prepletanje tokov v gospodarstvu, kulturi in vseh drugih oblikah skupnega življenja, je trajna osnova za razvoj dobrih odnosov. Manjšina se mora uveljaviti kot samostojni in tvorni dejavnik sožitja.

Slovenska narodnostna skupnost v Italiji je izpostavljena vsestranskim pritiskom in zatiranju. Zato je potrebno odpraviti položaj, v katerem se krepijo nazadnjaške in zatorske sile. Narodnostna skupnost se mora razvijati svobodno v okviru konkretnega političnega sistema.

STRAH PRED DESNICO

Kaj je torej tisti skupni imenovalec navedenim problemom?

V širšem smislu je to izvornost, posebnost italijanskega političnega sistema, ki se kaže v razdrobljenosti političnih interesov, v procesu stalnega spreminjanja razmerja sil in v vladnih krizah, ki so logična posledica takšnega političnega položaja. Na političnem prizorišču Italije se vlade neprestano menjavajo in doslej še niso sestavili koalicije, ki bi ustrezala interesom vseh strank oziroma političnih subjektov.

V ožjem smislu pa je to delovanje desnice, ki se je v zadnjih letih zopet okrepila in se razvila v resno protustavno in protidemokratsko silo. Svojo dejavnost neprestano krepi v smeri nasilnega premika političnega težišča dežele proti desni. Deluje kot protitež poskusom zблиževanja in združevanja demokratičnih sil.

Neofašizem, iredentizem, revanšizem in druge skrajne oblike desničarskega gibanja so tisti dejavniki, ki jih moramo upoštevati pri opredeljevanju vzrokov za »vrenja« v odnosih med Italijo in Jugoslavijo. Italijanska desnica je namreč tako močna, da lahko vedno ogrozi pozicije vlade, ki mora zato imeti nekakšne ventile, da se obrani teh groženj.

In sedaj smo pravzaprav pri jedru celotne problematike. Poenostavljeno rečeno sta manjšinski problem in odkrita ozemeljska zahteva konkretni obliki takšnih ventilov. Vlada z njimi pridobiva naklonjenost desnice in tako ohranja svoje pozicije, ker je prešibka, da bi se lahko uprla opoziciji. Če pa temu dodamo še gospodarski vidik, potem dobi vprašanje še večje razsežnosti. Napad na ozemeljsko integriteto SFRJ je namreč v tem primeru tudi odvratanje pozornosti javnosti od perečih gospodarskih problemov dežele.

Desnica je torej tista sila, ki podtalno gospodari v italijanski politiki in povzroča posredno celo konflikte mednarodnega pomena. Čeprav se med demokratičnimi silami v Italiji krepi antifašistična usmeritev, pa še vedno obstaja

nevarnost tako imenovanega obrata v desno, ki ga je delno izvedla že krščanska demokracija in ki se je pokazal pred dvema letoma v vzpostavitvi organske vlade desnega centra, kateri je predsedoval Andreotti.

Marjan Gabrijevič

Storitveno in proizvodno podjetje

CREINA

Kranj

razglašala naslednja prosta delovna mesta:

I. TOZD Proizvodnja kmetijske mehanizacije s servisom

1. 4 strugarjev.
2. 3 rezkalcev
3. 5 strojnih ključavničarjev
4. 4 ključavničarjev-varilcev
5. 6 delavcev za delo v proizvodnji
6. 1 delavca za 4 ure dnevno za čiščenje delavnice

Pogoji:

- pod 1.: poklicna šola kovinarske stroke-strugar in eno leto delovnih izkušenj;
pod 2.: poklicna šola kovinarske stroke-rezkalcev in eno leto delovnih izkušenj;
pod 3.: poklicna šola kovinarske stroke-strojni ključavničar in eno leto delovnih izkušenj;
pod 4.: poklicna šola kovinarske stroke-ključavničar za izpitom za varilca in eno leto delovnih izkušenj;
pod 5.: nedokončana osnovna šola in veselje do dela v kovinarski stroki;
pod 6.: nedokončana osnovna šola — lahko je upokojenec.

II. TOZD Transport

1. prometnega disponenta
2. referenta za tahografe
3. referenta za reklamacije

Pogoji:

- pod 1.: srednješolska izobrazba ekonomske, komercialne ali prometne smeri in tri leta delovnih izkušenj na področju prometne operative ali komercialnega poslovanja;
pod 2.: srednješolska izobrazba prometne smeri in dve leti delovnih izkušenj na takem ali podobnem delovnem mestu;
pod 3.: srednješolska izobrazba ekonomske smeri in dve leti delovnih izkušenj v cestno prometni dejavnosti.

III. TOZD Promet

1. 3 sprevodnikov

Pogoji:

- pod 1.: uspešno končana osnovna šola, starost nad 17 let. Kot poseben pogoj je uspešno opravljen preizkus znanja iz osnov računstva in znanja slovenskega jezika.

IV. TOZD Remont

1. prodajalca naftnih derivatov
2. čistilke avtobusov

Pogoji:

- pod 1.: uspešno končana osemletka, starost nad 20 let in eno leto delovnih izkušenj;
pod 2.: nedokončana osnovna šola, starost nad 17 let.

Nudimo stimulative osebne dohodke.

Delavci bodo sprejeti na delo s polnim rednim delovnim časom za nedoločen čas in s posebnim pogojem poskusnega dela 3 mesece. Nastop dela je mogoče takoj ali po dogovoru. Kandidati naj pošljejo pisemne vloge v 15 dneh po objavi razglašala na kadrovsko organizacijski oddelek podjetja, kjer lahko dobijo vse potrebne informacije.

Poleg tega podjetje objavlja za šolsko leto 1974/75 naslednja prosta učna mesta:

I. TOZD PROIZVODNJA KMETIJSKE MEHANIZACIJE S SERVISOM

1. 8 za poklic strojni ključavničar
2. 5 za poklic strugar
3. 2 za poklic rezkalcev

II. TOZD REMONT

1. 10 za poklic avtomehaničar
2. 3 za poklic avtoličar
3. 2 za poklic avtoelektričar
4. 4 za poklic avtoklepar
5. 1 za poklic ključavničar
6. 2 za poklic avtotapetnik

III. TOZD SERVIS OSEBNIH VOZIL

1. 6 za poklic avtomehaničar
2. 2 za poklic avtoličar
3. 1 za poklic avtoklepar

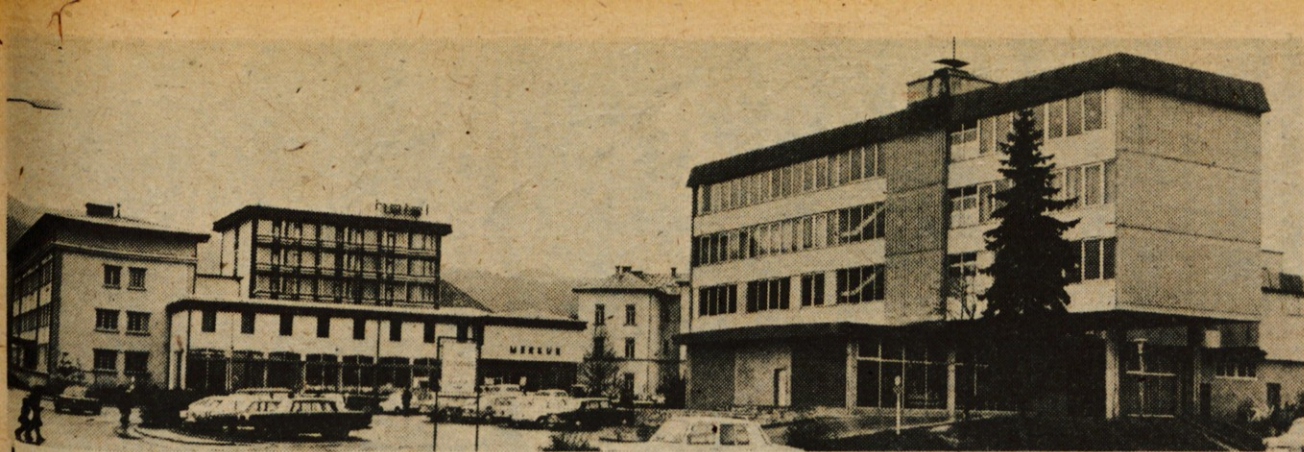
IV. TOZD GOSTINSTVO IN TURIZEM

1. 4 za poklic kuhar
2. 4 za poklic natakar
3. 1 za poklic frizer-damski

Učna doba za vse poklice traja 36 mesecev.

Pogoji:

- uspešno zaključen osmi razred v tem šolskem letu, zdravstveno sposobni za opravljanje poklica in ne starejši od 18 let. Prošnje za sprejem sprejema kadrovsko organizacijski oddelek do 20. maja 1974

čestitamo vsem delovnim ljudem za praznik dela

Občinski sindikalni svet Radovljica
Skupščina občine Radovljica
Občinska konferenca ZKS Radovljica
Občinska konferenca SZDL Radovljica
ZZB NOV Radovljica
Občinska konferenca ZMS Radovljica
Občinski odbor zveze rezervnih vojaških starešin Radovljica

metalka

prodajalna Kamnik,
Ulica Borisa Kidriča 35 a

vam nudi:

kompletni instalacijski material, gradbeni material, orodje in stroje, gospodinske potrebščine, vse vrste profilnega železa in pločevin, stavbno pohištvo.

Vsem cenjenim strankam se zahvaljujemo za dosedanje zaupanje in čestitamo za 1. maj — praznik dela.

Zavod
za gojitev divjadi

**Kozorog
Kamnik**

čestita občanom
za 1. maj —
praznik dela

Obrtno podjetje Tržič

priporoča svoje mizarske, pleskarske storitve, polaganje parketov, plastičnih mas in plastičnih ometov.

Obenem čestita vsem delovnim ljudem za praznik dela.

Tovariško srečanje invalidov

Škofja Loka — Prejšnjo soboto je bilo v Škofji Loki tovariško srečanje članov osnovnih organizacij zveze civilnih invalidov vojne. V počastitev dneva invalidov, ustanovitve Osvobodilne fronte in praznika dela so se srečali civilni invalidi vojne iz novomeške, ljubljanske in kranjske organizacije. Kranjska organizacija združuje invalide cele Gorenjske. Na srečanju so se pomerili za prehodni pokal, ki ga je dala kranjska organizacija, v kegljanju. Prvo mesto in pokal je osvojila organizacija zveze civilnih invalidov vojne Novo mesto, druga je bila kranjska organizacija, tretja pa ljubljanska. V prihodnje bodo pripravili podobna srečanja. A. Z.

Upokojenci na izletu

Radovljica — Letošnji program izletov so radovljiški upokojenci začeli z obiskom bolnice »Franje« pretekli tork, 23. aprila. Med vožnjo po Poljanski dolini so stopili pogledat Tavčarjevo domačijo na Visokem, spominsko šolo in pokopališče v Cerknem; nato pa so si ogledali še muzej v Idriji ter botanični vrt v Volčjem potoku.

Večina izletnikov je bolnico »Franjo« tokrat prvič videla. Zanje je bilo to še posebno doživetje; ganjeni so bili. Vsem se je nepozabno vtisnilo v spomin povsem naključno srečanje z dr. Franjo Bojc-Bidovčevom in z dijaki medicinske šole iz Gorice. Z njimi je prišla urejat barake. Razveseljivo je bilo videti fante in dekleta, s kakšno vnemo so nosili, stekali in zračili ležišča ter ustvarjali red.

V Cerknem jim je šolo razkazal ravnatelj; prisostvovali so celo poku in za vse so bile sodobne učne metode zanimiva novost.

Časa za ogled idrijskega muzeja, botaničnega vrta v Volčjem potoku in kosilo je bilo nekaj manj kot je bilo predvideno. Nekaj udeleženk izleta je namreč šlo k pogrebu članice društva in so zato hiteli domov. A. H.

Pomladna metla

Kamnik — Turistična društva iz Kamnika, Motnika in Kamniške Bistrice so v posebnem proglasu pozvala občane, naj v aprilu in maju očistijo okolje. V tem času pred turistično sezono naj bi temeljito počistili ceste, trge, ulice in parke, uredili okolice hiš in poslovne lokale. Vsi občani in delovne organizacije pa naj bi skrbeli za boljšo čistočo okolja.

Kamnik se zadnje čase razvija v turistično mesto in prav sloves čistega mesta bi mu k temu še bolj pripomogel. Posebno pozornost bo treba posvetiti bregovom Kamniške Bistrice in Nevljice, ki so postali prostor za odlaganje odpadkov in vse odvečne nesnage. Kamničani tudi pričakujejo, da bo z izgradnjo kolektorja in čistilnih naprav, ki jih gradijo skupaj z domžalsko občino, problem umazanih vod v obeh rečicah rešen. -tj

Darilo Zdravku Hlebanji

Mojstrana — Nekdanji smučarski tekaški as Zdravko Hlebanja je izredno uspešno nastopal na prvem smučarskem tekaškem maratonu v Črnem vrhu nad Idrijo. Bil je daleč najboljši uvrščen kmet! Hkrati pa je dokazal, da med veterani našega smučarskega teka in tudi med mlajšimi vrstniki še ni za »staro šaro«, čeprav zaradi obilice dela na kmetiji časa za smučarjijo nima preveč.

Zdravko Hlebanja iz Mojstrane, prijatelji in znanci ga poznajo tudi pod imenom Drček, je bil prijetno presenečen, ko je zvedel, da ga je Strojna industrija SIP iz Sempetra v Savinjski dolini za njegovo dobro uvrstitev na tekaškem maratonu tako bogato nagradila. Strojna industrija iz Sempetra, ki izdelava letno okrog tisoč kosilnic, 8000 obračalnikov, 3000 samonakladalnih prikolic in 1500 nakladalcev in trosilcev hlevskega gnoja, je podarila Drčku obračalnik in zgrabljalnik za seno »Maraton — 140 B!« Ko bo dobil Zdravko Hlebanja še naročeno BCS, bo njegovo kmečko delo precej olajšano!

Voznik, si član AMD?

Kranjsko avto-moto društvo ima danes že 1600 članov, vendar je to število giede na število voznikov motornih vozil v Kranju in okolici zelo zelo majhno. Občutek imaš, da vozniki vse premalo vedo o delu kranjskega in avto-moto društva nasploh. Če bi ti vozniki poznali vse ugodnosti, ki jih ima danes član AMD, bi se brez premišljanja vključili v to, danes eno izmed največjih organizacij v Jugoslaviji.

»Zunaj meja naše države so vozniki veliko bolj organizirani in dobro poznajo ugodnosti, ki jih nudi taka organizacija,« pravi Kočever Miro, sekretar AMD Kranj. »V Zahodni Nemčiji se soferji včlanijo še preden kupijo vozilo! Poglejte samo, kako je to potrebno za naše ljudi že zaradi vlečne službe. Slovenci smo že pravi moderni nomadi. Vseposod po svetu nas je polno. Pa naj se ti na cesti kaj naredi! Saj si v tuji deželi čisto izgubljen. Da bi si sam preskrbel pomoč, je hudo težko, ker nisi član tamkajšnje organizacije, na svoje je pa presneto draga zadeva. Za člane AMD pa poskrbi Avto-moto zveza Jugoslavije tudi zunaj naših meja. Če se našemu vozniku

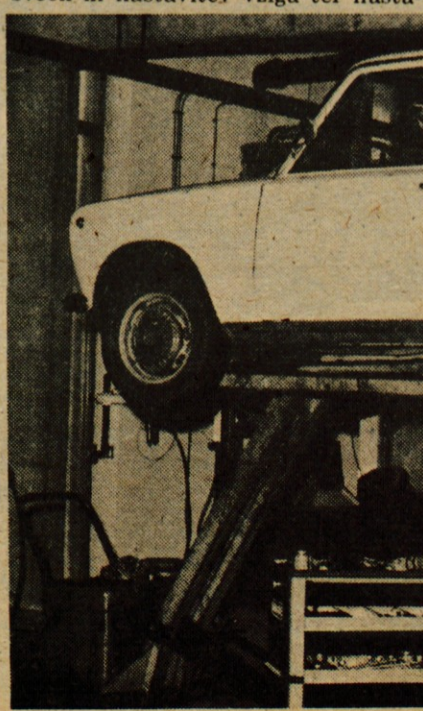
primeri nesreča, pokliče najbližjo avto-moto organizacijo in na osnovi kreditnega pisma, ki ga dobi član pri nas, njihova vlečna služba odpelje vozilo, voznik pa lahko poravnava stroške vleke v dinarjih, ko se vrne domov.

Zgodilo se je že, da se je nekdo kar po teleprintérju včlanil v AMD, da so mu potem pomagali.

»Pa ni samo to,« nadaljuje Miro Kočever, »v novih prostorih smo uredili mehanično delavnico, v kateri opravljamo servise vozil, tekoča popravila na motornih vozilih, kontrolo in nastavitve luči, menjavo avtoplaščev, centriranje avtokoles in vsa kleparska in avtoličarska dela. V turističnem biroju dobi lahko voznik vso potrebno literaturo za potovanje, avtokarte, bone za bencin, zelene karte, na podlagi veljavnega vozniškega dovoljenja dobi voznik mednarodno vozniško dovoljenje, kreditno pismo itd. Za naše člane so vse te storitve cenejše, nekatere tudi do 50%!«

V novem domu deluje tudi tehnična baza, ki opravlja vlečno službo, službo »Pomoč-informacije,«

tehnične preglede motornih vozil, test motorjev, pregled zavor in spodnjega ustroja, pregled vžigalnih svečk in nastavitve vžiga ter nastavitve vplinjača, hitro polnjenje akumulatorjev in merjenje kompresije.

Novi prostori so dali kranjskemu društvu pravi polet. Vozniški tečaji se vrste neprekinjeno celo leto, tako da opravi tečaj letno preko 900 tečajnikov.

Veliko lažje delo je zdaj za vse, ko so združeni pod eno streho, tako vozniki tečaji, tečaji prve pomoči, psihotesti in izpiti. Enaindvajset inštruktorjev se trudi s tečajniki-novinci, pri pouku pa uporabljajo 19 avtomobilov zastava 750.

»Najlepše in najbolj hvaležno delo pa je z otroki,« nadaljuje Miro Kočever. »V sodelovanju z vrtno organiziramo tečaje iz prometne vzgoje za predšolske otroke. Ti so ob tako naraščajočem prometu najbolj potrebni pravega poduka. Pri vodstvih vrtcev smo naleteli na zelo lep odziv in za vsako tako našo akcijo imajo polno razumevanja. V bodoče bomo s to vzgojo še nadaljevali in upamo, da bodo naši otroci tako bolje obvarovani pred prometnimi nevarnostmi.«

»Kaj pa družabno življenje društva?«

»Na splošno opažamo, da ni več tistega pravega navdušenja za organiziranje izletov, piknikov itd. kot je bilo to prva leta delovanja društva. Vsi imamo

premalo časa. Vendar bomo poskusili v bodoče z intenzivnim delom pri mladini, ki se navdušuje za motorni šport. Sicer vsako leto pošljemo svoje predstavnike na razne prireditve, kakor rally Sutjeska, razne motokrose itd. Vendar je vse to le premalo. Ta šport je po eni strani postal precej drag in stagnira tudi zunaj, ne samo pri nas.«

In še nekaj novega pripravljajo v kranjskem AMD: pravno službo. V Ljubljani jo že imajo in se dobro obnese.

Letna članarina pri AMD znaša 100 din. Članarina res ni velika, če pomislimo, da smo na cesti vsak trenutek potrebni pomoči tega društva. Zato naj ne bo voznika, ki ne bi bil član AMD.

Včlanite se lahko vsak dan v društveni pisarni AMD Kranj — Koroška cesta — Zlato polje — od 8. do 18. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.

Vsem članom in lastnikom motornih vozil čestita za praznik dela in jim želi varno ter srečno vožnjo.

Od deske do pohištva

Obisk v tovarni pohištva Alples v Železnikih — Kako se rodi izdelek? — Pot od iverice do končnega izdelka

Od deske do pohištva! To naj bi bil delovni naslov reportaže za prvomajsko številko. Tak je bil dogovor na seji redakcije že pred časom. Zanimiva tema, kajne?

Tudi meni se je zdelo tako! V hipu sem se spomnil na nekdanje »tiskarje«, obrtnike, ki jih je imela skoraj vsaka večja vas. Še prav dobro se spominjam maturantskega izleta, že kar nekaj let je od tega, ko sem v eni od ozkih ohridskih uličic, doli na jugu Makedonije, imel priliko videti več mizarških delavnic. Majhen, nekaj kvadratnih metrov velik prostor, tako tesen, da je celo del deske moral gledati skozi vrata, ob njej pa se je s skoblom v vročem julijskem soncu potil mojster ter ustvarjal vragigavedi kakšno umetnijo, to je bila podoba male »tovarne pohištva«. Tu so nastajali načrti, tu so se ustvarjali izdelki, tu se je pohištvo tudi prodajalo. Omare, mize, stoli, postelje. Mesec dni ali pa še kaj čez je rabil tak mizar rokodelca za izdelavo kompleta pohištva. Fant ali dekle, ki sta se pripravljala na poroko, sta vsaj nekaj mesecev prej morala »naročiti« opravilo, če sta jo hotela dobiti pravočasno.

Pa danes? Ja, danes je drugače! Greš v trgovino, izbereš, kupiš in že pelješ domov. Kako pa taka spalnica, dnevna soba, predsoba ali kak drug del pohištva sploh nastane? Tudi meni ni bilo povsem jasno, dokler nisem obiskal tovarne pohištva Alples v Železnikih. Orjaški gigant, ki je pred leti zrasel v srcu Selške doline, zdaj kar na tekočem traku »bruha« iz sebe komplete spalnic, predob, dnevnih sob, otroških sob in drugega pohištva.

»Tale naslov 'Od deske do pohištva' je dejal vodja oddelka za razvoj in investicije inž. Jože Demšar, »pa ne bo čisto držal. Osnovna plošča za izdelavo pohištva je zdaj iverica, iverica pa je kakopak prav tako kot deska iz lesa. Potem med osnovne materiale prištevamo še furnir in PVC materiale, med ostale pa okovje, lepila, lužila. Skratka, pri izdelavi pohištva se uporablja okrog 2000 različnih elementov.«

ROJSTVO IZDELKA

Kako se izdelek pravzaprav rodi? Pot niti ni tako kratka. Najprej razvojni oddelek, v katerem so zaposleni oblikovalci in arhitekti, pripravi svoje dizajne, oblike in načrte. In kaj je pri tem posebno važno? Predvsem je tu pomembno tesno sodelovanje oblikovalcev s tehnologiji in konstruktorji zlasti zato, da je izdelek čim bolj prilagodljiv obstoječi tehnologiji. Vedno obstaja nevarnost, da, recimo, oblikovalec naredi načrt, ki ne bi bil izvedljiv. Zato je res pomembno teamsko delo, delo tehnologov, konstruktorjev ter oblikovalcev z roko v roki.

Ko oblikovalci določijo obliko, ima v naslednji fazi besedo vzorčna delavnica, katere delavci so odgovorni za izdelavo vzorca. Če tega vzame za svojega trgovina, prodajna služba, če je všeč kupcem, se nato sprejme odločitev, da se bo v določeni terminski enoti izdelek proizvajal in se takoj vnese v proizvodni plan. Preden gre v redno proizvodnjo, so možni še razni popravki, tisti, ki jih zahtevata trgovina in proizvodnja. Izdelek je tako rojen.

Vso izdelano dokumentacijo dobi v roke priprava dela, ki ima za nalogo izdelavo delovne dokumentacije: tovarniški načrti (kosovnice), tehnološki načrti po posameznih fazah dela, norme, materialna lista, prirezovalna lista in tako naprej! Ko je vse to urejeno in ko je kupljen za ta izdelek določen in potreben material, se nalog pošlje v proizvodnjo. Na vrsti je še izdelava proizvodne dokumentacije in izdelek je mogoče začeti proizvajati!

PO TOVARNI

»Iveric ne izdelujemo doma, ampak jih kupujemo drugod,« je dejal inž. Jože Demšar, ko sva se preselila na ogled tovarniške hale. »Z nakupom pa so vedno težave. Uvažamo jih, kupujemo doma in še vedno je čutiti primanjkljaj!«

Iverice torej pripeljejo tovornjaki po Selški dolini in jih odložijo v

glavnem skladišču. Od tu se jih del takoj preseli v tovarniške prostore, saj morajo biti, preden gredo v proizvodnjo, nekaj časa na določeni temperaturi, ali kot pravijo v Alplesu, da se morajo »aklimatizirati«. Iz skladišč iveric jih viličar, za človeka bi bilo to prenaporno in bi se prehitro iztrošil, prenese na začetek proizvodnega procesa. Orjaški stroj, ki mu strežejo štirje fantje, iverice avtomatsko razreže na zelene formate, takšne, kakršni bodo za neki izdelek potrebni! Hkrati pa jih delavci že zlagajo na velike kupe v medfazno skladišče.

Na vrsti je lepljenje folije in furnirja na vse pravilno razžagane kose iveric. Z ustreznimi lepili in pod pritiskom tako plošče dobe nase folijo različnih barv, od oranžne do rjave z različnimi odtenki, ali furnir, ki ga je še prej potrebno pripraviti iz posameznih elementov, ukrojiti in sestaviti določene površine. Tako ploščo, obdano z enim od omenjenih materialov, je ponovno treba ohladiti ali »aklimatizirati«.

STROJ DOLOČA TAKT

Plošče iz medfaznega skladišča gredo na avtomatsko linijo za mehanično obdelavo. »Tu stroj določa takt, ki odloča,« je dejal inž. Jože Demšar. »Človek je pri tako zahtevnih opravilih premalo zanesljiv!« Ves postopek je končan v kratkem času: obrezovanje, rezkanje, vrtnenje, robno forniranje — s furnirjem ali PVC, brušenje spodaj in zgoraj. Vse to so izredno precizni stroji. Samo podatek: dva izmed teh strojev sta stala skupno 270.000 mark. Kajpak je vse avtomatizirano. Vsega nekaj ljudi dela na celotni liniji. No, tu se delajo večje serije elementov. Manjše in dopolnilne se na drugem koncu dvorane v glavnem delajo posamično. Priprava linije je prezahtevna in neekonomična za manjše količine.

Spet je na vrsti skladiščenje v medfaznem skladišču! Tu je tudi kontrolna točka. Natančne ženske oči in občutljive roke pri priči odkrijejo vsako pomanjkljivost, ki bi se prikradla na izdelek.

»Ali kaj duhate? Vam morda smrdijo laki?« me je pobaral inženir Demšar, ko sva prispela v lakirnico. Nikakor nisem mogel odgovoriti pritrdilno, saj ni bilo mogoče zaznati nikakršnega zadaha po kemikalijah. »Zračenje odlično deluje in tudi nad čistočo se ne gre pritoževati. Mislim, da je za zaposlene v tem oddelku res dobro poskrbljeno,« je menil.

Ves proces v več deset metrov dolgi dvorani poteka avtomatsko. Delavce, ki delajo tu, bi skoraj lahko prešel na prste ene roke. Tu se surovi kosi najprej očistijo, potem prvič lakirajo ali lužijo, osušijo, drugič lakirajo ali lužijo, osušijo, brusijo, končno lakirajo, sušijo in na koncu še čistijo! Pri vsem tem pa se niti kapljica laka ne strese po tleh. Povsem drugače kot pri ročnem ali kakem drugem strojnem lakiranju!

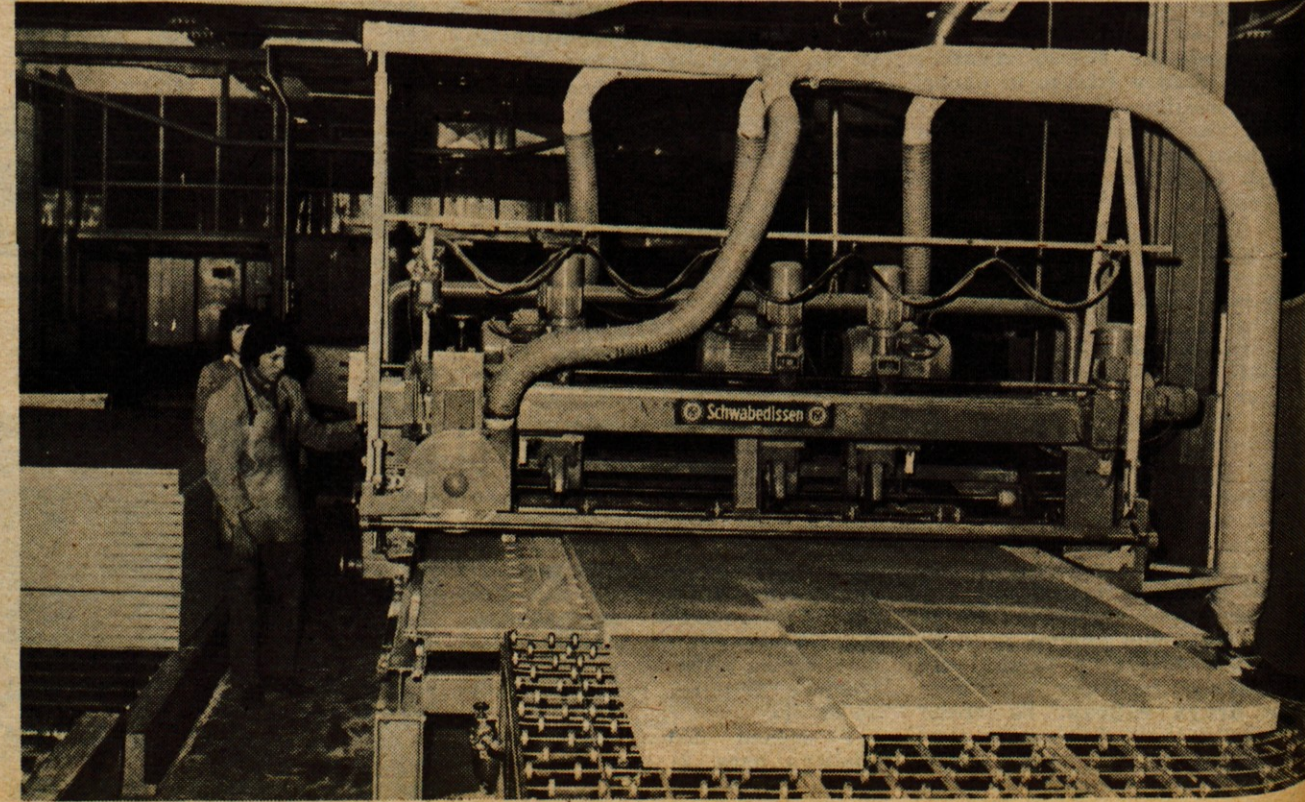
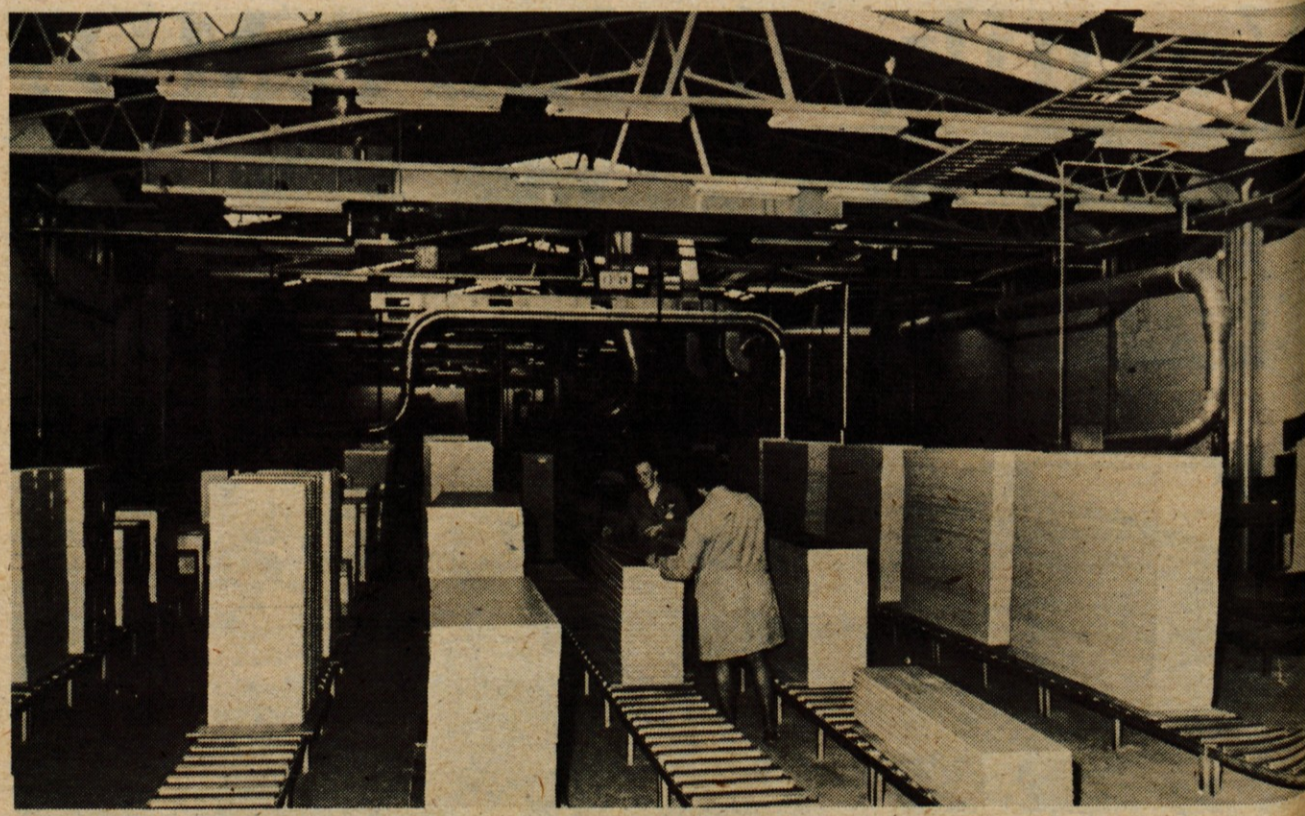
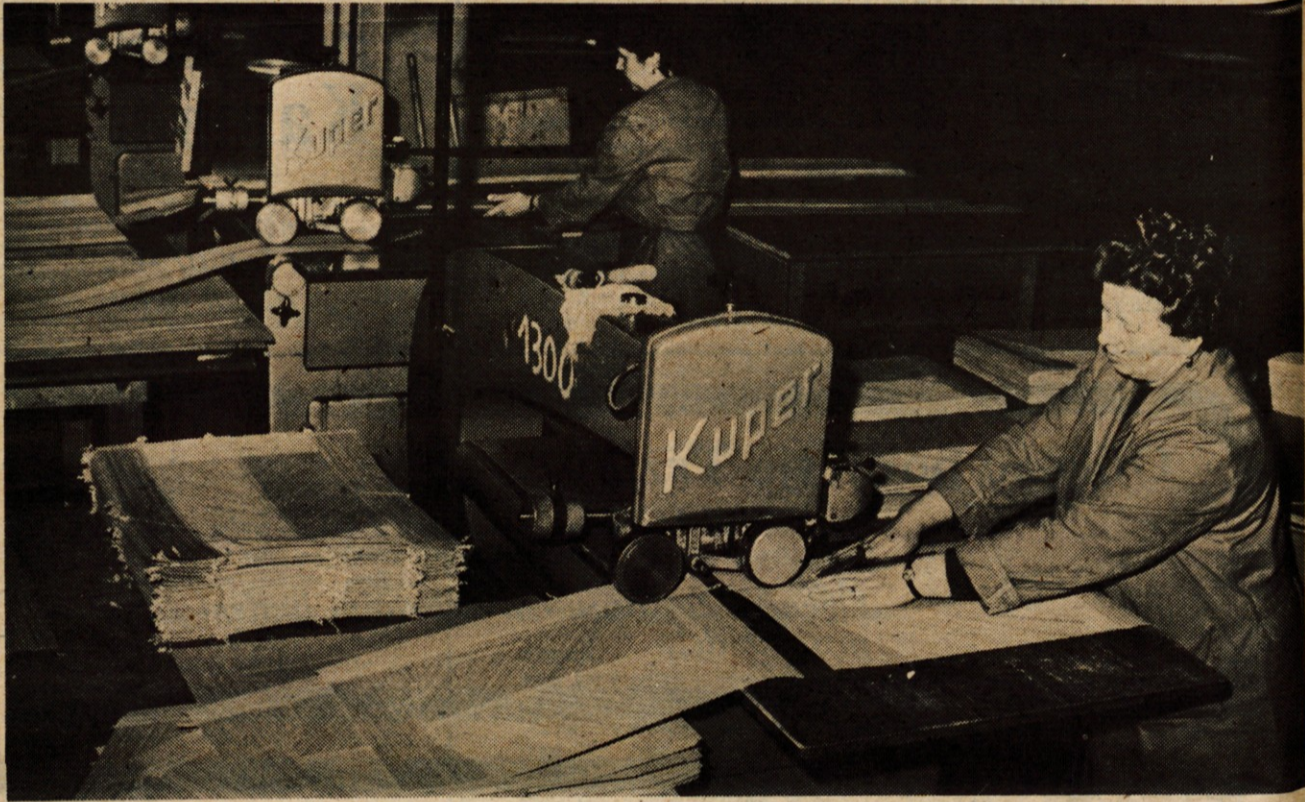
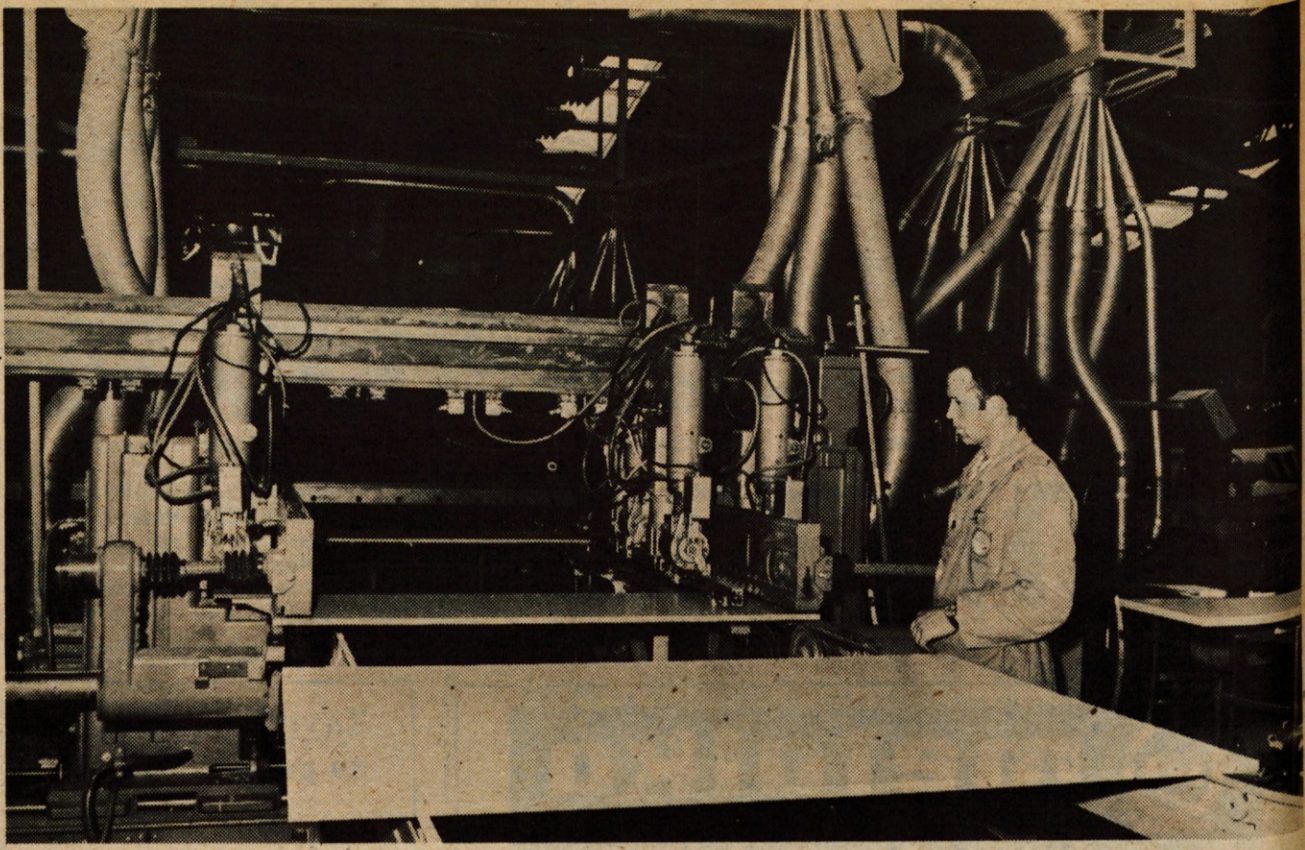
POHIŠTVO JE IZDELANO

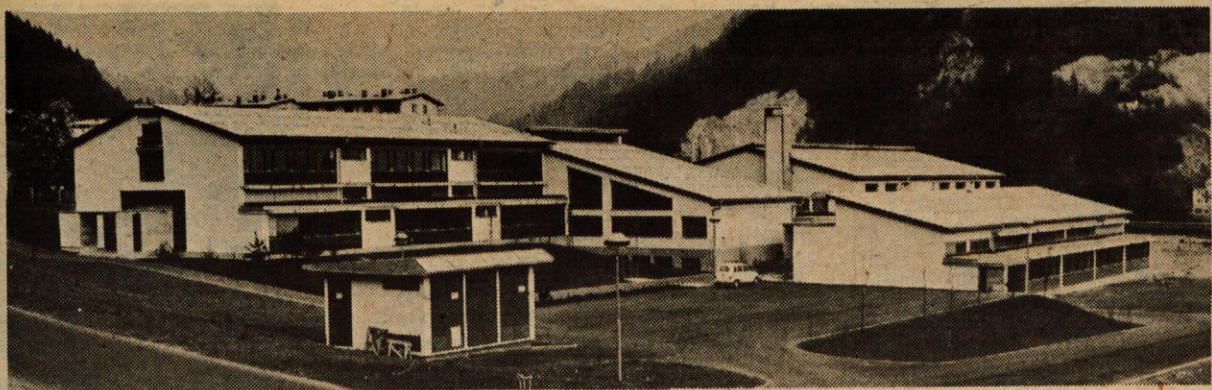
Iz lakirnice gredo posamezni deli v montažo. V prostorni dvorani je več montažnih linij, tekoči trak, ki posamezne dele nosi na zeleno mesto. Vsak delavec ima točno določeno operacijo, ki jo mora opraviti čimprej, da ne pride do zastoja. Gibki prsti deklet in fantov privijajo vijake z izvijači, ki jih je nad linijo brez števila. Na drugem koncu pa se že polnijo kartonske škatle z različnimi izdelki. Pohištvo za predsobo, dnevno sobo, spalnico, pohištvo arthur, mladinsko pohištvo mihec in kaj vse bi še lahko naštel je pripravljeno za prevoz do trgovin.

To je bil seveda obisk le enega obrata v Alplesu. Obrata za izdelavo pohištva! Prav gotovo pa bi bil vsaj tako zanimiv tudi obisk v proizvodnji fonskega pohištva, na moderni žagi ali pa v obratu za izdelavo podbojev.

V kratkem času je bilo moč spoznati veliko razliko med nekdanj in danes. Nekdanje male mizarške delavnice je zamenjala sodobna industrijska proizvodnja v prostornih in zračnih halah, prostorih brez prahu, ob modernih strojih, sodobnih pripomočkih, ki vse bolj zamenjujejo človeka ali pa ga tudi vse bolj razbremenjujejo.

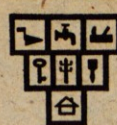
Besedilo: J. Govekar
Slike: F. Perdan

Čestitamo vsem delovnim ljudem za praznik OF in praznik dela ter jim želimo veliko delovnih uspehov

Občinski sindikalni svet Tržič
Občinska konferenca SZDL Tržič
Skupščina občine Tržič
Občinska konferenca ZKS Tržič
ZZB NOV Tržič
Občinska konferenca ZMS Tržič
Občinski odbor zveze rezervnih vojaških starešin Tržič

**Servisno podjetje
Kranj**

Tavčarjeva 45, telefon 21-282

čestita vsem svojim prijateljem in delovnim ljudem za praznik dela 1. maj

Se naprej se priporoča za sodelovanje z vsemi svojimi dejavnostmi: zidarska, mizarska, vodovodno-inštalaterska, kleparska, krovska, ključavničarska, pleskarska, električarska in pečarska. Gospodinjski biro: šivanje oblačil po meri, pobiranje zank in izdelava gumbov.

Cenjene stranke obveščamo, da opravljamo tudi vodovodne in električne instalacije v novih in starih stavbah

Gradbeni material
zlasti vse vrste opečnih izdelkov, armature mreže, kritino — salonitne in betonske strešnike, apno, parket itd.

prodajamo po konkurenčnih cenah.

Vsem občanom čestitamo za praznik dela.

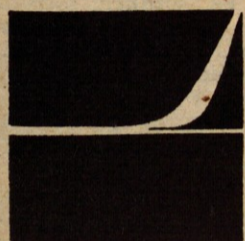
V svojih vrtnarskih obratih na Bledu in v Radovljici nudi ves za spomladansko saditev potreben sadilni material.

Kmetijska zadruga Bled

**Kolektiv
zdravstvenega doma Kranj**

z enotami v Kranju, Škofji Loki in Tržiču

čestita občanom za praznik dela

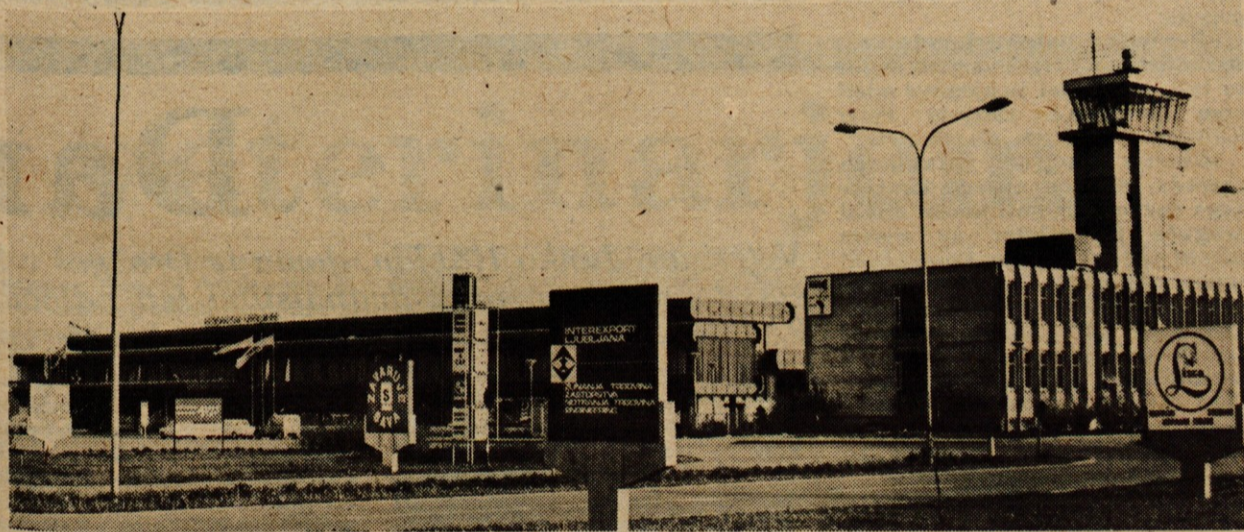
**Aerodrom
Ljubljana-
PULA**

**tržiška tovarna
kos in srpov • tržič**

Proizvaja: kose, srpe, mačete, grablje, pleskarske lopatice, zidarske ometače, gladilne ometače, japan lopatice v garniturah, dleta, rezila za obličje, avto-camp lopate, gumarske nože, mreže za okna in vrata, kompletne kose za kosilnice, kosilne nože, podložne ploščice, reporezne nože, zelarske nože, zobe za brane, zobe za grablje, nože za kombajne, okopače za kultivatorje, kline za slamoreznice.

Vsem delovnim ljudem čestita za praznik dela

Delovni kolektiv čestita vsem občanom in poslovnim sodelavcem za 1. maj — praznik dela

Za dobro počutje v prazničnih dneh

— na izletu
— na pikniku

skrbi veleblagovnica Globus z veliko izbiro opreme za kampiranje.

Čestitamo za 1. maj praznik dela.

**Iskra tovarna industrijske
opreme Lesce** v Združenem podjetju Iskra Kranj

industrijska pnevmatika, industrijska hidravlika, cenena avtomatizacija na osnovi mehanike, pnevmatike in hidravlike

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem čestitamo za praznik dela

**INDUSTRIJA KOVINSKE OPREME IN STROJEV
KLANJ JUGOSLAVIJA**

Izdelujemo: stroje za čevljarstvo in tekstilno industrijo ter tračne brusilne stroje za kovinsko industrijo

Vsem delovnim ljudem čestitamo za praznik dela 1. maj

Kmet Peter Kunstelj z Bohinjske Bele o sebi, svojem delu in družbenem položaju kmečkih ljudi

Enakopravnost ne prihaja sama od sebe

Kunstljeva domačija z značilnimi skalnimi stenami v ozadju. Gospodarsko poslopje je prav tako utesnjeno na drugi strani ceste proti Bohinju.

»Kmetje smo del delavskega razreda, nosilca družbenega razvoja. Nikdar se nisem zaradi tega, ker sem kmet, čutil zapostavljenega,« pravi

Pogosto razmišljam in pišem o napisanih in izrečenih besedah o izenačevanju delavcev in kmetov. Kot dijak in študent sem doma na kmetiji večkrat sledil razpravam o tem in na osnovi spoznanj in znanja, ki sem ga pridobil v šoli, dajal po svojih močeh k tem pogovorom svoj delež. Zavidanjem, češ: tebi je lahko, ti si kmet, ali obratno: lahko ti je, v tovarni si osem ur, potem pa si prost, sem bil priča. Spoznaval sem, da tako pristransko besedičenje ne vodi nikamor, še najmanj pa k temu, da do takih pogovorov ne bi več prihajalo.

Tudi potem, ko sem prijel za novinarsko pero, se začel zanimati in pisati o kmetijstvu, se srečavati s kmetijskimi strokovnjaki in trdimi gorenjskimi kmeti, sem poslušal pogovore o neenakem položaju kmeta v primerjavi s položajem delavca. Kot golobrudi fanté, ki ni doživel najtežjih časov narodnostne zgodovine, sem bil najbolj navdušen nad mislimi: delavec in kmet sta z roko v roki krvaveč izbojevala zmago! Prav to zgodovinsko izročilo in resnica morata biti vodilo za razprave o enakopravnem položaju kmeta!

Menim, da so družbene spremembe pri nas vplivale na razpoloženje in zavest kmečkih ljudi. Ne želim opozarjati na revolucionarna stališča ustave in dokumentov družbenopolitičnih organizacij o položaju kmeta, kmečkega prebivalstva in vasi. Dovolj zgovorni dokazi so srečanja s kmečkimi ljudmi. Veliko manj besed je o zapostavljanju in veliko več o družbeni skrbi, da bo položaj teh ljudi enkrat res tak, kakršen je zapisan v ustavi in drugih dokumentih. Pogostejša sta samozavest in prepričanje, da je to, kar smo sedaj premaknili v kmetijstvu, le začetek in da bomo v prihodnje lahko z malo več odločnosti naredili še več.

Spomnimo se, da smo v nekaj letih, ko je kmetijstvo prodrlo v ospredje družbenih prizadevanj, odpravili številne slabosti iz preteklosti. Predvsem pa nam je v tem času uspelo kmeta v marsičem izenačiti z delavci. Nismo obtičali pri zapisanem načelu, da je kmet enakopraven član družbene skupnosti, temveč smo šli dlje. Sprejeli smo zakon o združevanju kmetov in opredelili položaj kmeta. Lani smo izplačali orve, čeprav skromne kmečke pokojnine, razen tega pa kmetje po novem tudi pri zdravstvenem varstvu niso na slabšem od delavcev. Pomembna novost za kmete-kooperante je pokojninsko in invalidsko zavarovanje v takem obsegu, kakršen velja za delavce. Ob vsem tem pa niti ne

omenjamo pravic, ki jih daje nova ustava, občinski statuti in statuti krajevnih skupnosti. Vsaka, pa naj bo še tako majhna pridobitev, daje kmetom več volje do dela, več samozavesti in zaupanja in vedrejši pogled v prihodnost. Tega ne bi kazalo nikdar zanemariti...

S podobnimi, bolj prosto povedanimi besedami, kakršne sem zapisal v uvodu, sem v prostorni kmečki izbi na Bohinjski Beli 80 nagovoril osivelega 63-letnega bohinjskega kmeta Petra KUNSTLJA. Možakar, ki mu ob prvem srečanju prisodiš, da je kmet, je napravil name ob srečanju pred leti na blejskem Gozdnem gospodarstvu močan vtis. Enake vtise so mi opisovali ljudje, ki so Petra Kunstlja od leta 1948 dalje srečavali kot odbornika okrajnega odbora na Jesenicah, člana kranjske Zadrúžne zveze, odbornika zbora proizvajalcev radovljiške občine, predsednika odbora za gospodarstvo Gozdnega gospodarstva Bled, člana kmečke sekcije pri občinski konferenci SZDL Radovljica itd. Kot takega ga poznajo predvsem Bohinjci in kmetje gornjega dela Gorenjske.

Na naključje torej, da so ob 1. maju, delaskem prazniku, pogovarjam prav z njim. In to predvsem o položaju kmečkega človeka in vrednotenju, značaju ter prizadevanju njegovega dela.

Preudarne besede vrejo iz Petrovih ust.

»Kmet in delavec se izenačujeta in prav je tako. Vendar, dobro veste, da je naše delo skromno, slabo plačano. Krepko prek osem ur moramo potegniti naš šiht in presežene ure plačati kot nadure, da mogoče dosežemo minimalni dohodek delavca, zaposlenega v industriji ali kje drugje. Ko smo pred leti kosili na košenici, sem zračunal, da je potrebna ura učinkovitega dela, da pride na skedenj 7 kg sena. Pa je treba travnik poprej potrebiti, seno ročno pokositi, sušiti in ga na hrbtu znositi v svislji na košenici. Krma s tem še ni doma na skednju. Štiri ure sva letos s sinom vozila seno od svislji do doma, pa ga je bilo pod streho bore malo. Le od 350 do 400 kilogramov! Nočem nikogar podcenjevati ali precenjevati, vendar za nas ni resnične nedelje, ne praznika. Prvi maj naj bo praznik vseh delovnih ljudi, tudi kmetov. Pa kaj, ko takšen dan največ naredimo. Vsi smo doma. Za 64-letno ženo Angelo in zame so namreč marsikatera opravila pretežka. Že tako sem vsak dan najmanj 4 ure v hlevu. Ko delavec zbolí ali mora na primer na sestanek, najdejo v tovarni nadomestilo.

Osební dohodek, čeprav mogoče okrnjen, mu je zagotovljen. Kaj če zbolí ostarí in osamljen kmet? Kdo bo med boleznijo skrbel za posestvo? Veliko sem hodil po sestankih. Spominjam se, da sem imel sejo na primer ob osmih zjutraj, pa sem pred tem doma že 30 arov njiv zoral.«

Povojni položaj našega kmeta so nekateri radi primerjali s predvojnim. Na ta način so skušali »ugotavljati« napredovanje ali celo nazadovanje kmetijske proizvodnje. Petru Kunstlju se taka primerjava ne zdi preveč posrečena. Povojno kmetijstvo se razvija v povsem drugačnih pogojih.

»Predvojni položaj kmeta se s sedanjim ne dá primerjati. Kdor to taji, ni realist in njegove misli niso poštene,« zatrjuje Peter Kunstelj.

»Kmetje smo del delavskega razreda, nosilca našega družbenega razvoja. Nikoli nisem mislil drugače in nikdar se nisem zaradi tega, ker sem kmet, čutil zapostavljenega. Če bi bili kmetje složnejši in če bi pozabili razprtije, bi lahko dosegli še kaj več. Preveč smo malenkostni in preradi drug drugemu zamerimo. Član raznih občinskih in republiških odborov ter komisij sem bil. Kjerkoli sem povedal to misel, mi niso oporekali.«

Peter Kunstelj: »Poraba umetnih gnojil na hektar se pri nas sicer povečuje. Vendar je ta ugotovitev varljiva. Veliko je še zemlje, posebno tu pri nas, kjer ni posejanega niti kilograma umetnega gnoja. Ni boljše zaloge za primer vojne in SLO kot dobra, zagnojena zemlja!«

Povedal sem vam že, da je bil sogovornik prijaznega pogleda še posebno v preteklih letih vnet družbenopolitični delavec in zagovornik enakopravnega vključevanja kmetov v družbo in samoupravo. Njegovo pripovedovanje je rezultat dragocenih družbenopolitičnih izkušenj.

»Zmotno je mnenje, da za kmeta nista potrebni družbena in politična aktivnost! Še bolj kot doslej se moramo kmetje vključevati v samoupravne organe kmetijskih organizacij, skupščin in krajevnih skupnosti ter tam pojasnjevati probleme. Za njihovo razreševanje moramo biti v prvi vrsti zainteresirani sami. Prepogosto prepuščamo pobude drugim, ki jim razvoj kmetijstva ni tako pri srcu in od njegovega razvoja niso do take mere neposredno odvisni. S tem ne pridobivamo na enakopravnosti pri samoupravljanju in v družbi nasploh.«

Pogovarjava se o nekaterih novih kmetijskih zakonih, o zdravstvenem, pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Peter Kunstelj pozdravlja »te korake k izenačevanju delavcev in kmetov«. Veliko raje pa bi jih pozdravil leta ali desetletje prej, da bi jih uživali tudi stanovski tovariši, ki so prav tako kot on in tisoči njemu enakih kmetov v Sloveniji prispevali k izgradnji domovine in dali večkrat na škodo kmetijstva mladi industriji ceneno hrano in delavce. Če je kdo zaradi tega in poštenega prispevka NOB zaslužil socialno in ekonomsko varnost, potem smo to kmetje, pravi Peter Kunstelj. Čeprav je prevzel kmetijo leta 1934, ko je bil star 23 let in je »gospodarila« ena največjih gospodarskih kriz v zgodovini, ga danes posestva ni sram predati potomcu.

Kunstljeva domačija na Bohinjski Beli je spravila h kruhu pet otrok: Angelco, Majdo, Jožeta, Petra in Janeza.

»Nikoli nisem vplival nanje ali jih silil, naj gredo v kmetijstvo. Le doma so vedno delali, pomagali in še sedaj pomagajo. V dušo pa se jim je vrezala ljubezen do kmetijstva, do zemlje, do doma. Na račun vseh teh so se izšolali in v Ljubljani stanovali pri sorodnikih. Štipendije sta dva dobila šele na koncu šolanja, ker smo imeli previsok katastrski dohodek. Danes ni več tako strogih omejitev in razlikovanja. Kmečki otroci so enaki delavskim. To je velika pridobitev za našo družbo in

Sin Janez Kunstelj. Njegovo veselje do kmetije je odvisno tudi od razmer, v kakršnih se bo razvijalo kmetijstvo in pogojev za življenje in dohodek kmečkih ljudi.

kmetijstvo, ki so mu najbolj črnogledi prerokovali vsemogoče...«

Janez, najmlajši sin, star 28 let, zaposlen na Gozdnem gospodarstvu Bled, za katerega kaže, da bo nasledil očeta, ni še nikdar vprašal, kaj bo dobil. Če že drugega ne, bo prevzel trpljenje in delo, vendar v prepričanju, da je storil oče vse za napredek domačije.

V resnici je naredil Peter Kunstelj z Bohinjske Bele še veliko, veliko več. Nikdar mu ni bil mar le svoj dom, kjer je bohinjska cesta ločila stanovanjsko hišo od gospodarskega poslopja in onemogočila razširitev le-tega. Njegov pogled je segal in sega mnogo dlje. Kmet prihodnosti, kmet proizvajalec, delovni človek in samoupravljavec, je njegova vizija in želja ob 1. maju. Kdaj bomo to uresničili, je odvisno že od dneva današnjega!

Besedilo: J. Košnjek
Fotografije: F. Perdan

Dan

Veterinar Janko Habjan, doma iz Dražgoš v Selški dolini, se je pred dvanajstimi leti odločil za Žiri — Število obiskov narašča — Ljudje znajo ceniti delo

Bi lahko dobil veterinarja Janka Habjana? sem prejšnji teden večkrat po telefonu spraševal v Žiri. Kot zakletó sem nazaj vedno dobival enake odgovore: »Ga ni! Je na terenu!« Kajpak me je časovna stiska prisilila, da se sam potrudim do Žirov. »Zares veliko srečo ste imeli, da ste me našli doma! Te dni sem izredno zaposlen!« tako me je Janko pozdravil, ko sem ga poiskal, da bi se dogovorila o najini akciji! Prava prav niti ni šlo za akcijo, pač pa sem z njim želel dežurati delček dneva, preživeti dan, kakršen je za njega vsak delovni dan v letu. »Kar jutri se lahko dobiva,« je dejal in že sva bila dogovorjena.

Naslednji dan malo po osmi uri zjutraj sem ponovno potrkal na vrata njegove nove hišice, ki si jo je postavil v strogem centru Žirov. »Dovolj dela bova imela,« je dejal, ko mi je odprl vrata, »štiri obiske imam že naročene. Lahko startava?« Seveda sem bil pri priči za to!

Sedla sva v njegovega fička in se odpeljala! Za začetek ne posebno daleč! Že po nekaj sto metrih vožnje sva se ustavila na enem od starovški dvorišč. Vhod v hlev je varoval rejn kosmatin. Vse je kazalo, da volčjak ni ravno od muh! Janko je vzel iz avtomobila torbo z zdravili in drugimi pripravami, prav takrat pa se je na pragu domačije pojavil gospodar, ukrotil psa in že smo imeli prosto pot skozi hlevska vrata.

»Nič hudega ne bo, mislim!« je dejal zdravnik. »Še vedno ni opaziti slabokrvnosti!« Lastnik je bil namreč pred nekaj dnevi opazil, da je voda krave pomešana s krvjo. »Če so vmes ledvice, bo dobro,« je pripomnil Janko, »če je mehur, pa bo malo težje!« Nekaj injekcij je dobila rejena telica. »Pa malo čajčke boste morali kuhati,« je veterinar opozoril gospodarja, ko je napisal recepte. Še obljuba, da se bo v prihodnjih dneh

ponovno oglašil in pozanimal za uspeh zdravljenja in že sva ponovno zapregla »plavca!« Najin naslednji cilj je bil več kilometrov oddaljeni Žirovski vrh. Brzela sva po novi asfaltirani cesti proti Račevi in se pomenkovala o marsičem! Vmes je Janko odzdravljaval domačinom, ki jih je srečeval med potjo!

Toda vsake lepe stvari je enkrat konec! Tudi z asfaltom je v Račevi. Fičko je začel poskakovati po kotanjah in gristi v hrib! »Slabo imamo plačane kilometre,« je pripomnil Janko. »Poglejte, po kakšnih poteh se vozimo! Komaj fička upam vzdrževati z denarjem, ki ga dobim za kilometrino, za vsak drug avto bi moral prispevati iz svojega žepa.«

Močna, na videz trdna kmetijska precej v hribu je bila najin drugi cilj. Primer pa povsem podoben prvemu! V vodi krave so domači pred dnevi opazili kri. Spet injekcije, ponovno čaj! »Ta nadloga je pa kar prihiš,« je dejal Janko, »ne vem kolikokrat sem tu že zdravil podobne primere!«

Še pozdrav in že sva se spuščala nazaj proti Račevi. Na kmetiji tik ob cesti sva se ponovno ustavila. Krava ima težave z nogo, je vedela povedati gospodinja. Sli smo v hlev! Gospodinja in sosed, ki je prišel mimo, sta dvignila zadnjo okončino. Janko pa je z raznimi kleščami in rezili začel spodrezovati parkelje. »Nič ni gnojno,« je končno ugotovil, »verjetno si je nogo le malo zvilala.« Sedli smo še v prostorno kmečko hišo na kratek pomenek ob šilcu domačega. Gospodinja je pripovedovala o svojem naraščaju, o tem, kakšne skrbi ima zdaj, ko najstarejši sin obiskuje osmi razred in se bo moral odločiti za poklic. Toda namna se je mudilo dalje...

V načrtu sva imela Razpotje, kjer bi bilo treba osemniti telico. Toda ne! Iz Sovodnja so klicali, je dejala

Kaj je to, zabava?

V nedeljo je mladinski aktiv v dvorani kulturno umetniškega društva priredil mladinski ples. Prireditev je bila zelo obiskana. Na njej so člani mladinskega aktiva obiskovalcem prodajali alkoholne in brezalkoholne pijače. Po ugotovitvah so prodali 15 zabojev piva, 4 zaboje brezalkoholnih pijač (oranžada, soki) in nekaj steklenic žganih pijač (vinjak in likerji). Pivo so nabavili po 2,70 dinarja za steklenico in prodajali po 4 dinarje.

Za točilno mizo so uporabljali staro pisarniško mizo v kotu dvorane. Tekoče vode ni bilo. Tudi cenika pijač ne. Steklenice in zdrobljeni plastični kozarci so ležali ob stenah dvorane in po kotih. Dvorana je bila zelo zakajena in neprijetno je zaudarjalo. Opaziti je bilo tudi večje število močno alkoholiziranih mladincev.

Dovoljenja za točenje alkoholnih in drugih pijač prireditelj ni imel.

Ker spada neposredno izvajanje predpisa, ki določa prekršek, v vašo pristojnost, vam zadevo odstopamo v nadaljnji postopek.

Hladno in na videz neprizadeto je izzvenel dopis, ki sem ga prebral v pisarni tržnega inšpektorja Ivana Čipeja v Kranju. In kako drugače naj bi tudi zvenel? Bile so to ugotovitve, ki so v nasprotju s predpisom. Predpis namreč določa, da mora imeti prireditelj v takšnih primerih na vidnem mestu objavljen cenik. Prostor za prodajo (recimo pijač) mora biti primerno urejen in opremljen. Skratka potrebno je dovoljenje za prodajo alkoholnih in brezalkoholnih pijač. Kakšen naj bi bil red in počutje na mladinskem plesu, pa najbrž tudi ni treba posebej razlagati.

Minulo nedeljo popoldne sva z inšpektorjem Ivanom Čipejem sedla v avto in se zapeljala po kranjski občini. Nameravala sva obiskati mladinske plesne. Zakaj? Skušala sva ugotoviti, kaj je to zabava, kako se

danes mladina zabava oziroma kako se lahko zabava.

ZALOG

V Cerkljah sva izvedela, da se ples začne šele ob 19. uri in da doslej ne prireditelj ne nihče drug ni imel težav glede reda. V Zalogu pa sva že od daleč videla, da sva prišla prav. Kakšnih sto avtomobilov različnih znamk in registracij je bilo parkiranih pred dvorano. Bil je ravno odmor in čez cesto so se mladi odhajali hladit v gostilno.

»Kam pa naj bi šel ob nedeljah? Ze štiri leta hodim na ples in najraje tja, kjer igrajo Trgovci. Bil sem že v Šmarci, vendar tam se radi tepejo. Ne maram izgredov. Tukaj ne točijo pijače in tudi razgrajči, takšni kot so prihajali v Senčur, sem ne pridejo. Če kaj popijem? Seveda,

nasproti je gostilna in tam popijem oranžado ali pivo. Všeč mi je v Zalogu, le dvorana je premajhna,« pravi Franc Beguš iz Lahovč.

Malce temno in zakajeno je bilo v dvorani. Res premajhna dvorana. Vendar, da le je, sem menil, ko sem se sprehodil med plesalci. Vodja ansambla Trgovci mi je pokimal in me spomnil, da imajo drugo nedeljo v maju jubilejni koncert ob 10-letnici obstoja.

»Mislim, da bi nas mlade za veliko prikrajšali, če bi prepovedali ples. Najbrž bi bilo potem v gostilnah še več gneče. Pri nas je vedno red. Pijače ne prodajamo. Saj se mladi lahko tudi brez pijače zabavamo,« meni Peter Jenko iz Potoka pri Komendi. Jožica iz Voklega pa je povedala, da gre vsako nedeljo na ples, ker se ji zdi »fletno« in zato ker igra ta ansambel.

»Če imamo kaj dosti prometa zaradi plesa. Saj vidite, kako je živo. Sama mladina. Ni nam dolgčas. Velikih dobičkov pa ni. Največ pijejo oranžado, sok in pivo, pa malo vina in kakšen vinjak,« nama je zaupala Nada Bolka.

STRAZIŠČE

Odpeljala sva se proti Srednji vasi pri Senčurju. Pri Jančetu, sem se spomnil, so mladi včasih tudi radi zaplesali.

»O plesov pa nimamo več. Ze včasih nismo bili nič kaj zanje. Bilo je veliko vpitja in drugih težav. Saj so ga še v Senčurju zaradi neredov prepovedali. Veste, imamo brez plesov dovolj dela,« je povedala prijazna gospodinja.

Dvorana v Senčurju je samevala. Kaj pa Kokrica? Bilo je prazno. Je bil morda v soboto, ali pa sva bila sploh nepoznata. Nekdo v Zalogu je rekel, da so ga tudi na Kokrici morali zapreti. Tako kot v Naklem, kjer so menda najprej nehali prodajati alkoholne pijače, potem, pa so ga morali sploh ukiniti.

Tudi v disco klubu v Stražišču ni bilo nič. Da je najbrž odprt ob sobotah, sva zvedela v bifeju Pri Matotu.

»Če bi tisti posamezniki, ki delajo nered, vedeli, da s tem ne škodijo le organizatorju plesa ali prireditelju, marveč predvsem sebi, tega prav gotovo ne bi počeli. Jaz sem prvi za to, da se pri-

reditve, kjer je nered, prepovedo. Škoda je le, da zaradi redkih posameznikov potem ostane brez razvedrila večina. Nič nimam proti alkoholu, čeprav jaz ne pijem žganih in drugih alkoholnih pijač. Kdor pa včasih popije in do mere, pa tudi ne more biti narobe.«

Tako mi je zaupal Urh Davorin iz Stražišča, ki gre ob petkih in sobotah rad na ples, to nedeljo pa je bil s skupino fantov in deklet v bifeju.

Lastnik lokala Mato pa pravi, da tudi tisti, ki alkohol prodaja, lahko greši. »Res je, da vsak sam odloča, kaj in koliko bo popil in napravil, toda pri meni je določena meja. Včasih se kdo razjezi, ker mu nočem več postreči z alkoholom. Pa naj nikar več ne pride, če bo naslednji dan, ko bo lahko zdravo premislil, še vedno enakega mnenja.«

MAVČIČE

Tudi v Bitnjah je bil včasih ples. Pa je menda doživel enak konec kot v Senčurju in v Naklem. V disco klubu v Creini nisva imela sreče. Popoldanska predstava, kot so nama povedali, se je ravno končala, večerna se pa začne šele ob devetih.

Novinar in občinski tržni inšpektor, sva se predstavila v Mavčičah. Ansambel Turisti je skrbel za veselo razpoloženje. Tudi pri zasilenem bifeju je bilo živo: Vse vrste pijač in kava — sodeč po ceniku — po normalnih cenah.

»Tretjič sem na tem plesu. Všeč mi je glasba, ne počutim pa se najbolje, ker je tako zakajeno. To, da točijo alkohol, me pa ne moti. Jaz ga ne pijem. Neredov pa doslej še ni bilo.« Tako Dani s Kokrice, France, ki dela v Ibiju, pa pravi, da pride rad v Mavčiče, ker je bolj domače kot v Kranju ali kje drugje.

»Danes je četrti ples, odkar ga prireja gasilsko društvo. Prej so ga prirejali mladinci. Alkohol? Imamo dovoljenje. Prodajamo pa ga zaradi dobička. Drugače se ne bi splačalo. Sto starih tisočakov nam ostane od vsake prireditve. Tako bomo nekaj zbrali za novo motorno brizgalno, sedanja je namreč od 1934. leta. Vsi delamo prostovoljno in tudi red, če bi bilo treba. Vendar doslej še ni bilo nič. Če pa bi prišlo do težav, bi ples takoj ukinili.«

Tako sta govorila Jože Stenovec in Milan Jeras, oba od prostovoljnega gasilskega društva Mavčiče, ki sta naju že nekaj minut po prihodu našla.

In še skok do gostilne na Bregu. Same starejše, zaključene družbe.

Stregla je 21-letna Vera sicer doma iz Murske Sobote. »Če bi bila danes prosta, kaj bi delala? Ne vem. Najbrž bi se učila. Izredno sem vpisana na administrativni šoli. Sicer pa ob sobotah in nedeljah rada delam. Dan med ljudmi hitro mine. Ob četrtkih, ko sem prosta, pa se dobim s pri-

jateljicami. Takrat rade pokramljamo v kakšnem mirnem lokalu.«

Strinjam se, da je takšen bežen nedeljski popoldanski prelet po plesih in lokalih preskromen za kakšne poglobljene ocene. Vseeno pa daje neko sliko, sestavljeno iz pestrega mozaika. Veselje in zabava ni le posebjena lastnost mladih. Zabava tudi ni zgolj ples, čeprav je pri mladih nedvomno med priljubljenimi oblikami. Pa vendar sta bila to popoldne v občini le dva mladinska plesa, na obeh pa je bilo okrog 450 mladincev. In kje so bili ostali? Težko vprašanje. Nedvomno bi še marsikdo zaplesal, če bi imel kje in kulturno. Tako pa se je po eni strani plesna sezona že končala, po drugi strani pa je kar lepo število plesov propadlo.

Če odštejem vse dobre strani razvedrila in slabe, kot so neprimerni prostori, še vedno marsikje sili v ospredje skaljeni namen, v katerem je glavni adut denar in dobiček. Res so ansambli dragi, toda za to je vstopnina. In kaj je dobiček? Kaže, da alkohol, ki je letos kar precej plesov izenačil z navadnimi veseliciami.

Kaj meni o tem Ciril Sitar, predsednik občinske konference zveze mladine v Kranju?

»Ena od dejavnosti mladih je tudi rekreacija. Vanjo pa sodijo tako šport, plesi, kulturne in podobne prireditve. Mladi se v teh oblikah zabave in rekreacije spoznavajo. To pa je osnova tudi za druge oblike dejavnosti. Izobraževanje in podobne akcije mladih v mladinskih aktivih niso zastoj. Treba je plačati prostor, predavatelja in podobno. Zato na primer plesi marsikje pomenijo tudi materialno osnovo aktivom za druge dejavnosti. Mladinski aktivni v nekaterih krajevnih skupnostih v naši občini se med drugim srečujejo tudi s precejšnjimi finančnimi težavami. To pa zato, ker še vedno ni urejeno financiranje krajevnih skupnosti.«

V občinski organizaciji zveze mladine in njenih organih pogosto razpravljamo o tem. Ne odklanjamo plesov, smo pa odločno proti neredom. In ker je ravno alkohol pogosto vzrok zanje, se zavzemamo, da se ga na mladinskih plesih ne toči. Takšno stališče pa je seveda močno relativno, saj alkohol danes res ni težko srečati. Če ga ni na mladinskem plesu, je pa zato čez cesto ali za bližnjim vogalom. To pa ni več problem mladinske organizacije, marveč vseh nas.«

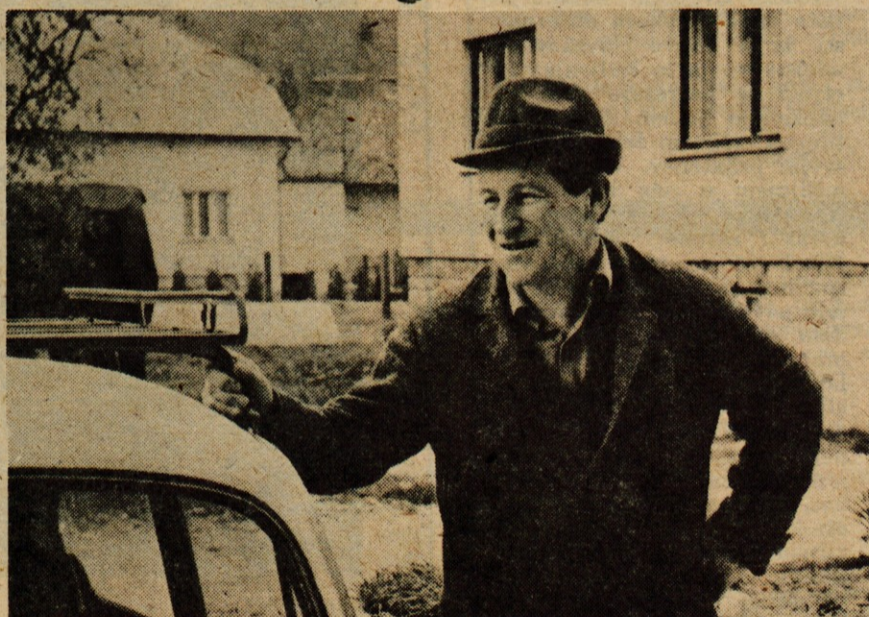
A. Zalar

z veterinarjem

Jankova žena, učiteljica na žirovski šoli, sicer pa njegova desna roka, ki, kadar je le doma, beleži vse pozive in jih, ko se mož vrne s terena, sporoča njemu. Odpeljala sva se torej proti Sovodnju. Petnajst kilometrov je bilo pred nama! Več kot dovolj časa za kratek pomenek.

Janko je doma iz Dražgoš. »Prav po naključju sem si izbral ta poklic,« je dejal. »Dolgo sem se odločal, no, potem pa šel in se vpisal! Takrat v Ljubljani še ni bilo fakultete, zato sem študiral v Zagrebu. Po končanem šolanju sem bil nekaj mesecev v Logatcu, zdaj pa že dvanajst let delam v Žireh. Uradno moj teren obsega področje nekdanje žirovske občine, čisto pa se moram »stegniti« še čez te meje. Kadar sem dežuren je »moja« vsa Poljska dolina. Ne, nikakor mi ni žal, da sem se odločil za ta poklic! Pa tudi v kraj sem se že popolnoma vrasel! Z vsemi se dobro razumemo, kako tudi ne, saj so tod doma dobri ljudje.«

Po prašni makadamski cesti sva pribrela do Sovodnja! Kako naprej do kmetije na Mrzlem vrhu? Vprašala sva in skrivnost je bila kmalu razvozljana. Čez nekaj minut sva se že ustavila ob pravi domačiji. Strupeno mrzel veter naju je pozdravil na vzpetini, toda kmalu smo se skupno z gospodarjem umaknili v varno zavetje hleva. Povsem na koncu v ograjenem delu sta ležala dva prašiča. Prvi se je ob našem prihodu dvignil, drugi je še vedno negibno ležal ob ogradi. »Aha, tale bo,« je pri priči vedel Janko in že začel meriti temperaturo. »Enainštideset,« je nekaj kasneje odčital na toplomeru. »O, tudi kako desetinko več bi nameril, če bi še tiščal,« je pritrtil, ko mu je gospodar omenil, da je jutraj nameril dve desetinki več. »Rdečica bo! Pravzaprav je šele začetek!« se je glasila diagnoza. »Dobro, da ste me pravočasno poklicali,« je dejal Janko in že začel pripravljati injekcije. Vmes smo seveda ugotavljali, da so tako zgodnjemu izbruhu boleznih kriva predvsem velika nihanja v temperaturi. »Da ne boste pritekli za menoj, če bo

prašič čez dve uri bruhal,« je še opozoril Janko lastnika. »Za to bo kriv domač penicilin! Imel sem že take primere!«

Malo smo se še pomenkovali v hiši, gospodar je plačal račun in že sva se zapodila v sosednji hrib proti Lanišam.

Gospodinjo bosta našla doma, nama je dejal gospodar, ki sva ga malo prej srečala v Sovodnju. Toda gospodinje ni bilo. Le stari oče in mati sta bila pri hiši. Kljub temu smo se pri priči domenili. »Prinesite malo tople vode,« je Janko dejal mami, »in vse bo v redu!« V nekaj minutah je pripravil vse potrebno za majhno operacijo bule, ki je eni izmed krav zrasla na vratu. Žival je trdno privezal za nosnice in ji zarezal z nožem v vzboklino. »Nič gnojno še ni,« je ugotovil, ko se je iz bule pocedila kri. Po kratkem postopku je bila rdeča tekočina zastavljena in že sva se prek Sovodnja odpeljala proti Žirem.

»Osemdeset do sto obiskov mesečno opravim,« je dejal Janko ob povratku, »poleg tega pa pride še kakih šestdeset krav za osemenitev!

Mesečno prevozim blizu 2000 kilometrov. Če veste, da se vozim po asfaltu zelo malo, je to lepa številka. Moram tudi pripomniti, da se je število obiskov v zadnjem času izredno povečalo! Živina je vse več vredna in tudi ljudje vedno bolj cenijo naše delo! Videli ste danes, da ljudje vedno kličejo zdravnika pravočasno. Mnogo več berejo, več vedo sami, kaj je v primeru bolezni treba ukreniti. Veliko se je spremenilo v teh dvanajstih letih!«

S potjo na Razpotje in Gornji Vrsnik, v vasi visoko nad Žirmi, kjer je bilo potrebno osemniti še dve telici, se je moje dežuranje sredi popoldneva končalo. Le še zanimivost letošnje novoletne noči mi je zaupal Janko. »Dežuren sem bil. Ponoči ob pol treh na prvi dan letošnjega leta so me klicali iz Farjega potoka v Selški dolini! Kaj sem hotel. Sedel sem v avto in se odpravil na pot 62 kilometrov daleč. Teliček je bil žal že mrtev, krava pa je ostala živa!«

Tako je delo veterinarja. Na voljo mora biti noč in dan!

J. Govekar

Jedi v hladilniku

Hrana ostane sveža in užitna v hladilniku res veliko dlje, vendar pa je ni treba imeti v njem kar dva tedna. Zato naj hladilnik ne bo prenapolnjen z jedmi, ki jih ne moremo porabiti v manj kot enem tednu. Preveč jedi v hladilniku tudi zmanjšuje učinkovitost hlajenja, ker je kroženje zraka okoli živil ovirano. Sveža živila shranimo v hladilnik takoj, ko jih prinesemo z nakupovanja. Če pripravljene jedi pa denemo na hladno šele, ko se ohladijo. Živila morajo biti v hladilniku zavita, da se ne navzamejo tujih vonjav. Uporabljamo aluminijasto folijo, pla-

stične vrečke ali posebne plastične posode.

Meso shranjujemo v izparilniku, poprej pa ga zavijemo v celofanski papir. Pakirano meso na kartonu odvijemo, da ne vsrka preveč mesnega soka. Meso hranimo v hladilniku do pet dni. Perutnino operemo v hladni vodi, osušimo s krpo in prav tako zavijemo v celofanski papir. Ribe lahko očiščene in oprane ter zavite v aluminijasto folijo počakajo v hladilniku tudi dva dni; kuhane in v marinadi pa do štiri dni.

Tudi delikatese kot so sir in razne salame zavijemo v celofanski papir in shranimo v hladilniku. Pasterizirano mleko ostane v hladilniku do štiri dni. Jajca bi morali hraniti v posebnih plastičnih posodah in ne v vratih hladilnika, kjer je sicer pripravljen prostor zanje. Na jajčnih lupinah se navadno zadržujejo bakterije, ki lahko okužijo živila v hladilniku. Jajca pa ne smemo umivati.

Razne sladice, solate, testo ali na pol pripravljene jedi hranimo v hladilniku v steklenih posodah. Aluminijasta posoda ni primerna, za silo je dobra tudi emajlirana, vendar ne sme biti okrušena.

Sadje navadno hranimo v hladilniku v posebnem zaprtim prostoru prav na dnu. Sadje s tanko lupino (grozdje, jagode) denemo prej v polivinilaste vrečke. Zelenjava in sadje je lahko v hladilniku tudi do treh tednov.

izbrali smo

Morda pravkar izbirate tapete za stanovanje? Poglejte še pri Zarjini DOMOPREMI na Jesenicah, kjer boste našli vedno bogato paleto vzorcev in barv.

Cene: od 160 do 250 din

Krtačo za obleko največkrat iščemo povsod po stanovanju. Najbolje je, če jo spravljamo vedno na eno mesto. Prijetne pletene košarice za krtače v beli, rumeni in rdeči barvi, ki se obesijo na zid, prodajajo na Kokrinem oddelku pozamenterije v GLOBUSU.

Cena: 94,20 din

V Elitini trgovini BABY v Kranju so dobili poleg globokih tudi lepe in izredno močne športne otroške vozičke. Uvoženi so iz Zahodne Nemčije, dobe se pa v kombinaciji temno modre in bele barve.

Cena: 742 din

Posoda za cvrenje je danes v gospodinjstvu že skoraj nepogrešljiva. V Murkinem ELGU v Lescah imajo trenutno dve vrsti teh posod na izbiro: težka emajlirana posoda in samostojen pečnjak firme Rönsch iz jenskega stekla.

Cena: 186 in 290 din

za vas

12 GLAS

Torek — 30. aprila 1974

Široki rezanci s skuto

Potrebujemo: rezance, 3 žlice masla ali margarine, 2 jajci, 40 dkg skute.

Maslo umešamo z rumenjaki in dodamo skuto, kuhane in ohlajene rezance. Previdno primešamo še sneg iz dveh beljakov. Maso stresemo v pomaščeno z drobtinami potreseno posodo in pečemo v pečici pol ure. Zraven ponudimo zeleno solato.

družinski pomenki

Potrto

Pogosto srečamo starše, ki skušajo obvarovati zaradi svojih slabih izkušenj in težav v življenju svoje otroke »pokvarjenega sveta« na ta način, da jim ne dovolijo nobenega koraka v široki nepoznani svet, v življenje in med tovariše. Njihovo bivanje je omejeno na pot — dom — šola in obratno.

Starši pa lahko nenadoma spoznajo, da otrok ne raste v močnega in odločnega človeka, kot so sicer želeli, temveč postaja bolj vase zaprt, potrto in ne išče stikov z ljudmi. Do dela nima nobene volje, njegova čustva so neuravnovešena in nezrela, postane odljuden in celo sovražen. Bojazljiv in zbežan je v vsaki novi življenjski situaciji, kamor ga pehajo tudi pretirane želje in pričakovanja staršev. Ker pa otrok zaradi pretirane skrbi in omejevanja ni postal samostojen in siguran vase, ni sposoben pričakovani staršev in pa svojih načrtov in nagibov uresničiti.

V otroku pride do notranjih bojev in konfliktov, katerih rezultat je depresija oziroma duševna potrto. To je potrto duha, ki jo najpogosteje srečamo med motnjami čustvenega življenja. Motena je tista sfera otrokove duševnosti, ki je gorivo človekovega udejstvovanja in življenja. Ti otroci se pogrezajo vase in odtujujejo ljudem, čeprav na tihoma težijo in želijo družbo svojih prijateljev. Veliko premišlujejo o sebi in ljudeh, stalno imajo skrbi in vsak svoj korak skrbno pretehtajo. Nikoli se ne znajo pošteno sprostiti in razvedriti in delujejo navzven kot mladi starci. Zelo radi opozarjajo nase z muhastim vedenjem in so lahko celo navzven napadalni ali pa so otožni in žalostni in do drugih bolj plahi. Tak način življenja v notranji potrtosti je za otrokovo prihodnost izredno nevaren, ker tak otrok nima jasne predstave o ničemer, kar ga obdaja, nezmožen se je spoprijeti z življenjskimi težavami. Podoben je popotniku, ki je zašel v megli sredi močvirne poljane, kot temu pravi v prispodobni naš znani psiholog.

Ti otroci pri svojem delu izredno hitro obupajo in vržejo puško v koruzo in se v vsako novo aktivnost podajo brez upa na zmago. Vse to jih še hitreje živčno in duševno utruja in tako tudi telesno postajajo vse manj odporni za razne bolezni.

In kako naj pomagamo otroku, ki se znajde v potrtosti? Poskušajmo se mu približati kot razumevali ljudi, ki so nam težave, katere sedaj on doživlja, poznane, saj smo jih tudi sami preživeli, pa nam zato lahko mirno pove, kar ga teži. Poskušajmo mu pokazati pot iz te potrtosti, tako da si bo znal sam v prihodnje poiskati razne oblike aktivnosti: branje, sprehod, igre itd. in najti pot v vedro razpoloženje in življenje.

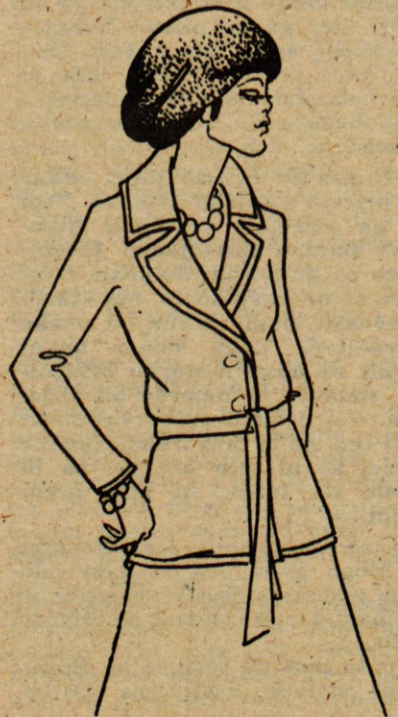
Janez Rojšek, dipl. psih.

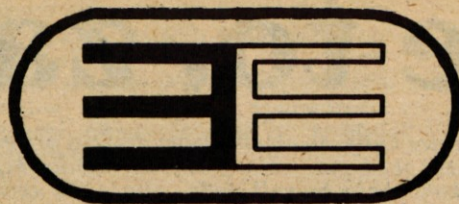
Če se na izletu pripeti nezgoda, da vaš otrok pade in si zlomi ali zvije roko, ukrepajte razsodno. Poškodovano roko je treba imobilizirati z ruto, pasom, trakom, nogavico ali karkoli že imamo pri roki. Uporabimo tudi kos trdega kartona, deščico, vejo ali karkoli. Tako zavarovana roka bo brez škode počakala zdravniško pomoč.

marta odgovarja

Milena — Prosim, svetujte mi, kakšno naj imam iz blaga, katerega vzorec prilagam. Naj bo moderna. Upam, da mi bo taka tudi pristajala. Stara sem 26 let, visoka 166 cm, tehtam pa 54 kg.

Marta — Jakna za vas je nekoliko daljša, zapenja se z enovrstnimi gumbi, ovrtnik je nekoliko večji. Rokavi so dolgi in ožji. Zraven nosite pas. Jakno lahko oblečete k hlačam ali h krilu, katerega dolžina koleno pokrije.

ENGINEERING

Kranj — Trg revolucije 2/IV

Delovni kolektiv čestita za 1. maj — praznik dela

Komunalno podjetje Kamnik

Delovni kolektiv čestita občanom in poslovnim prijateljem za praznik dela in se še naprej priporoča za sodelovanje

Sava Kranj

VSEM DELOVNIM LJUDEM ISKRENO ČESTITAMO ZA PRAZNIK DELA

Petdeset let sta že v pokoju

Življenjska pota so raznolika. Mnogi si preje ali kasneje zagotovijo svojo jesen življenja v brezskrbnosti, drugi pa so ostareli in uživajo dobroto tistih, za katere so včasih skrbeli.

Oni dan sem obiskal 85-letnega Jožeta Vebra iz Spodnjih Gorij. Cvernov ata, kot mu pravijo, se je rodil 1. 1889 v Spodnjih Gorjah. Mladostna leta je preživel tako kot številni njegovi vrstniki tistega časa. Ko pa je leta 1906 stekla železnica Jesenice—Gorica—Trst, se je kmalu pridružil delavcem na železnici in ostal pri njej do leta 1922. Potem je bil zaradi bolezni invalidsko upokojen. 1916. leta se je poročil in v zakonu se mu je rodilo osem otrok. Vzorno je skrbel za družino in vse otroke spravil h kruhu.

Drugi obisk je veljal Antonu Zalokarju — Zimovčevemu očetu iz Podhoma. Anton se je rodil leta 1888 v Podhomu, kjer še danes živi. Bil je sin kajžarja in je nekaj let pred prvo vojno delal v električni centrali v Vintgarju, ki je bila takrat last jeseniške železarnice. Med prvo vojno se je štiri leta tolkel po Galiciji. Ko pa se je po vojni vrnil v Podhom, se je poročil in zaposlil pri železnici. Stirje otroci so se rodili v družini in poleg svojih je spravil do kruha še dva od sorodnikov. Zaradi bolezni pa je bil 1924. leta invalidsko upokojen.

Značilno za oba »mlada« upokojenca je, da sta zaradi skromne pokojnine morala pretočiti še precej znojna na zemlji. Vsakdo je redil par repov v hlevu in oba sta se včasih precej namučila s trdovratno volovsko vprego. In še nekaj združuje ta dva moža: oba imata priznano dobo kot aktivista NOV od leta 1941. Ko pa so se ustanavljali spomladi 1943 odbori Osobodilne fronte, sta bila oba soustanovitelja le-teh in odbornika. Jože Veber je delal na območju Gorij, kjer je bil sekretar, Anton Zalokar pa je bil član odbora v Podhomu.

Ko sem se pogovarjal z njima, sta mi zaupala, da sta z jesenjo življenja lepo zadovoljna.

J. Ambrožič

B. B.

Tudi posebnega priznanja Železarnice za dolgoletno službovanje je bil deležen.

Za Ivana Špeca so značilne izredna vztrajnost trdnost in volja do dela. 78-letna žena Angela in hčerka pripovedujeta, da je sedaj, ko mora mirovati, »sam nase jezen«. Z lenuhom se zmerja. Pred tremi leti je še vse češnje in druga sadna drevesa obral!

Pil in kadil ni nikoli preveč. Ljubil je in ljubi preproste jedi. Za zajtrk ima še vedno najraje belo kavo in kruh, pa tudi čašico piva od časa do časa rad popije.

B. B.

Prvi vtis: veliko se gradi, toda vse je manjših dimenzij in nizko. Atene leže pravzaprav v nekakšni nizki, valoviti kotlini, iz katere se strmo dvigata Akropola in za njo visok hrib z imenom Lykavitos. Na vrh hriba pelje žičnica. Čim prej se povzpeta tje gor k tistile pravoslavni cerkvi, si mislim, pa se bo v Atenah lahko znajti.

Naš hotel JASON je moderen hotel B kategorije v središču Aten, čisto blizu trga Omonia, ki je bil tam okrog 20. novembra zatrt s tanki in vojsko. No, prav so imeli pri KOMPASU. V Atenah je ob našem prihodu vladal red in mir. O hudih dneih so pričale le sledi gosencin in asfaltu, na novo postavljena in pravkar z minijem prebarvana vrtna vhodna vrata politehnične fakultete. Tank se je enostavno zaletel v železno ograjo, jo predril in zapejal v študente, ki so demonstrirali za ograjo. Streljanje je bilo strašno in vseprek. To so dogodki, ki se jih Atenčani z grozo spominjajo. Študentje, ki so imeli veliko ranjenih, so po telefonu prosili vse ambasade, naj jim pridejo na pomoč. Njihovi kolegi so jim v krvi umirali v naročjih. Toda vojska je postavila vzdolž vse fakultete na Iosista železni zid tankov in mož. Nihče ni prišel v stavbo, nihče iz nje. Ko je

neki študent videl prihajati vojsko na tankih, jim je šel naproti s cocacolo v eni in kruhom v drugi roki. »Fantje, vsaj vsi enako mislimo! Saj smo vsi sinovi...« Eden izmed tankov se je usmeril direktno nanj. Fant je obstal kot ohromel, saj ni mogel verjeti, da bi res šli nad človeka takole. Tank ga je pregazil. Potem so študentje videli, da gre zares.

V splošnem streljanju je bilo tudi veliko drugih žrtev. Ubija je bila egiptovska študentka, ki je šla mimo, petletni fantek, ki je prišel nabalkon njihovega stanovanja v drugem nadstropju v hiši nasproti politehnične itd.

Edino orožje študentov je bila njihova enotnost in radiooddajna postaja. Po dolgih letih so Atenci spet slišali javno igrati Teodorakosovo glasbo: glasba iz filma Grk Zorba je postala nekakšen simbol njihovega upora.

Atenski študentje so bili v svojih stavkah in demonstracijah sicer številni, toda zelo osamljeni. Po radiu so pozivali vse Atence, da se jim pridružijo s stavko. Prvi so začeli stavkati gradbinci, ki veljajo v Atenah za najbolj napredne. Toda pomagati jim niso mogli. Tako kot tudi nobena ambasada ne. Le

krščanski rdeči križ se je pretolkel na sama vrata politehnične, pa tudi te so sprva vojaki popolnoma zavrnili. Šele potem, ko so ti pritisnili na vsa vrata, tudi na tisk in se dobesedno skoraj na nož stopili z vojaki pred fakultetami, je vojska dovolila, da so študentje ljudem od rdečega križa predali najhujše ranjence.

Kako se je vse to začelo?

Ko je leta 1967 prišel na oblast Papadopoulos, ki je sam doma nekje z dežele, je takoj uvedel stipendiranje otrok iz revnejših slojev. Doslej so lahko študirali samo premožnejši Atenci. S to njegovo potezo so prišli torej med študente fantje in dekleta, ki so poznali doslej samo revščino nosili pa s seboj vse polno zdravih misli in prav ti so zdaj navali kot bumerang. Kaj hitro so namreč spoznali vse slabosti Papadopoulosovega polkovniškega režima, ki je hotel s trdo roko vzdrževati v državi red in mir. Študentje so hoteli nazaj svobodo in demokracijo. Demos kratos — ljudstvo naj vlada!

Sicer je vojaški režim v teh sedmih letih vladanja dosegel nekaj nedvomnih uspehov; izkoreninil je korupcijo, omogočil določen gospodarski razcvet, ni pa dosegel tistega, zaradi česar se je takrat polastil oblasti — ni dal niti trajnega reda ne miru niti trajne perspektive. Študentje so polkovniškemu režimu s svojo stavko dokazali, da je režim trde-roke slab, da je katastrofa in da Grčija ne bo poznala resničnega reda in miru dokler bo zanju skrbel vojaški škorenj.

No, poznano je, da so potem Papadopoulosovi stanovski tovariši izbrali negotov položaj v državi in napravili vojaški udar, Papadopoulos pa priprli. Tudi ti obljubljeni nove, napredne reforme. Toda vse kaže, da je Grčija prišla z dežja pod kap.

Šef atenske policije je te dni obiskal vse časopisne hiše in jim dovolil, da zdaj že lahko pišejo o dogodkih, toda dal jim je vedeti, da naj le pazijo, kaj pišejo. Tako so časopisi javnosti sporočili, da je bilo v spopadih s študenti ubitih 12 oseb. To število je uradno držalo cel mesec. Potem so časopisi, verjetno na pritisk javnosti, smeli objaviti, da je bilo žrtev 42. Toda Atenčani vedo povedati, seveda le potihem, da jih je bilo več. Zagotovo čez 100.

Sedaj so študentje v zaporih, fakultete pa se bodo, tako napovedujejo, odprle čez kakšen teden. Na ulicah je mir, le vojakov je vse zeleno okrog parlamenta. Še več pa je bilo videti ameriških vojakov, ki imajo svojo bazo v neposredni bližini atenskega letališča.

Policijske ure ni več, so jo pred nekaj dnevi preklicali, toda na ljudeh se pozna. Zaprti so vase, nikjer ni slišati smeha, še v pivnici na Omonii, ki velja za precej bučno, ljudje skoraj ne govore med seboj. So krivi za to vojaki, ki jih najdeš med mizami, na hodniku? Najtesnejši stik imamo s trgovci. Z njimi se vsaj malo lahko pomeniš. Toda tudi teh se je večina zaprla vse. Za dinarje sploh ne upajo prodajati, kajti ob tem prekucu je vlada objavila valute, katere začasno smejo menjati v bankah. Dinarjev ni bilo na listi.

Hotel je nov, prijeten in zelo čist. Turizmu dajejo v Grčiji kar največji poudarek in na vsakem koraku lahko vidiš prizadevanja za pridobitev novih turističnih ležišč; stara poslopja rušijo in zidajo na novo ali pa na veliko preurejajo. Saj jih je prav turizem po vojni postavil na noge in tega se dobro zavedajo.

Grki so trgovci menda do zadnje žilice. Prav tako kot Indijci. Cilj poprečnega Grka v življenju je, da se osamosvoji, da odpre svojo trgovinico in potem živi od nje. Grčija ima ogromno svojih zdomcev v Nemčiji in drugod. Na veliko so odhajali in še odhajajo. Toda le za toliko, da si pridobe svoj prostorček na ulici. Potem denar sam priteka, pa če je trgovinica še tako majhna. Najbolj cvete trgovina s spominki. Naš hotel je ves obdan z njimi. Največkrat so videti kot kakšne starinarne, prodajajo pa toliko zanimivih stvari, da bi si lahko v eni ves dan ogledoval in izbiral. Popoldne smo prosti. Kakih šest se naš spravi skupaj in gremo malo na ogled po mestu. Čez trg Omonio proti trgu Syntagma, kjer se spustimo proti Plaki. Plaka je zabaviščna četrt Aten. Kot podkev oklepa Akropolo. Menda je tu spodaj še polno neodkritih spomenikov. Bogata najdišča slutijo tu spodaj. Toda Plaka je pravo srce Aten. Vsak turist hoče, ko obišče Atene, doživeti Plako, to je grške pesmi in buzukijsko glasbo. D. Dolenc

(Se bo nadaljevalo)

POMENKI O ŠENČURJU IN SOSEDNIH VASEH

(Hotemaže, Hrastje, Luže, Milje, Olševke, Prebačevo, Srednja vas, Visoko, Voglje in Voklo)

(1. zapis)

Lotavam se pripovedi o največjem kraju — razen Kranja — v občini. Saj ta stara ravninska vas sredi gozdov in polj, šteje kar 1630 prebivalcev (za primerjavo: Cerklje imajo le 799 prebivalcev).

RAVNINSKA VAS

Šenčur, gručasti tip ravninske vasi, je dobil svoje ime po svetem Juriju, ki so mu cerkev ali vsaj kapelo tu postavili že v prejšnjem tisočletju. Menda še v času oglejskega patriarha Pavlina (776—802). Po imenu sodeč, bi moral biti kraj res star, saj so sv. Juriju v glavnem posvečene le najstarejše župnije.

Kakih zanesljivih listin o starosti kraja seveda ni. Le to se ve za trdno, da je kraj obstajal že l. 1238. Tega leta je oglejski patriarh Bertold daroval šenčursko duhovnijo velesovskemu samostanu. Poslej so smele dominikanke imenovati župnike v farno cerkev sv. Jurija.

Ker pa je kraj ležal kar samoten v obširni ravnini, sredi velikih polj, se je sprva imenoval »Šentjurij na polju« (ad s. Georgium in campis — ali: in campestribus).

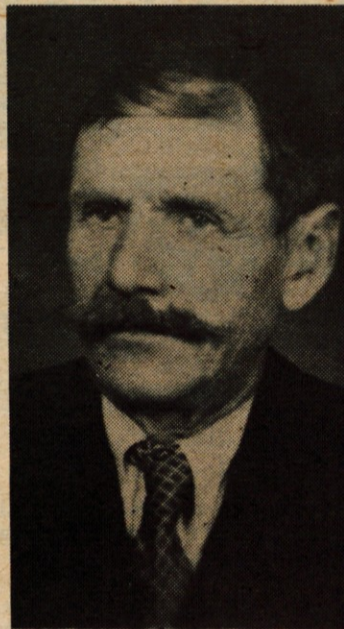
Sčasoma pa se je osrednjemu farnemu sv. Juriju pridružilo še deset majhnih svetišč. Tako ima danes Šenčur svoje cerkvene podružnice v Hotemažah, Hrastju, Lužah, Prebačevem, dve v Srednji vasi, na Visokem, Viševku, v Vogljah in Voklem. Vsaka od teh večjih ali manjših cerkva ima svojo zgodovino. Ni pa nobenega gradu na obsežnem šenčurskem področju, kajti v teh krajih so gospodarili (v imenu svojih fevdalnih gospodov) le ministeriali ali mali plemiči, če so to sploh bili.

VITEZI IN KOSEZI

Posebno v 11., 12. in 13. stoletju je v vaseh Kranjske ravnine živel mnogo teh ministerialov; nekateri so jih imeli kar za viteze. Veliki zemljiški gospodje so te svoje ljudi potrebovali za vojaško, gospodarsko-upravno, sodno in še kako podobno službo. Dvori v vaseh so bili večkrat le malo večje kmetije. Na šenčurskem področju je ostalo nekaj imen pa tudi še kako znamenje na čase vaških dvorov. V mislih imam Hudobivnikovo hišo v Hotemažah. To je ona obcestna hiša, ki ima na vogalu vzdigneno kamnitega Turka ali kar že pomenja. V hiši še živi tradicija, da je bila njihova hiša nekdanj »grad«!

Manj pa je za šenčursko področje izpričanih kosezov. To so bili pripadniki staroslovenskega privilegirane stanu. Le pri Olševku se l. 1248 omenja »libertin« (svobodnjak) Martin, leta 1306 se imenujeta spet dva olševska koseza in l. 1458 najdemo v listini priimek kmeta, ki kaže na plemenitega moža — Jurija Adelmana.

Utegnil pa bi Šenčur — seveda pod drugim imenom — biti naseljen

Drugi obisk je veljal Antonu Zalokarju — Zimovčevemu očetu iz Podhoma. Anton se je rodil leta 1888 v Podhomu, kjer še danes živi. Bil je sin kajžarja in je nekaj let pred prvo vojno delal v električni centrali v Vintgarju, ki je bila takrat last jeseniške železarnice. Med prvo vojno se je štiri leta tolkel po Galiciji. Ko pa se je po vojni vrnil v Podhom, se je poročil in zaposlil pri železnici. Stirje otroci so se rodili v družini in poleg svojih je spravil do kruha še dva od sorodnikov. Zaradi bolezni pa je bil 1924. leta invalidsko upokojen.

Značilno za oba »mlada« upokojenca je, da sta zaradi skromne pokojnine morala pretočiti še precej znojna na zemlji. Vsakdo je redil par repov v hlevu in oba sta se včasih precej namučila s trdovratno volovsko vprego. In še nekaj združuje ta dva moža: oba imata priznano dobo kot aktivista NOV od leta 1941. Ko pa so se ustanavljali spomladi 1943 odbori Osobodilne fronte, sta bila oba soustanovitelja le-teh in odbornika. Jože Veber je delal na območju Gorij, kjer je bil sekretar, Anton Zalokar pa je bil član odbora v Podhomu.

Ko sem se pogovarjal z njima, sta mi zaupala, da sta z jesenjo življenja lepo zadovoljna.

J. Ambrožič

B. B.

Tudi posebnega priznanja Železarnice za dolgoletno službovanje je bil deležen.

Za Ivana Špeca so značilne izredna vztrajnost trdnost in volja do dela. 78-letna žena Angela in hčerka pripovedujeta, da je sedaj, ko mora mirovati, »sam nase jezen«. Z lenuhom se zmerja. Pred tremi leti je še vse češnje in druga sadna drevesa obral!

Pil in kadil ni nikoli preveč. Ljubil je in ljubi preproste jedi. Za zajtrk ima še vedno najraje belo kavo in kruh, pa tudi čašico piva od časa do časa rad popije.

B. B.

Prvi vtis: veliko se gradi, toda vse je manjših dimenzij in nizko. Atene leže pravzaprav v nekakšni nizki, valoviti kotlini, iz katere se strmo dvigata Akropola in za njo visok hrib z imenom Lykavitos. Na vrh hriba pelje žičnica. Čim prej se povzpeta tje gor k tistile pravoslavni cerkvi, si mislim, pa se bo v Atenah lahko znajti.

Naš hotel JASON je moderen hotel B kategorije v središču Aten, čisto blizu trga Omonia, ki je bil tam okrog 20. novembra zatrt s tanki in vojsko. No, prav so imeli pri KOMPASU. V Atenah je ob našem prihodu vladal red in mir. O hudih dneih so pričale le sledi gosencin in asfaltu, na novo postavljena in pravkar z minijem prebarvana vrtna vhodna vrata politehnične fakultete. Tank se je enostavno zaletel v železno ograjo, jo predril in zapejal v študente, ki so demonstrirali za ograjo. Streljanje je bilo strašno in vseprek. To so dogodki, ki se jih Atenčani z grozo spominjajo. Študentje, ki so imeli veliko ranjenih, so po telefonu prosili vse ambasade, naj jim pridejo na pomoč. Njihovi kolegi so jim v krvi umirali v naročjih. Toda vojska je postavila vzdolž vse fakultete na Iosista železni zid tankov in mož. Nihče ni prišel v stavbo, nihče iz nje. Ko je

neki študent videl prihajati vojsko na tankih, jim je šel naproti s cocacolo v eni in kruhom v drugi roki. »Fantje, vsaj vsi enako mislimo! Saj smo vsi sinovi...« Eden izmed tankov se je usmeril direktno nanj. Fant je obstal kot ohromel, saj ni mogel verjeti, da bi res šli nad človeka takole. Tank ga je pregazil. Potem so študentje videli, da gre zares.

V splošnem streljanju je bilo tudi veliko drugih žrtev. Ubija je bila egiptovska študentka, ki je šla mimo, petletni fantek, ki je prišel nabalkon njihovega stanovanja v drugem nadstropju v hiši nasproti politehnične itd.

Edino orožje študentov je bila njihova enotnost in radiooddajna postaja. Po dolgih letih so Atenci spet slišali javno igrati Teodorakosovo glasbo: glasba iz filma Grk Zorba je postala nekakšen simbol njihovega upora.

Atenski študentje so bili v svojih stavkah in demonstracijah sicer številni, toda zelo osamljeni. Po radiu so pozivali vse Atence, da se jim pridružijo s stavko. Prvi so začeli stavkati gradbinci, ki veljajo v Atenah za najbolj napredne. Toda pomagati jim niso mogli. Tako kot tudi nobena ambasada ne. Le

krščanski rdeči križ se je pretolkel na sama vrata politehnične, pa tudi te so sprva vojaki popolnoma zavrnili. Šele potem, ko so ti pritisnili na vsa vrata, tudi na tisk in se dobesedno skoraj na nož stopili z vojaki pred fakultetami, je vojska dovolila, da so študentje ljudem od rdečega križa predali najhujše ranjence.

Kako se je vse to začelo?

Ko je leta 1967 prišel na oblast Papadopoulos, ki je sam doma nekje z dežele, je takoj uvedel stipendiranje otrok iz revnejših slojev. Doslej so lahko študirali samo premožnejši Atenci. S to njegovo potezo so prišli torej med študente fantje in dekleta, ki so poznali doslej samo revščino nosili pa s seboj vse polno zdravih misli in prav ti so zdaj navali kot bumerang. Kaj hitro so namreč spoznali vse slabosti Papadopoulosovega polkovniškega režima, ki je hotel s trdo roko vzdrževati v državi red in mir. Študentje so hoteli nazaj svobodo in demokracijo. Demos kratos — ljudstvo naj vlada!

Sicer je vojaški režim v teh sedmih letih vladanja dosegel nekaj nedvomnih uspehov; izkoreninil je korupcijo, omogočil določen gospodarski razcvet, ni pa dosegel tistega, zaradi česar se je takrat polastil oblasti — ni dal niti trajnega reda ne miru niti trajne perspektive. Študentje so polkovniškemu režimu s svojo stavko dokazali, da je režim trde-roke slab, da je katastrofa in da Grčija ne bo poznala resničnega reda in miru dokler bo zanju skrbel vojaški škorenj.

že v rimskih časih, torej v pozni antiki. Za to govori naključna najdba (1967) sarkofaga iz peščenjaka, izkopanega na ledini Kamnici pri Šenčurju. Sarkofag je ležal kakih 30 cm pod njivsko površino. V njem sta vznak ležala dva pokojnika. Eden od njiju je imel pod roko bronast novce cesarja Konstantina Velikega, ki je vladal rimskemu imperiju v prvi polovici 4. stoletja. Vklesanega napis na vnanji steni sarkofaga arheologi še niso razrešili, ker je močno poškodovan od vremenskih nepravil.

PRVAK KONJENIKOV

Svetišče stare, prvotne cerkve je bilo po šegi nekdanjih časov obrnjeno proti vzhodu, češ, od vzhoda prihaja sončna luč pa tudi luč resnice, odrešenja in dobrote.

Cerkev, kakršna je danes, pa je bila dozidana l. 1747. O tem priča ne-navaden kronogram nad glavnim vhodom. (Kronogram je napis, v katerem sešete krepko poudarjene latinske črke, ki hkrati pomenijo tudi rimska števila, odkrijejo skrito letnico.) Poslovenjen latinski napis pove, da je župnija cerkev postavila »blazenemu prvaku konjenikov«.

Seveda pa latinska beseda (equitum) lahko pomeni ne le konjenika, pač pa tudi viteza ali junaka. To pa je sv. Jurij tudi bil.

Ker je tako velik slovenski kraj, kot je Šenčur, poimenovan po tem krščanskem svetniku, velja zapisati o njem kratko zgodovinsko sporočilo, hkrati pa tudi legendo. Pri mnogih svetnikih je tako: resnica se prepleta s pobožno pravljico. Če je kaj dobro izmišljeno, je tudi lepo...

»ZELENI JURIJ«

Svetnikov god, 24. aprila, imamo na Slovenskem za prvi začetek pomladi. Posebno v Belj krajini še živi lepo obredje, združeno s prihodom »zelenega Jurija« v deželo.

Šenčurski cerkveni zavetnik je bil rojen v Lidi, mestecu med Jaffo in Jeruzalemom. Ker je bil hraber možak in se izkazal tudi kot rimski vojščak-konjenik, se je v službi visoko povzpel. A prav tedaj je bilo krščanstvo na pohodu in Jurij je sprejel novo vero. To pa seveda rimskemu vojščaku ni bilo dovoljeno in za kazen je bil obglavljen.

To je zgodovinska pripoved. Legenda, ki stvari olepša in vse zavije v skrivnostne tančice, pa pravi, da je Jurij rešil kraljevo hčer Aleksandro, ki je bila že določena zmaju za hrano. Le z vsakodnevno žrtvijo, ki je morala biti deviška mladenka, se je zmaj potolažil, da ni z repom mahnil in uničil vsega kraljestva. No, hrabri vojščak se je s svojim konjem spustil v boj s strašnim zmajem. S sulico ga je brž prebodel in tako rešil nedolžno deklico.

Seveda pa po učenju katoliške vere pomeni Jurijev boj z zmajem le boj svetlobe s temo, zmago dobrega nad zlim.

Č. Z.

Bogovi z Olimpa

Prvi vtis: veliko se gradi, toda vse je manjših dimenzij in nizko. Atene leže pravzaprav v nekakšni nizki, valoviti kotlini, iz katere se strmo dvigata Akropola in za njo visok hrib z imenom Lykavitos. Na vrh hriba pelje žičnica. Čim prej se povzpeta tje gor k tistile pravoslavni cerkvi, si mislim, pa se bo v Atenah lahko znajti.

Naš hotel JASON je moderen hotel B kategorije v središču Aten, čisto blizu trga Omonia, ki je bil tam okrog 20. novembra zatrt s tanki in vojsko. No, prav so imeli pri KOMPASU. V Atenah je ob našem prihodu vladal red in mir. O hudih dneih so pričale le sledi gosencin in asfaltu, na novo postavljena in pravkar z minijem prebarvana vrtna vhodna vrata politehnične fakultete. Tank se je enostavno zaletel v železno ograjo, jo predril in zapejal v študente, ki so demonstrirali za ograjo. Streljanje je bilo strašno in vseprek. To so dogodki, ki se jih Atenčani z grozo spominjajo. Študentje, ki so imeli veliko ranjenih, so po telefonu prosili vse ambasade, naj jim pridejo na pomoč. Njihovi kolegi so jim v krvi umirali v naročjih. Toda vojska je postavila vzdolž vse fakultete na Iosista železni zid tankov in mož. Nihče ni prišel v stavbo, nihče iz nje. Ko je

neki študent videl prihajati vojsko na tankih, jim je šel naproti s cocacolo v eni in kruhom v drugi roki. »Fantje, vsaj vsi enako mislimo! Saj smo vsi sinovi...« Eden izmed tankov se je usmeril direktno nanj. Fant je obstal kot ohromel, saj ni mogel verjeti, da bi res šli nad človeka takole. Tank ga je pregazil. Potem so študentje videli, da gre zares.

V splošnem streljanju je bilo tudi veliko drugih žrtev. Ubita je bila egiptovska študentka, ki je šla mimo, petletni fantek, ki je prišel nabalkon njihovega stanovanja v drugem nadstropju v hiši nasproti politehnične itd.

Edino orožje študentov je bila njihova enotnost in radiooddajna postaja. Po dolgih letih so Atenci spet slišali javno igrati Teodorakosovo glasbo: glasba iz filma Grk Zorba je postala nekakšen simbol njihovega upora.

Atenski študentje so bili v svojih stavkah in demonstracijah sicer številni, toda zelo osamljeni. Po radiu so pozivali vse Atence, da se jim pridružijo s stavko. Prvi so začeli stavkati gradbinci, ki veljajo v Atenah za najbolj napredne. Toda pomagati jim niso mogli. Tako kot tudi nobena ambasada ne. Le

krščanski rdeči križ se je pretolkel na sama vrata politehnične, pa tudi te so sprva vojaki popolnoma zavrnili. Šele potem, ko so ti pritisnili na vsa vrata, tudi na tisk in se dobesedno skoraj na nož stopili z vojaki pred fakultetami, je vojska dovolila, da so študentje ljudem od rdečega križa predali najhujše ranjence.

Kako se je vse to začelo?

Ko je leta 1967 prišel na oblast Papadopoulos, ki je sam doma nekje z dežele, je takoj uvedel stipendiranje otrok iz revnejših slojev. Doslej so lahko študirali samo premožnejši Atenci. S to njegovo potezo so prišli torej med študente fantje in dekleta, ki so poznali doslej samo revščino nosili pa s seboj vse polno zdravih misli in prav ti so zdaj navali kot bumerang. Kaj hitro so namreč spoznali vse slabosti Papadopoulosovega polkovniškega režima, ki je hotel s trdo roko vzdrževati v državi red in mir. Študentje so hoteli nazaj svobodo in demokracijo. Demos kratos — ljudstvo naj vlada!

Sicer je vojaški režim v teh sedmih letih vladanja dosegel nekaj nedvomnih uspehov; izkoreninil je korupcijo, omogočil določen gospodarski razcvet, ni pa dosegel tistega, zaradi česar se je takrat polastil oblasti — ni dal niti trajnega reda ne miru niti trajne perspektive. Študentje so polkovniškemu režimu s svojo stavko dokazali, da je režim trde-roke slab, da je katastrofa in da Grčija ne bo poznala resničnega reda in miru dokler bo zanju skrbel vojaški škorenj.

Pri Picassojih jutrišnjega dne

Sliki Andreja Pibernika in Alenke Vidic, učencev osnovne šole Simona Jenka Kranj, sta na svetovni razstavi otroških likovnih del v New Delhiju avtorjema prinesli tretjo in četrto nagrado

V šesti razred hodita in oba sta odličnjaka. Andrej je svetlolas pobič živahnih kretenj in bistrega pogleda, Alenka pa že napol gospodična, primerno resna in malce višja od svojega vrstnika. (Pravijo, da tam okrog dvanajstih let starosti dekleta po rasti začasno prehitijo fante. Bo kar držalo.) Obiskal sem ju sončnega aprilskega popoldneva. Meni nič, tebi nič sem vdrl v kabinet in zmotil pouk, kajti »potuho« mi je dajala Jolanda Pibernikova, učiteljica likovne vzgoje na osemletki Simona Jenka Kranj in Andrejeva mati. Potlej smo vsi skupaj sedli k mizi v prazni zbornici in jeli kramljati. Kramljali o resnih zadevah, jasno, saj si tudi novinar ne more privoščiti, da bi brez tehtnega razloga oblegel hiše učenosti ter vznemirjal pionirje pri nabiranju modrosti. In kaj sem pravzaprav želel od Alenke Vidic in Andreja Pibernika?

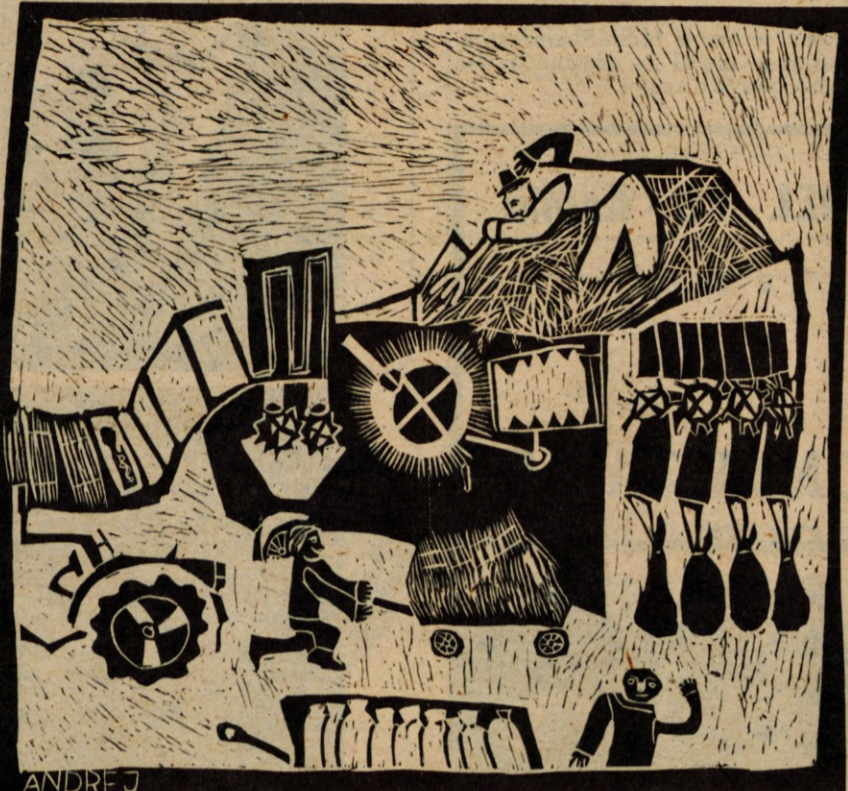
Hotel sem se pogovoriti z dvema nadebudnima slikarjema, ki so jima iz daljnega New Delhija, glavnega mesta Indije, pred kratkim poslali nagradi za osvojenega četrto oziroma tretje mesto na tradicionalni vsa letni svetovni razstavi otroških del, katere pobudnik in mecen je bil pokojni indijski predsednik Džavaharlal Nehru, velik prijatelj maršala Tita. Res so podobna odličja dobili

tudi mnogi zastopniki drugih dežel, toda če vemo, da mora posebna vladna strokovna komisija pregledati in oceniti izdelke nekaj sto tisoč sodelujočih, je uspeh naših intervjujancev zares zavidanja vreden. Od jugoslovanskih udeležencev, denimo, si ni v zadnjem obdobju nihče pridobil niti približno enakovrednega potrdila likovnih kvalitet.

»S šole Simona Jenka smo v Indijo poslali le 8 slik,« pripoveduje Jolanda Pibernik. »Malone na slepo sem jih odbrala, kajti zelo se je mudilo. Seveda nismo pričakovali takšnega razpleta dogodkov. Celo zdaj komaj verjamem, da je res.«

Ampak res je. In Pibernikovo sta nagradi očitno popolnoma preseletili. Pomenita ji potrditev pravilnosti njenih pedagoških metod, nje-nega koncepta negovanja in razvijanja likovnih sposobnosti otrok, ki ga lahko v praksi najbolje preizkuša pri svojih hčerkih in sinu.

»Veste, če malčku ponudite papir in svinčnik, bo začel risati že z 18 meseci. Dokler namreč ne zna govoriti in pisati, so zanj risbe edini način izražanja vtisov in čustev. Gornja ugotovitev kajpak ni nova; znan japonski inštitut na podlagi črt in izbora uporabljenih barv ugotavlja psiho in inteligenčno stopnjo mladine. Moje izkušnje pa kažejo, da nadpovprečne intelektualne

MLATEV (linorez) — Andrej Pibernik, 6. c razred osnovne šole Simona Jenka Kranj

lastnosti človeka praviloma spremlja tudi najmanj precejšnji slikarski talent.«

In kaj sta o sebi dejala Alenka in Andrej? Alenka je presrečna, saj doslej ni še nikjer dosegla kakega

papir in barvice, najprej steče vprašat za mnenje mamo, ki ponavadi ne pozna usmiljenja in sleherno stvar hudo skritizira.

V Indijo sta romali dve Pibernikovi sliki: ena prikazuje kraško pokrajino pod udarci burje, medtem ko so na drugi upodobljeni v kolono razpotegnjeni partizani. Dokler ne prispe katalog, v katerem komisija običajno predstavi nagrajena dela in objavi fotografije avtorjev, bo vprašanje, ali si je čudovito oblikovano kovinsko vazo nadarjeni fant prislužil z »burjo«

omembe vrednega priznanja. Poleg čopiča, ki mu od osmega leta naprej posveča večino razpoložljivih prostih uric, jo najbolj privlači šport. A slikanju vendarle daje prednost. Kakor smo slišali, je v šoli izredno marljiva, pridna in natančna. Lepa srebrna medalja v oblazinjeni skatlici bi ne mogla priti v bolj prave roke, poudarja pedagoginja Jolanda Pibernik.

Andrejev izbor motivov ni omejen. Papirju zaupa natanko tisto, kar ga v danem trenutku zanima, privlači in sili k razmišljanju. No, če hočemo biti čisto nepristranski, velja povedati, da zlasti občuduje zelenje, naravo. Ko odloži svinčnike,

ali s »partizani«, ostalo nepojasneno. Mi pa namesto zaključka raje dobro pogledjmo pričujoči reprodukciji del Alenke in Andreja, del, ki zagotovo nista dosti slabši od onih v New Delhiju.

Besedilo: I. Guzelj
Foto: F. Perdan

V BURJI — Alenka Vidic, 6. a razred osnovne šole Simona Jenka Kranj

Tik pred zaključkom redakcije smo zvedeli, da je nagrado v Indiji dobila tudi 12-letna učenka iz Trziča Ada Tišler, ki jo bomo predstavili posebej, v eni izmed prihodnjih številčk Glasa. Poleg tega so nam sporočili, da je strokovna komisija vlade v New Delhiju dobila prek 150.000 likovnih del mladih talentov iz okrog 100 držav in da so vzporedno z risbami ocenjevali še literarna dela ter spise, ki se vrednotijo po enakih kriterijih kot slike.

s šolskih klopí

JEŽEK IZ JUGOBANKE

V nedeljo, 5. maja, ob 14. uri bo na sejmišču v Celovcu

Velika avtotombola

Nagrade:

10 avtomobilov toyota 1000
10 barvnih televizorjev
blaupunkt
in še 600 dobitkov v skupni vrednosti 733.000 AŠ

Kmetijska zadruga Naklo prodaja

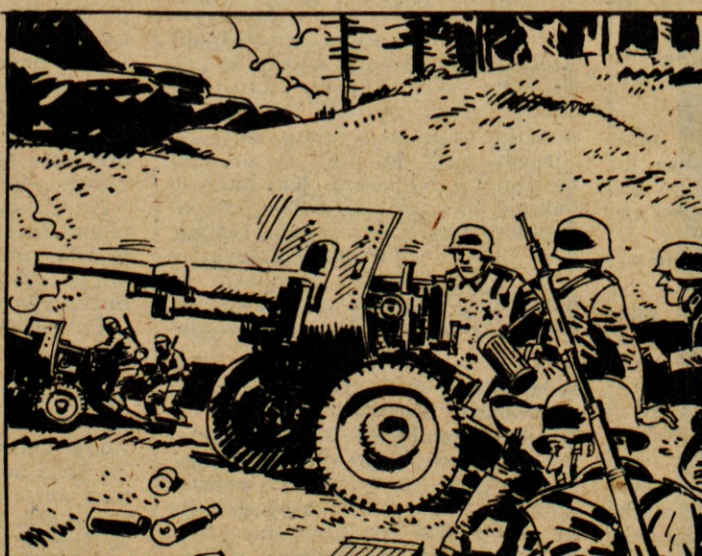
6 tednov stare petelinčke po 5 din v torek, 30. aprila, od 9. do 12. ure v valilnici Podbrezje KZ Naklo

OFENZIVA NA BLEGOŠ

NAPISAL: PETERNEL ANTON - IGOR, NARISAL: PETERNELJ JELKO

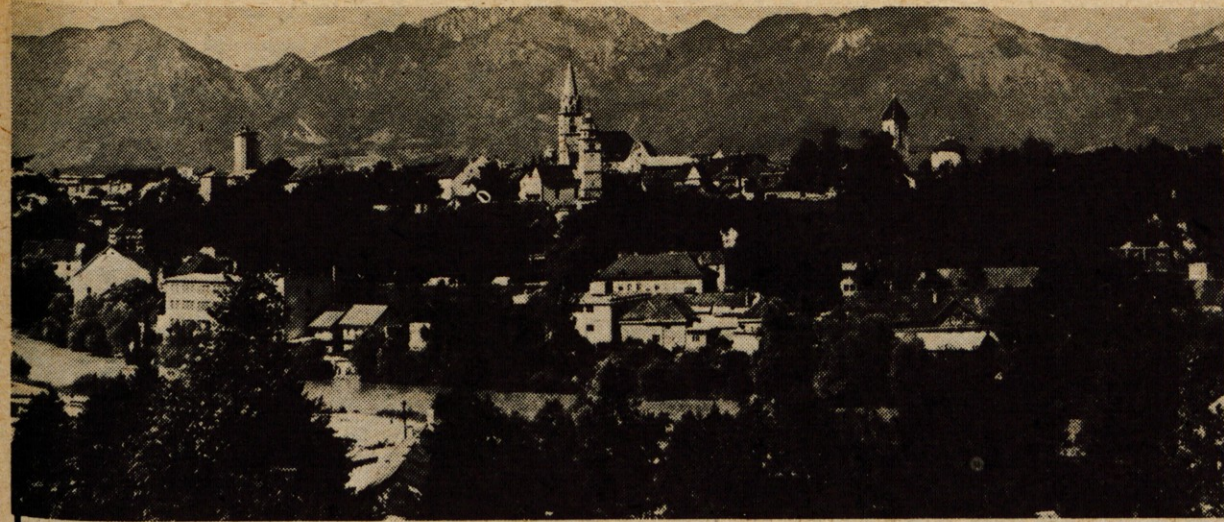
Rečeno je bilo, da je samo sedem kamionov Svabov in mislili smo, da bo le manjši napad, zato smo zavzeli položaj nekoliko višje nad taboriščem. Če bo potrebno, bomo šli čez bivšo jugoslovansko-italijansko mejo, ki so jo takrat še stražili Nemci in Italijani.

Patrolje, ki smo jih razposlali, so povedale, da Nemcev kar mrgoli in da vlečejo s seboj male topove. Sedaj smo videli, da ne gre za navadno hajko, marveč za veliko ofenzivo. Nemci so prodirali iz treh smeri, od Žetine, iz Hotavelj in Malenskega vrha. Sklenili smo, da gremo čez mejo.

Takrat je bil pri štabu Gorenjskega odreda za kurirja sin bivšega jugoslovanskega žandarja Krenerja, ki ga je v partizane poslal Gestapo. Sumili smo, da nekaj ni v redu z njim. Po kurirskih poteh je vedno hodil podnevi in nič se mu ni zgodilo. Ta izdajalec je imel nalogo spraviti nas vse v neki kot, kjer bi nas Nemci »zmlatili«.

Skupščina občine Kranj
in družbenopolitične organizacije
Občinska konferenca SZDL
Občinska konferenca ZKS
Občinski sindikalni svet
Občinska konferenca ZMS
Zveza združenj borcev NOV
Zveza rezervnih vojaških starešin

čestitajo vsem delovnim ljudem za praznik dela in jim želijo še nadaljnjih uspehov pri izgradnji socializma

Komunalni servis Jesenice

s svojimi zbiralicami oblek za kemično čiščenje in perila za pranje v Kranju, Radovljici, Trzinu, Bohinjski Bistrici, Mostah, Kranjski gori in na Jesenicah ter frizerskimi poslovalnicami na Jesenicah in v Kranjski gori

čestita vsem delovnim ljudem za praznik dela in se priporoča

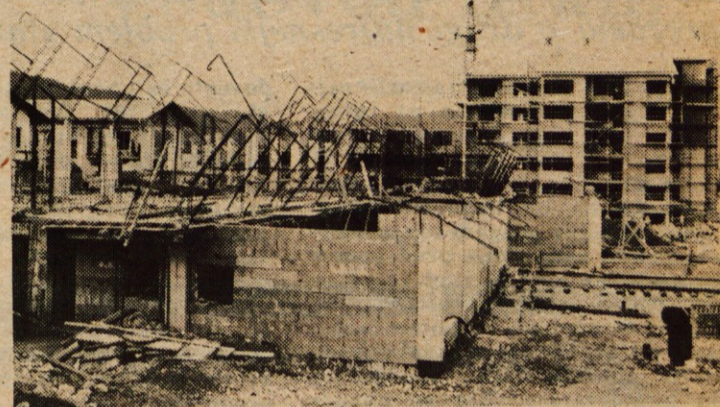
Živilski kombinat

ŽITO Ljubljana

TOZD Triglav Lesce
TOZD Gorenjka -
tovarna čokolade Lesce
TOZD Pekarna Kranj

Vsem svojim potrošnikom čestita za praznik dela ter priporoča svoje izdelke kot: žitarice, mlevske izdelke, kruh, testenine, pekatete, Triglav pecivo, kolače, čokolado Gorenjka in izdelke obrata Šumi

Naselje Bakovnik

Kamnik

Delovni kolektiv čestita vsem svojim poslovnim prijateljem in občanom za praznik dela — 1. maj

20 let jeseniške Zarje

Vse skupaj se je pričelo leta 1954 z združitvijo štirih majhnih trgovin na Jesenicah: Konfekcije, Parfumerije, Tekstila in Galanterije. Kakor so rasle in se širile Jesenice, tako je raslo in se združevalo novo trgovsko podjetje ZARJA. Leta 1971 je štela 16 poslovalnic, že leto kasneje pa je imela kar 33 delovnih enot; v svoj delokrog je sprejela tudi obrat plastike, izdelavo zaščitnih sredstev, radio servis in polaganje plastičnih podov in oblog ter tapetništvo. Zadnja se je s 1. 1. 1973 združila z ZARJO Delikatasa. Ob tej združitvi so v podjetju ustanovili tudi temeljne organizacije združenega dela: TOZD delikatasa, TOZD manufaktura, TOZD industrija — obrt in delovno skupnost skupne službe.

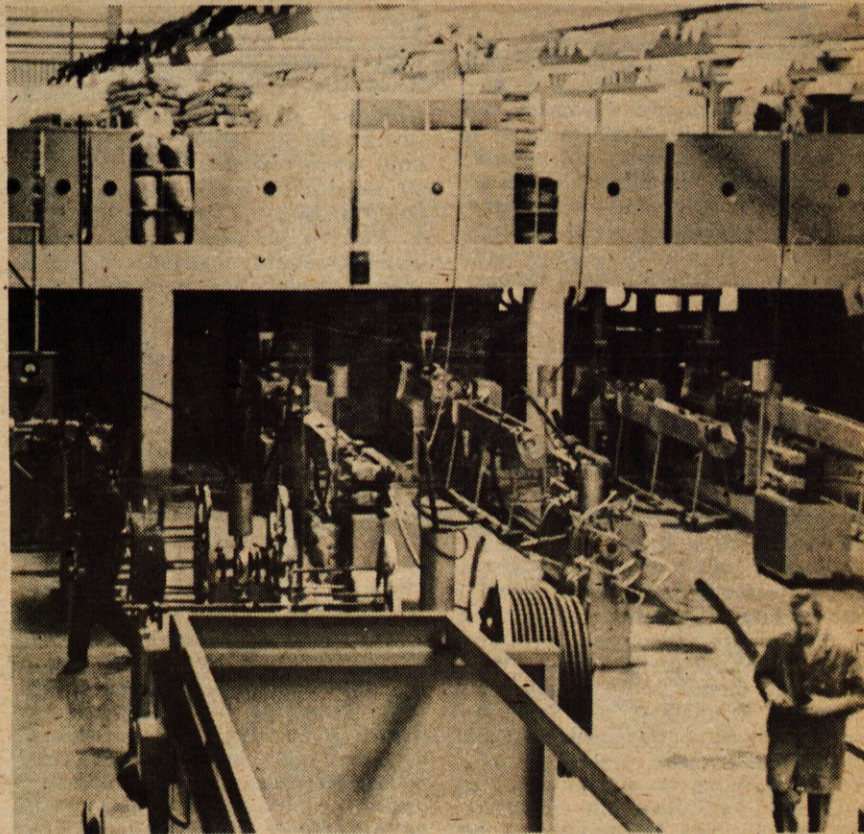
Delikatasa združuje 20 poslovalnic in bifejev, manufaktura 13 prodajalnic na drobno in skladišče na veliko, pod industrijo — obrt pa spada Industrija plastičnih izdelkov IPI, kjer izdelujejo v glavnem alkatne cevi za vodo, plastificirano žico in pa še več drobnih industrijskih artiklov in artiklov široke potrošnje.

V delovni enoti COKLA, ki prav tako posluje v okviru TOZD industrija — obrt, izdelujejo zaščitna sredstva, kot so rokavice, višinski in globinski pasovi za rudarje in električarje ter vse vrste zaščitne obutve. Poleg navedenih enot sta tu še radio servis, ki se ukvarja s popravili radioaparatur, gramofonov, TV-aparatur itd, ter TAPOPLASTIKA, kjer polagajo plastične pode, obloge, montirajo karnise, zavese in tapetirajo po naročilu.

V okviru te TOZD ima podjetje organizirano tudi kooperacijo z zunanji izdelovalci plastike, kot na primer za plastično folijo, tržne vrečke, lestenice, izdelovane žičnega pletiva itd.

Trenutno imajo prav v TOZD industrija — obrt nemajhne težave zaradi surovin, ki so vsak dan dražje, cena izdelka pa ostaja enaka in nemalokrat se zgodi, da cena izdelka ne pokrije niti stroškov surovin.

Prav tako je v težavah vsa specializirana trgovina. Tu so sedaj minimalni zaslužki. Marža je visoka, stroški pa nenehno naraščajo. Prav zaradi tega se boje kako bodo zaključili leto. Hudo je tudi, ker nimajo pravih skladišč za živila. Obstoječa skladišča so za tako število prebivalcev kot jih ima Jesenice, že veliko premajhna. Sploh pa so skladišča za živila problem vse zgornje

IPI — proizvodnja alkatnih cevi za vodo

savske doline. Ti prostori bi vsekakor morali biti rešeni ali posebej ali pa z novim trgovskim centrom, ki ga bodo letos pričeli graditi na Jesenicah, in kjer bo, vsaj tako upajo, vključena tudi ZARJA.

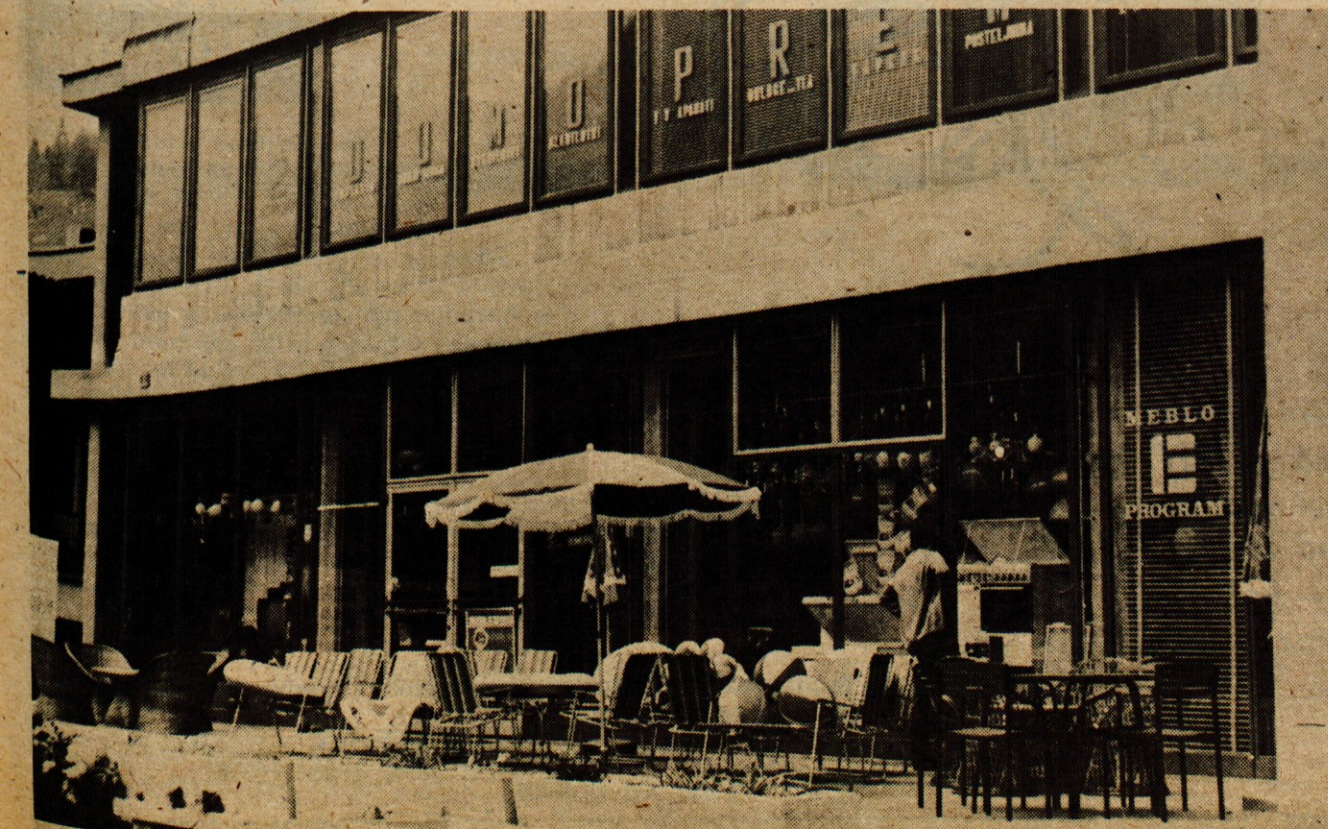
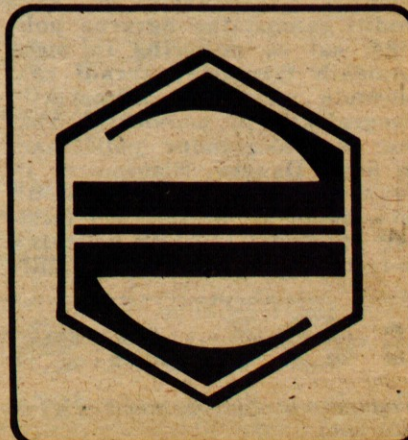
Trgovsko in proizvodno podjetje ZARJA je danes z 268 zaposlenimi in s prek 50 vajenci nedvomno največje trgovsko podjetje na Jesenicah. In še se bo širilo. Še vedno kažejo zanimanje za združevanje. Tudi proizvodno plastike nameravajo razširiti in uvesti proizvodnjo novih artiklov. Trudijo se, da so njihove trgovine bogate in pestro založene. Skrbi jih le dohodek, ki ostaja na ravni leta 1971. Tako imajo težave tudi z obratnimi sredstvi. Trgovina dela z minimalno akumulacijo, cene hitro naraščajo, s tem zaloge in potreba po obratnih sredstvih.

Podjetje že vseskozi dobro skrbi za družbeni standard zaposlenih. Stanovanjski problem imajo v glavnem rešen. Sodelovali so pri gradnji družbenih stanovanj in dajali kredite za individualno gradnjo. Delavci iz ZARJE letujejo v Umagu, kjer so postavili na občinskem svetu štiri

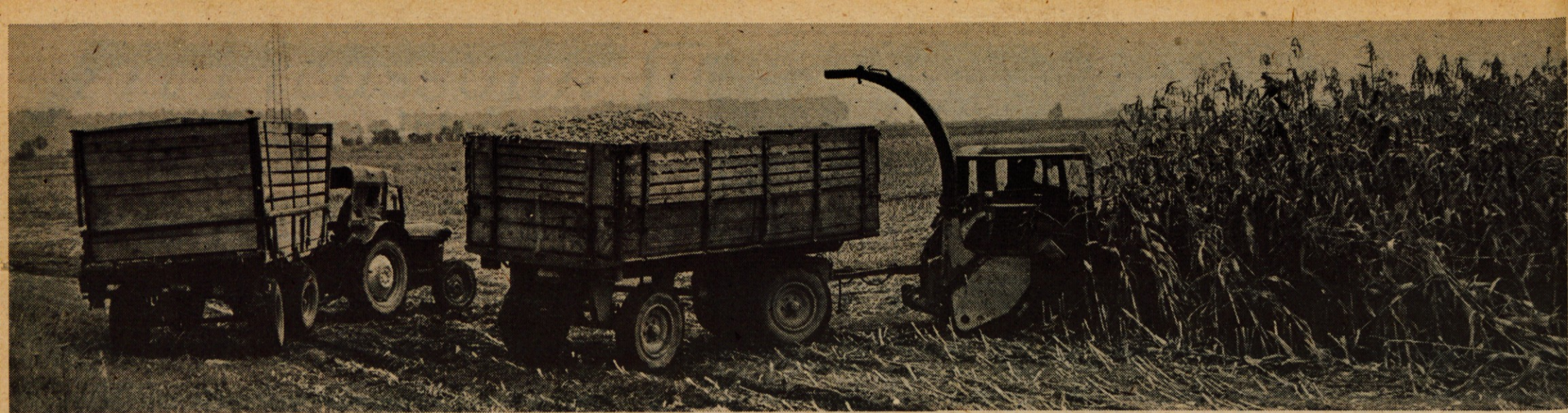
avtoprikolice. Poceni letovanje je to in zadovoljni so.

Lokale preurejujejo sproti, po potrebi. Toda potrebovali bi še novih. Njihova največja želja je seveda vključiti se v novi trgovski center na Jesenicah. Hudo bo zaradi sredstev, toda upajo, da se bo do tedaj le kaj spremenilo.

—Os
Ob prazniku dela čestitamo vsem delovnim ljudem

DOMOPREMA je največja ZARJINA prodajalna, bogato založena s pohištvom in sploh vso opremo za stanovanje.

Lakota trka na duri Evrope

Za energetiko so vprašanja prehrane človeštva prerasla v drugi najresnejši problem stare celine

Čeprav v vrtincu najrazličnejših dogajanj doma in na tujem info: maciji nismo utegnili posvetiti toliko pozornosti kot bi jo sicer zaslužila, je odločitev republiškega IS, da bodo v prihodnjem obdobju prizadevanja naše skupnosti usmerjena predvsem v pospeševanje energetike ter kmetijstva oziroma prehrabno-predelovalnih potencialov, pri pozornosti opazovalcev vendarle zbudila veliko zanimanja in komentarjev. Res so gospodarstveniki in programerji omejeni sklep sprejeli že lansko jesen, res mu je do neke mere botroval tudi novembrski »kratek stik« v elektroenergetskem sistemu, a če bi spričo relativne časovne odmaknjenosti pričujočemu zapisu oporekali aktualnost, bi storili hudo napako. Proklamirani načrti strokovnjakov namreč šele zdaj, v senci tekočih svetovnih procesov, dobivajo pričakovano težo in smisel. Šele zdaj postaja očitno, da so vlaganja v izpopolnjevanje starih in projektiranje novih virov pogonskih moči ter v prehrano ne samo ena izmed možnih alternativ ekonomske narave, marveč neizprosna življenjska nujnost, od katere je odvisen slovenski »jutri«.

NEZAUPLJIVOST SE VČASIH IZPLAČA

Odprimo kompletne časopisov, natisnanih v zadnjih šestih mesecih, in preštejmo, nič drugega kot empirično preštejmo članke, ki bralce seznanjajo z zagatami posameznih dežel, z zadregami naftno-kmetijskega značaja, z inflacijskimi gibanji v Evropi in Ameriki ter s črnogledimi napovedmi znanstvenikov in humanistov. Nelagodnemu splošnemu vtisu dodajmo osebne, konkretne izkušnje iz bližnje minulosti, spomnimo se verige podražitev, občasno praznih polic v trgovinah in podobnih nerazveseljivih presenečenj, pa bomo dobili nič kaj svetlo vizijo prihajajočih dni. Ako bi potlej dobljene podatke strnili, jih ustrezno razporedili in statistično obdelali, bi slika še bolj potemnela. Medtem ko je petrolejska mrzlica krepko načela monetarne odnose in ogrozila blagostanje razvitega Zahoda, obeta kriza prehrane ovreči doslej zelo obetajoče teorije o mednarodni delitvi dela, ki kakopak spet temeljijo na dobičarskih izračunih. Ampak zdaj, ko glad grozi prestopiti meje Afrike in Azije, ko v praksi pobija napovedi kapitalističnih futurologov, da do česa podobnega ne bo nikoli prišlo, sote teorije v nevarnosti.

V mislih imamo specializacijo znotraj zaključene skupine tesno povezanah držav, recimo članic EGS: ena naj bi, upoštevajoč tradicijo in objektivne (prirodne) pogoje, pospešeno investirala v črno metalurgijo, druga v elektroniko, tretja v poljedelstvo in živinorejo... Blagovna menjava proizvodov bi potekala po vnaprej dogovorjenih pravilih. Idealni model je predvideval enotne cene potrošniških artiklov na vseh tržiščih. Zahodni Nemčiji potemtakem ne kaže voditi samostojne agrarne politike, saj so poljščine in meso nemških farmerjev zaradi razmeroma neugodnih klimatskih, geografskih in pedoloških razmer nekonkurenčne poljščinam in mesu Dancev, Nizozemcev in Francozov. Hkrati v naštetih treh območjih ni smotrno forsirati določenih ključnih vej težke industrije, ki je v ZDA in ZRN

dosegla že občutno višji tehnološki nivo. Itd., itd. K sreči sta previdnost oblasti ter pritisk prizadetih slojev državljanov preprečila dosledno uresničitev gornjega programa. Bundestag, denimo, ni dovolil, da bi domači kmetovalci propadli. Raje je iz zvezne blagajne kril deficitarni odkup pridelkov. Francozi, zvesti De Gaullovi viziji narodne suverenosti, so trmasto gradili svojo industrijsko bazo, svojo oborožitev, obdržali gospodarsko uravnoveženost in se otresli odvisnosti od sosedov in od mogočnega čezmorskega zaveznika. Zakaj?

MILIJONI MRTVIH V AFRIKI

Dokler je masa uskladiščenega žita v Ameriki znašala milijardo mernikov in čez, ni bil nihče pripravljen verjeti, da zemljanom preti lakota. Drži, da sta dve tretjini človeštva trpeli pomanjkanje, a če bi Washington hotel, bi domala hipoma nasitil svetovni Jug. Zato so proameriško usmerjeni režimi, računajoč z naklonjenostjo ZDA, brez oklevanja opuščali interne agrarne načrte, pozidavali rodovitne površine ter šli v širok, toda varljiv razvoj zgolj treh ali štirih sorodnih panog. Večina je neprizadeto spremljala napore FAO, mednarodne kmetijske organizacije, katere sodelavci so zaman opozarjali, da podhranjenost nepregledne armade Azijcev in Afričanov ne sme ostati ožja zadeva revnih, da bi veljalo strniti sile v boju zoper revščino in da naj civilizirane družbe izobilja končno spoznajo dvoreznost vzvišenega izolacionizma, ki ob preskromnih vsotah denarja, naloženega v razmah »zelene revolucije« in v poostreno kontrolo populacijskih gibanj, vodi naravnost v stisko kozmopolitskih razsežnosti; poziv ni ganil ješčnih »severnjakov«. Enostranski podatki so optimistično razpoloženi sferi bogatih namreč dajali prav — dokler ni nastopilo nesrečno leto 1972.

Splet kopice naključij (izjemno slaba letina v Sovjetski zvezi, ki so ji ZDA rade volje prodale znaten del nakopičenih kmetijskih presežkov, nizki pridelek v Kanadi ter seveda val strahotne suše v srednji Afriki, v Gornji Volti, Maliji, Mavretaniji, Nigeriji, Čadu in Etiopiji, kjer je poginila polovica čred govedi in drobnice in kjer v 24 mesecih ni iz razpokane zemlje vzkllila niti bilka) je mahoma do temeljev omajal obstoječe ekonomsko ravnotežje. V OZN so udarili plat zvona. Ob podatkih, da sta žeja in prazen želodec med puščavskimi narodi terjala doslej skoraj 4 milijone smrtnih žrtev, se je »napredni« Zahod le zganil. Vendar pomoč prek zračnega mostu dostikrat prispe na cilj prepozno: šibka mreža cest in železnic onemogoča naglo razvažanje živil, letala pa, razumljivo, ne morejo pristati v sleherni vasi. Vročina bo letos posredno pomorila nadaljnjih 10 milijonov prebivalcev (!), ugotavljajo opazovalci. Sahara napreduje proti vlažnim tropskim conam s hitrostjo 4 kilometre mesečno in nobeno sredstvo, nobena ovira, bodisi naravna bodisi umetna, ni sposobna zaustaviti peska. Pre-mične bolnišnice, ki skušajo dati zavetje izmozganim materam in shiranim otrokom, so prepolne. Pogosto ne utegnejo storiti ničesar, kajti zdravil in koncentriranih proteinskih obrokov je zmanjkalo.

občutno padla. V Sibiriji celih 80 let živo srebro ni zdrknilo tako nizko kot jeseni in pozimi 1972 in 1973. Tokovi vlažnega zraka spreminjajo smer in jo ubirajo nad staro celino namesto nad črni kontinent, kar spet povzroča preglavice monokulturnim nasadom v intenzivno obdelani priobalni in centralni Evropi. Kmetijski deficit naj bi rešili zvrhani silosi Amerike. Ampak ameriške rezerve naglo kopnijo in znašajo le še okoli 150 milijonov mernikov, se pravi desetino nekdanjih zalog. Čeprav Bela hiša obljublja skorajšen preobrat na bolje, čeprav je ukazala posejati ogromne površine doslej neizkoriščenih planjav, grabi številne vlade neprikrit strah. Cisto upravičeno so zaskrbljene, kaj bo: prvič po vojni ni moč uvoziti neome-

jenih količin pšenice, prvič ne odloča izključno politika, temveč omejenost vsebine kašč. Nastopilo je obdobje množičnega obračanja navznoter, k lastnim agrarnim potencialom. Žal so slednji marsikje zreducirani na minimum, saj enostranskost nacionalnih ekonomij in urbanizacija prostora nista prizanašali njivam. Za nameček je posegla vmes tudi petrolejska kriza. Če ni zadosti naftnih derivatov, če ni plina, bo v kratkem začelo zmanjkovati umetnih gnojil, ki so pretežno produkt kemične presnove »črnega zlata«. In če ni ustreznih gnojil, je intenzifikacija kmetijstva nemogoča. Hektarski donosi polagamo padajo, prehod v ekstenzivni način obdelave pa, kakor smo že dejali, v

večini primerov enostavno ni izvedljiv.

Nesporno so perspektive dokaj mračne in edino razumno je, da Slovenci na vrh prioritete lestvice financiranja postavljamo energetiko in prehrano. (Mimogrede rečeno: »zeleni plan« nas bo do leta 1980 veljal 5 milijard novih din). V isto smer so uperjeni napor Zahodne Evrope in Amerike, ki kot tretji najvažnejši cilj navajata varstvo okolja. Tu smo mi sicer v zaostanku, kajti konkretnih akcij se lotevamo samo v okviru občin. Toda najbrž ni daleč dan, ko bodo vanje z usklajevalnimi programi ter z investicijskimi sredstvi posegle republike in zveza.

I. Guzelj

Veletrgovina

ŽIVILA

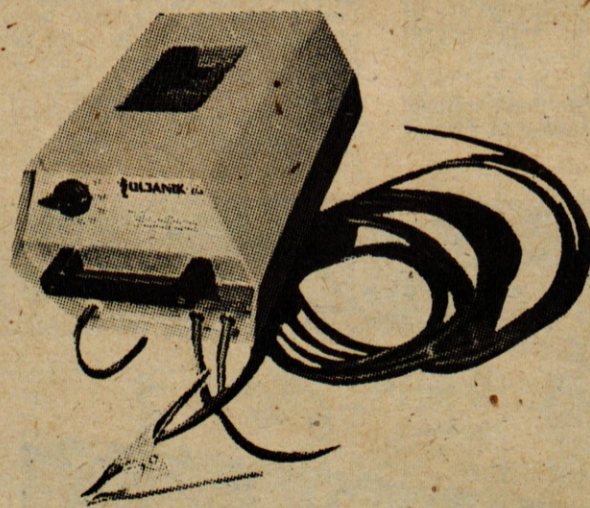
Kranj — TOZD Maloprodaja

Za prijetnejše praznovanje vam nudimo v naših prodajalnah po znižanih cenah

mesni zajtrk 200 g	5,40 din
jetrno pasteto 100 g	2,60 din
vino Vipava 1 l	10,50 din
pelinkovec 1 l	29,60 din

Priporočamo se za nakup in vam želimo prijetno praznovanje

ULJANIK

PRENOSNI TRANSFORMATOR ZA VARJENJE

TBH 140 Bantam

Za varjenje kosov tanke pločevine ali za njeno obdelavo je najidealnejše orodje BANTAM transformator: ker tehta le 20 kg, je zelo primeren za delo v delavnici ali na potovanju. Z njim lahko varite navadno mehko jeklo, nerjaveča jekla in jekla, ki so odporna proti kislinam. Moč je variti lito železo ali obnoviti izrabljene površine z elektrodami za trdo varjenje. Stroj je možno priključiti na enofazni priključek 220 ali 380 V.

Za BANTAM velja garancija leto dni. Če se pokvari v garancijskem roku, bo kupec dobil v zameno nov aparat. Če pa se stroj pokvari po garancijski dobi, lahko kupec BANTAM zamenja za novega — po zelo nizki ceni.

Brodogradilište, tvornica dizel motorov i tvornica električnih strojeva i uredaja — Pula

P. P. ŠTEV. 208, TELEFON: CENTRALA (052) 22-322
TELEX: 25 252 YU ULJTES

PONORELO VREME

Meteorologi so krivdo naprtili vremenu. V pičlih treh letih je povprečna temperatura atmsfere

Za delavski praznik 1. maj čestitamo vsem delovnim ljudem občine Škofja Loka

Občinski sindikalni svet Škofja Loka
Skupščina občine Škofja Loka
Občinska konferenca ZKS Škofja Loka
Občinska konferenca SZDL Škofja Loka
Zveza združenj borcev NOV Škofja Loka
Občinska konferenca ZMS Škofja Loka
Združenje vojaških vojnih starešin Škofja Loka

ILANIKA

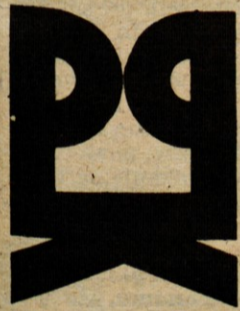
Industrijski kombinat Kranj

Vsem delovnim ljudem čestita za praznik dela in jim želi še naprej veliko delovnih uspehov

Dejavnosti: gradbena, steklarstvo, soboslikarstvo, vodovod, vrtnarija, cvetličarna, tržnica, pogrebna služba, vzdrževanje cest

Komunalno podjetje Trzič

Vsem delovnim ljudem, poslovnim prijateljem in sodelavcem čestitamo za praznik dela

Cesta JLA 6/1
nebotičnik

**PROJEKTIVNO
PODJETJE
KRANJ**

Izdeluje načrte za vse vrste visokih in nizkih gradenj.

Razpolaga z načrti tipskih projektov stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopij.

Cenjene stranke obveščamo, da so informacije za načrte tipskih projektov stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopij vsak ponedeljek od 8. do 12. ure in vsako sredo od 15. do 17. ure.

Delovni kolektiv čestita občanom za praznik dela 1. maj

Kranjske opekarne Kranj

z obrati Bobovek, Češnjevok in Stražišče

Nudimo vse vrste nosilnih, pregradnih, obložnih in stropnih opečnih izdelkov.

Posebno priporočamo novost NORMA montažni strop, s katerim se hitro in poceni gradi

čestitajo vsem delovnim ljudem za 1. maj

Meso Kamnik

čestitamo vsem občanom in poslovnim prijateljem za 1. maj — praznik dela

Nudimo vse vrste mesnih izdelkov in sveže meso po konkurenčnih cenah ter se priporočamo

Komunalno podjetje

Vodovod Kranj

Vsem delovnim ljudem čestitamo za praznik dela in želimo veselo praznovanje

Tovarna usnja Kamnik

proizvaja:

- vse vrste svinjskega usnja za oblačilno in obutveno stroko in vam nudi:
- usnjeno konfekcijo in
- plastično obutev

Priporočamo se!

Delovni kolektiv čestita za 1. maj

Žito Senta

Skladišče Kranj

Tavčarjeva 31, tel. 22-053

Skladišče odprto tudi vsako soboto od 6. do 12. ure

čestita vsem cenjenim odjemalcem, poslovnim prijateljem in občanom za praznik dela

Vsem delovnim ljudem čestitamo za praznik dela

Industrija bombažnih izdelkov - Kranj

proizvaja kvalitetne jaquardske zavese v sodobnih vzorcih in v bogatem asortimentu, dekorativne tkanine in gradle po konkurenčnih cenah.

Cenjenim odjemalcem se priporočamo.

Delovni kolektiv čestita za 1. maj — praznik dela

**TITAN
KAMNIK**

tovarna kovinskih izdelkov in livarna Kamnik

proizvaja fitinge črne in pocinkane, ključavnice navadne in cilindrične, obešanke navadne in cilindrične, motorne mesoreznice in drobilke za orehe, ulitke iz tempirane litine za avtomobilsko, strojno in elektro industrijo.

Cenjenim potrošnikom priporočamo naše izdelke in jim čestitamo za 1. maj — praznik dela

Ko se dan prebuja, petelin zapoje

»Jutro velikega tedna.
Ob dveh čez polnoč.

Krog ledij sem imel tesno stisnjen pas z naboji, na rami dvocevko. Tak sem tiho šel iz hiše. Po prstih, kakor tipajoč v skrivnost...« (Franc Saleški Finžgar: Na petelina)

Toplota in trušč popevke sta planila v zvezdnato noč, ko je Pavel odprl vrata lovske kočice Na planinci. Nekje nad dolino Drage se je oglašil skovir. Plinska svetilka je že pojedela in radio je bil navit do konca. Janez Kolman z Zgoše je spal kot ubit.

»Vstani!« je zagrmel Pavel. »Lačni smo in zunaj zebe v kosti. Hm. A si se ga že nalezel. Okora.«

Ura je šla že na polnoč. Zdaj smo vedeli, da Tinčka Muleja, znanega alpskega smučarja in dolgoletnega lovskega čuvaja, ki smo ga pred tem dobro uro čakali v Gostišču v Dragi, ne bo. »Torej se je zatrdno odločil, da ne bo zamudil jutrišnjega srečanja smučarjev veteranov na Kaninu,« je pripomnil Pavel Mencinger, gospodar lovske družine Begunjščica in lovec od 1957. leta.

30-letni Janez Kolman, ki je že zvečer ob sedmih šel v lovsko kočico Na planinci, se je očitajoče opravičeval, da je vse pospravil, zakuril in pripravil večerjo in prigrizek in da je šel pred nekaj minutami legel. Potem smo se krepčali s trdo kuhanimi jajci in šunko in čakali na Ota Mencingerja, predsednika lovske družine Begunjščica v radovljiški občini, da se vrne s koncerta ansambla Avseniki v dvorani Tivoli v Ljubljani.

Zamisli, da gremo poslušati petelina, se je rodila pred kakšnim mesecem, ko sem po neki seji radovljiške občinske skupščine razlagal Pavlu Mencingerju, takratnemu odborniku, sicer pa zasebnemu avtoličarju z Zgoše pri Begunjah in lovcu, kako je bilo, ko smo šli z leškimi fanti na žabe. »Če greš na petelina; to je doživetje,« je rekel. Tako sva se s Francetom, oboroženim s fotoaparatom in teleobjektivom, prejšnji petek zvečer malo po deveti uri znašla pri Pavletu na Zgoši. Sklenili smo, da bomo šli na Begunjščico, vendar ne na velikega petelina, marveč na ruševca, ki je precej manjši. Pa tudi streljali ga ne bomo, smo rekli. Prvič ni v revirju lovske družine Begunjščica, drugič pa gre za doživetje. Le France ga bo slikal, če bo sreča.

Med velikim petelinom in ruševcem je precejšnja razlika. Ne le, da je petelin večji, tudi tako visoko ga ni treba iskati kot ruševca. Razen tega pa petelin normalno prezimi, ruševca pa pod ruševjem, kjer ima rove pod snegom. Sicer pa lovci poznajo velikega petelina tudi po tem,

da kadar poje, kleplje in brusi, ruševca pa piha in gruli. In na repu ima krivčke.

Opremljeni, kot da gremo na pravi lov, smo se najprej ustavili v Gostišču v Dragi, edinem gostišču na Gorenjskem, ki ima svojo električno centralo in svoj vodovod in kamor je lani julija zgrmela velika skala. Jože Šilc-Joco, ki ima že tretje leto v namenu gostišča, sicer last turističnega društva Begunje, pravi, da ne bo nikdar pozabil dne, ko je v stavbo prigrmela skala.

Dobro uro hoda je od Gostišča v Dragi do lovske kočice Na planinci, kjer smo potem to noč malo po prvi uri čez polnoč pričakali Ota Mencingerja.

Pol treh je bila ura. Oprtali smo si nahrbnike in se s prižganimi baterijami izpred kočice (na višini kakšnih 1200 metrov nad morjem) zgubili v noč; namenjeni 600 metrov višje na Begunjščico, v bližino Roblekovega doma. Janez je obljubil, da nas bo nazaj grede čakal zajtrk in tudi kakšen požirek.

Pot je bila skrivenčena in strma. Sneg, ki ga je zadnji veter nanosil, je od časa do časa zaškripal pod stopinjo. Pri veliki smreki, blizu nekdanjih rudnikov, ki se jih Pavletov oče še dobro spomni, smo prvič postali. Pokadili smo cigareto, slekli puloverje in pelerine in popili požirek vroče kave. Pot je vse zagrela. Pavel je vzel tableto proti kašljanju.

»Pol štirih je. Še dva ovinka in pogasili bomo luči. Potem pa tišina. Ob štirih moramo biti na mestu, sicer... Pavel, ti boš vzel Andreja, jaz pa Franceta. Pa da ne boš kolovratil s tvojim kašljem.«

Otova navodila so mi potem ves čas spreletavala misli. V ušesih sem slišal in čutil utrip srca. Bolela so me in zabeleto me je. Lotevala se me je kriza.

»Da bi bilo vsaj že konec te neskončne noči in poti,« mi je misli pollaščalo malodušje.

Oto je pokazal na stopinje v snegu. »Veliki petelin. Včeraj je bil tu,« je rekel Pavel. »Tudi kura je bila zraven,« je dodal Oto. Sled je vodila za skalo.

Spotaknil sem se in zastal. »Še nekaj korakov,« me je spodbujal Pavel.

Prišli smo na plano. Tišina. Povsod tišina, le droben veter je mrzlo valovil. Drobene zvezde, ki jih je bilo še pred dobro uro vse polno, so

že ugasnile. Na vzhodu, v smeri Krvavca, je žarela jutranjica. Daleč spodaj, v dolini, je po gorenjski cesti drsela samcata luč.

»Ugasni baterijo!« je zapovedal pritažen glas.

Še dobre četrte ure smo se vzpenjali in razšli. Midva s Pavletom malo višje, France in Oto spodaj. Bili smo v zaklonu med ruševjem. Zavil sem se v odejo in sedel na nahrbnik.

Nisem upal pogledati na uro. Če sem se le premaknil, je vetrovka zašumela v tišino, kot da bi cel otep slame vlekel. Jezil sem se, kako da sem, ko sem navlekel nase pulover in se zavil v odejo, pozabil rokavice v žepih. Bilo je prepozno zanje. Pogledal sem Pavla. Mar dremlje? Popravil sem nogo, v peto je začel vrti mraz. Takoj je odprl oči in me nepogledal, češ: »Prišli smo, da bomo mi poslušali in si ogledali ruševca, ne pa da nas bo on poslušal.«

Potem se je oglasila borovka, majhen pernati dvonožec, ki vzdrami dan. Pol petih je bilo in Pavel je postajal nestrpen. Oglasili so se že drugi ptiči, o ruševcu pa še nič.

Janez Kolman

Pravkar sem pregriznil bombon, ko se mi je zazdelo, da sem zaslišal šum. »Tu je,« je zašepetal Pavel. Otrpnil sem. In spet sem odprčakovanja in nemira po enkratnem doživetju preklinjal dolge minute.

Phšššš, je naredilo malo višje. Pavel je pokimal. In potem dobrih petdeset metrov pred nama: phšššš, — phššš. — Grrro, grrru, grrru. — Phššš, — phššš.

Sedel je na nizkem macesnu in se bohotil v svatbeni pomladni pesmi. Šopiril se je, prestopal, pihal in grulil. Oprezen in slep hkrati za vse, čakajoč tekmeča, če se bo oglašil. — Phššš, — grrru, grrru, grrru. Nič ne tekmeča, ne družice.

Dobre pol ure je trajal svadbeni spev in dan je že bil. Tedaj sem se zdrzil in se zavedel, da me zebe kot še nikdar v življenju. Ne rok, ne nog nisem čutil in ustnice so me skelele. Potem pa je pernati zaljubljenec poskočil in se spustil čez skalnati greben.

France in Oto, ki sta bila malo nižje, sta imela več sreče. Zagledala sta ga, ko je že prvič zapihal. Sprehajal se je po snežni preprogi, odletel višje, potem pa priletel na macesen. Žal je bilo pretemno, da bi ga France posnel. Ko se je že skoraj dovolj zdanilo in ga je Oto skušal z oponašanjem zvabiti še bliže, se je naveličal ali kaj zaslutil in izginil.

Nič za to. Videli in slišali smo ga pa le. Kasneje smo ga še nekajkrat slišali in bili na preži. Toda kaj več kot nas, se ni dalo slikati.

Pri Roblekovem domu, ki so ga to popoldne prvič spet odprli, smo popili zadnjo kavo, potem pa hajd v dolino. V koči Na planinci je Janez izpolnil obljubo. Pošteno smo se okrepčali.

V Dragi je Joco še spal. Čeprav nismo imeli na desni strani klobuka zataknjene borove vejice, (znak da smo imeli dober lovski pogled) bi se vseeno po lovsko malo ogreli. A saj je vseeno. Glavno je, da smo 1800 metrov visoko doživeli, kako se dan prebuja in petelin zapoje.

A. Zalar, F. Perdan

V zasedi 1800 metrov visoko

Smukanje lipana

Podolgovato in ploščato telo s precej vzbočenim hrbtom. Glava je sorazmerno majhna. Hrbet je rjavkasto, zelenkasto ali modro-siv, boki pa imajo srebrn, pri odraslih pa tudi zlato rumen ali celo mavričen lesk. Po sprednjem delu telesa so posejane drobne oglate črne pege. Zanj je značilna dolga in visoka hrbtna plavut s škrlatnimi, okroglimi, v več vrstah razporejenimi pegami. Zraste tudi nad 50 centimetrov in doseže težo okrog pol drug kilogram.

To je lipan — riba tekočih in čistih voda, živahna, previdna in izredno občutljiva. Ribiči pravijo, da je tako občutljiv, da je dovolj, da ga krivo pogleda in že pogine. Sicer pa je pri športnih ribičih zelo cenjen, saj je znan kot vztrajen borec preden ga izveleš. Meso lipana pa na jedilnih listih sodi v boljše vrste; hranljivo je, saj ima veliko vitamina A in D.

Pri nas lipan ni tako redek, čeprav je ponekod, kjer so vode že precej onesnažene, že povsem izginil. Na Gorenjskem ga na primer pogosto zasledimo v Savi Bohinjki, v Savi od Radovljice proti Zbiljam, v Kokri in deloma tudi v Sori. Seveda pa omenjene gorenjske reke še zdaleč niso tako naseljene z njim, da ga ribiči ne bi mogli zelo hitro izloviti. Ali drugače povedano, če ne bi bilo kranjske in blejske ribiške družine, ki z ikrami zalagata ribogojnico Zavoda za ribištvo v Bohinju in ribogojnico Povodje pod Šmarno goro, ki je last ljubljanske ribiške družine, bi lipan ob naravnem razmnoževanju bil le redek primer in bi ga bilo najbrž treba zaščititi.

Kot rečeno, v glavnem kranjska in blejska ribiška družina skrbita za lipanske ikre. In s temi ikrami potem pokrivajo potrebe v vsej Jugoslaviji. Kar približno 50 odstotkov proizvodnje lipanskih mladice iz omenjenih dveh ribogojnic gre v vode v Bosni.

Od druge polovice marca pa tja do konca maja je čas, ko je lipan v drstu. Takrat samica odloži ikre, samec pa jih oplodi. Pred kratkim smo si zato lahko ogledali smukanje lipana v rezervatu kranjske ribiške družine (Smukanje pomeni odvzemanje lipanovih iker in oplojevanje. — op. p.).

Kranjska ribiška družina ima že približno štiri leta rezervat za lipana v umetnem jezeru Črnjava v Pred-dvoru. Letos so začeli s smukanjem konec marca. Tisti večer je bil tako kot vedno vodja ekipe, ki je

opravljala to nič kaj lahko in še manj prijetno delo, Franc Carl — tajnik kranjske ribiške družine.

»Lipani je lahko precej muhast, če tako rečem. Samica odlaga ikre, če ni voda prevelika ali premajhna, pretopla ali premrzla. To pomeni, da je tudi za smukanje treba izbrati ali ujeti ravno takšen trenutek.«

»Kako pa ribe ujamate?«

»Lovimo jih z agregatom in mrežo. Nato jih ločimo — samce posebej in samice posebej. Tako pripravljene po nekajurnem lovu (običajno zvečer) začnemo smukati. Samicam odvezamemo (s pritiskom roke) ikre, samec pa seme. Potem vsako ribo razkuzimo z melahitnim zelenilom proti tako imenovani plesni (?) Lipan je namreč pokrit z občutljivo sluznico, ki se ob dotiku ali pritisku rani. Če je ta sluz le preveč poškodovana, pa lahko zbolijo za plesnijo.«

Ta večer so sodelovali pri smukanju še Ivan Strajnar, Božo Simunac in Milan Rihar iz kranjske ribiške družine ter Jože in France iz ribogojnice Povodje. Že samo na pogled ni bilo to prav nič prijetno delo, saj so bili vsi do kolen v mrzli vodi. Takšno enkratno smukanje pa traja lahko kar debelo uro. Najbrž ravno dovolj, da se človek po hitri poti nabere revme.

»Ribogojnice letos plačajo 10 par za ikro. Računamo, da jih bomo to sezono 'nasmukali' okrog 700.000. Na videz je to torej precejšen zaslužek za ribiško družino. Če pa vemo, da stane vsaka v ribogojnici izvaljena in vzgojena lipanova mladica jeseni (ko je dolga pet do sedem centimetrov) prek 1,50 danarja, potem je račun jasan. Naša ribiška družina pa vsako leto kupi precej lipanovih mladice.«

Cena za mladice je torej precejšnja. Vendar pa je po drugi strani res, da je za vzrejo mladice treba veliko dela in truda. Ne gre namreč le za valjenje iker, marveč tudi za vzrejo mladice. Le-te pa se hranijo le z vodnim planktonom, ki ga je treba redno vsak dan nabirati.

Nekdo mi je rekel, da je takšne smukanje in potem vzgajanje rib v ribogojnicah nenaravno. Res je, vendar je po drugi strani tudi res, da bi bile naše reke in potoki precej mrtvi, če ne bi bilo tudi tovrstnega človekovega posega v naravo.

A. Zalar

Ekipe kranjske ribiške družine med zahtevnim opravilom — Foto: F. Perdan

Sonce je prilezlo že visoko, ko smo se vrnili v dolino

**Zdravniška
dežurna služba
v Poljanski dolini**

Od 3. do 9. maja od 19. do 7. ure zjutraj bo dežurni dr. Karel Bernik, telefon, 69-298 do Gorenje vasi, za ostali del doline, vključno Gorenjo vas pa kličite Zdravstveni dom Skofja Loka, telefon 60-440.

**Zaposlimo takoj
ali po dogovoru
elektrotehnika
jakega ali
šibkega toka**

na območju Radovljice s 6- do 10-letno prakso in, ki ima veselje do serijsko laboratorijskega dela.

Mesečni osebni dohodek od 3000 din.

Cenjene ponudbe z natančnim opisom dosedanje zaposlitve pošljite v oglasni oddelek pod šifro »perspektivno delo«.

Komunalno gradbeno podjetje GRAD Bled

**Njihov cilj: kompletna ponudba
komunalnih, gradbenih
in obrtniških storitev**

Lanskega septembra sta se na Bledu združila Obrtno gradbeno podjetje Bled in Komunalno podjetje Bled; od 1. januarja letos delata in poslujeta v dveh TOZD kot Komunalno gradbeno podjetje Bled. Združilo jih je v glavnem pomanjkanje strokovnjakov na obeh straneh; združeni jih bodo boljše uporabili in še lažje bodo dobili nove.

Toda za združitev niso govorili samo kadri. Pokazalo se je, da bi združeni bili kos veliko večjim nalogam: lahko bi si zastavili širši program dela in kar bi bilo glavno, nastopali bi kompletno. Njihov program je, specializirati se tako, da bi bili sposobni opravljati vse vrste komunalnih storitev, kar pač potrebuje sodobno urbano naselje, pri gradnjah pa preiti poleg kompletne ponudbe gradbenih in obrtniških del, tudi na izdelavo prefabriciranih betonskih elementov. Že danes so sposobni prevzeti pri stanovanjski gradnji vsa dela, razen kleparskih, elektroinštalaterskih in teracerskih del. V najbližji prihodnosti pa bodo lahko ponudili tudi te storitve.

Radi bi povečali število zaposlenih vsaj na okrog 150. Manjka jim kvalificiranih delavcev, šoferjev, srednjega kadra in strokovnjakov.

Veliko dela imajo in še več ga kaže. Komunalna ima na skrbi preskrbo z vodo, kar za blejski okoliš ni majhna stvar, saj bo zaradi vedno večje naseljenosti, sploh pa zaradi hudih konic v turistični sezoni, treba

**SEZONA
JE
TUKAJ**

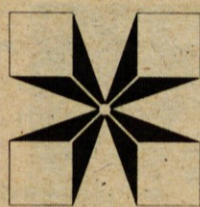
Odrpito vsak dan od 10. do 19. ure, tudi med prvomajskimi prazniki.

TRIGLAV KONFEKCIJA KRANJ

V naših pomladanskih oblekah se boste prijetno počutili. Ob enem čestitamo vsem delovnim ljudem za praznik dela 1. maj

Čolni ELAN
v raznih velikostih po tovarniških maloprodajnih cenah na razstavi pohištva v festivalni dvorani na Bledu od 19. aprila do 12. maja

**Poliks Žiri
objavlja javno
licitacijo**

naslednjih osnovnih sredstev:

- tlačnega brusilnega stroja z elektromotorjem — mizarski
- 2 mizarskih miz (ponk) mizarskega univerzalnega strojčka (za obrezovanje ultrapasa)
- 2 elektromotorjev šivalnega stroja »Singer« trajno goreče peči »Stigmo R«
- sekalnega stroja pamsheld — čevljarški — nekompleten

Licitacija bo v Žireh, Stara vas 37, 18. maja 1974, in sicer za družbeni sektor ob 13. uri in za privatni sektor ob 14. uri.

Cesta JLA 6/1
nebotičnik

**PROJEKTIVNO
PODJETJE
KRANJ**

Izdeluje načrte za vse vrste visokih in nizkih gradenj. Razpolaga z načrti tipskih projektov stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopij.

**Gostilna
Lojzka Aleš**

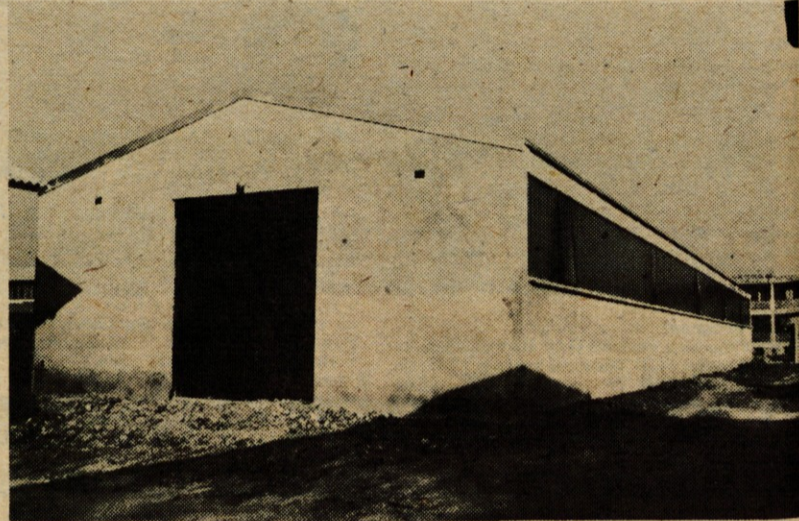
Breg ob Savi

Vsem delovnim ljudem iskreno čestitamo za praznik dela

Komunalni servis Kranj

Mladinska 1

TOZD Komunalna, Kranj, Mladinska 1
TOZD Gradnje-obrt, Ručigajeva 5
Delovna skupnost skupnih služb, Kranj, Mladinska 1

Proizvodna hala za steklarstvo Kranj — Primskovo

Proizvodna hala za kamnoseštvo in cementne izdelke (opeka) Kranj — Struževo

Z novimi prostori in stroji v večje poslovne uspehe.

Vsem občanom čestitajo delavci Komunalnega servisa, Kranj za 1. maj — praznik dela.

Tovarna obutve
Tržič

ponovno razglašala naslednja prosta delovna mesta:

analitika delovnih mest

Pogoji: visoka strokovna izobrazba ekonomsko organizacijske smeri in tri leta delovnih izkušenj;

revizorja

Pogoji: ekonomska ali druga srednja šola in pet let delovnih izkušenj ali dveletna administrativna šola in 9 let delovnih izkušenj;

referenta za delovna razmerja

Pogoji: višja strokovna izobrazba in tri leta delovnih izkušenj ali srednja strokovna izobrazba in 7 let delovnih izkušenj na področju delovnih razmerij;

referenta za informiranje

Pogoji: višja strokovna izobrazba in dve leti delovnih izkušenj ali srednja strokovna izobrazba in 6 let delovnih izkušenj na področju informiranja;

dve delovni mesti aranžerja

Pogoji: srednja strokovna izobrazba aranžerske stroke in eno leto delovnih izkušenj;

dve delovni mesti stenodaktilografa

Pogoji: srednja strokovna izobrazba in eno leto delovnih izkušenj ali nižja strokovna izobrazba in 5 let delovnih izkušenj.

Prijave sprejema kadrovski oddelek podjetja Peko v 15 dneh po objavi.

Več od pričakovanega

24. aprila je bil v dvorani graščine v Radovljici koncert, ki ga je domača glasbena šola v sodelovanju z občinskim komitejem ZMS pripravila za uvod v praznovanje meseca mladosti, nastopili pa so gojenci glasbenih šol z Jesenic in iz Kranja.

V zadnjih letih je bila večkrat izražena želja, da bi se omenjene tri šole tesneje povezale. Kolektivi so čutili potrebo po sodelovanju, do katerega pa je prišlo šele letos. Za zdaj so se dogovorili za izmenjavo nastopov in krajše strokovne posvete po vsakem nastopu. Tako so najprej učenci z Jesenic in iz Radovljice pripravili koncert v Kranju, sledil je nastop na Jesenicah, kjer so se občinstvu predstavili kranjski in radovljiški učenci, nazadnje pa so prišli v Radovljico z Jesenic in iz Kranja. Torej je vsaka šola dvakrat nastopila, enkrat pa bila gostitelj. Takoj je bilo videti, da bo sodelovanje v taki obliki zelo koristno, in to za učence, njihove pedagoge, šole in za celotno področje teh šol. Najbolj pomembna je seveda strokovna plat. Priprava sporeda ni bila za šole noben problem, saj imajo v svojem rednem delu programirane različne nastope, na katerih so del točk odbrale za te koncerte. Vendar pa gostovanje v tujem kraju, pred novim občinstvom in drugimi učitelji terja od učencev in učiteljev, da se še več in bolje pripravljajo za nastop, pa tudi izbira skladb je morda še bolj kritična.

Večji so problemi s tehnično izvedbo gostovanj, predvsem s prevozom učencev in glasil ter s prostori. Pri prevozu si šole pomagajo s pripravljenostjo staršev, da pomagajo s svojimi vozili, za kar so jim kolektivi seveda hvaležni. Jeseniška šola pri-

pravi nastop v dvorani Čufarjevega gledališča, ki pa je za take priložnosti morda nekoliko prevelika, v garderobah pa so učenci pogrešali klavir, da bi se »ogreli« za nastop. Najbolj primerne prostore ima kranjska šola, le dvorana je nekoliko premajhna. Taka je tudi radovljiška, ki pa je poleg tega brez stranskega prostora oziroma garderobe, učilnice glasbene šole pa so preveč oddaljene. Tako so učenci na svoj nastop čakali v mrzlem hodniku za odrom in so jim učitelji z masiranjem skušali pomagati. Po vsakem nastopu je bila za učence in učitelje skromna malica. Že prvič so ugotovili, da je zares škoda, ker so z izmenjavo gostovanj začeli šele letos. Poleg že naštetih koristi so bili razveseljivi razgovori po koncertih, ko so se pedagogi pogovorili o skupnih težavah in problemih, primerjali delo, rezultate, prosili za nasvete in nove pobude. Razpravljali so o izbiri skladb za pouk, snemanja, proslave in druge nastope ter ugotovili, da je za nekatera glasbila, še posebej za skupinsko muziciranje, literatura zelo skromna. Z izmenjavo izkušenj, notnega materiala in strokovnimi posveti učiteljev, posameznih glasbil bodo sodelovanje še obogatili in še bolj koristno izrabili.

Vsi so se strinjali s predlogom, da bodo v bodoče k sodelovanju povabili tudi glasbeni šoli iz Škofje Loke in Tržiča. Poskusili bodo uresničiti zamisel o skupni reviji teh petih gorenjskih glasbenih šol.

Vse to dokazuje, da so glasbene šole — kljub ne najboljšim pogojem — razširile svojo dejavnost. Ne zato, da bi dokazale in opravičevale svoj obstoj, saj je ta doba pravzaprav že za njimi. GE

Razumnejša in cenejša povezava z avto cesto

Študija o razvoju cestnega omrežja v Sloveniji obravnava tudi gradnjo avto ceste Ljubljana—Korensko sedlo oziroma Jesenic—Korensko sedlo ter povezavo zahodnega dela Jesenic z novo avto cesto. Na osnovi posebnega odloka je postal zemljišče, rezervirano za avto cesto in priključek zahodnega dela Jesenic »rezervat«, na katerem je prepovedana parcelacija in gradnja. Zahodni priključek na avto cesto bi bil namenjen predvsem avtomobilskemu transportu.

Projekt, ki ga je izdelala projektantska organizacija Projekt nizke zgradbe Ljubljana, je predvideval, da bi se zahodni priključek spojil z novo avto cesto v bližini bolnice in Plavškega travnika, ki je namenjen predvsem rastoči industrijski coni. Graditelji bi morali porušiti 8 stanovanjskih objektov, razen tega pa bi avto cesta in zahodni priključek onemogočila predvsem razvoj podjetja Univerzal, ki je pripravljen v Jeseniški občini veliko vlagati. Splošnega gradbenega podjetja Sava in Mesarskega podjetja.

Na osnovi teh ugotovitev in izdelanih projektov za rekonstrukcijo ceste na Hrušici, projektov za regulacijo Save in zgraditev prodne pregrade ter razvojnih načrtov omenjenih delovnih organizacij je jeseniška skupščina sprejela drugačen sklep.

Zahodni jeseniški priključek na avto cesto bo na osnovi analiz in ugotovitev projektantov avto ceste, skupščine občine Jesenice, podjetja Univerzal ter Stanovanjskega podjetja Jesenice spremenjen. Obšel bo industrijsko cono na Plavškem travniku ter stanovanjske hiše, ki bi jih morali po prvotnem predlogu porušiti. Priključna cesta bo tekla pod prodno pregrado, v podvozu prečkala železniško progo, s čimer Železniško gospodarstvo soglaša, obšla carinska skladišča in se pri 26 kilometru nove avto ceste priključila. Avto cesta bo na tem mestu znižana. Nova trasa omogoča dobro povezavo s carinskimi skladišči in industrijsko cono. Predvsem pa je gradnja priključka zahodnega dela Jesenic na novo avto cesto po novem predlogu za 30 odstotkov cenejša od prejšnje. J. Košnjek

V Kopaljski ulici v Radovljici so v petek dopoldne odprli nove prostore Zdravstvenega doma Jesenice — zdravstvena enota Radovljica. Nekdanjo stavbo so adaptirali in dogradili nov trak. Za okrog 14.000 prebivalcev Radovljice in okoliških krajev v občini bo v zdravstveni enoti splošna ambulanta, zobozdravstvena ambulanta, otroški dispanzer, dispanzer medicine dela, laboratorij, rentgen in oddelek fizioterapije. Gradnja tega objekta skupaj z opremo je veljala prek 8,3 milijona dinarjev. Glavni del sredstev, okrog 6 milijonov dinarjev, je prispel sklad skupščine skupnosti zdravstvenega zavarovanja Kranj, razlika pa radovljiška občinska skupščina in kolektiv Zdravstvenega doma Jesenice iz ustvarjenih amortizacijskih sredstev. Delo v novih zdravstvenih prostorih bo steklo po prvomajskih praznikih, prostore pa je v petek odprl predsednik sveta za zdravstvo in socialno varstvo radovljiške občinske skupščine Stanko Meglič. Stare prostore, kjer je bila doslej zdravstvena enota, bodo v občini začeli preurejati za vzgojnovarstveno ustanovo. A. Ž.

ZASTAVA zagotavlja

ZASTAVA 101 šampion rally športa

ZASTAVA vam zagotavlja nespremenjene cene do 25. maja 1974 za vozila Z-101, Z-1300, Z-1300 LUX, Z-1500 F in Z-125 PZ

ZASTAVA vam nudi 10 % popust pri deviznem vplačilu za vozila Z-101, Z-1300, Z-1300 LUX, Z-1500 F in Z-125 PZ

ZASTAVA prva po prodaji v Jugoslaviji

ZASTAVA vam nudi servisne storitve v 180 delovnih organizacijah Slovenija avto

slovenija avto

Potrošniški kredit:

- na osebo 20.000 din
- ZASTAVA 101 40.000 din na osebo
- družinski kredit
- rabljene avtomobile vzamemo v račun
- dobava takoj

tip:

- Z-101
- Z-1300
- Z-1300 LUX
- Z-1500 FAMILIARE
- Z-750
- VAZ-2101
- VAZ-2102 FAMILIARE
- VAZ-2103 SPECIAL

maloprodajna cena:

- 50.037,10 dobava takoj
- 46.671,25 dobava takoj
- 49.603,25 dobava takoj
- 57.936,25 dobava takoj
- 27.731,60
- 52.758,75
- 58.726,60
- 63.485,20

prodajna mesta:

- Ljubljana
- Maribor
- Celje avtomotor
- Koper
- Kranj
- Krško

Teden RK

Letošnji mednarodni teden Rdečega križa od 5. do 11. maja bo potekal pod geslom Daj kri — reši življenje. Republiški odbor rdečega križa Slovenije pa je menil, da je bilo lani pri nas posebno veliko poudarka na krvodajalstvu, zato se je odločil za drugačen program in temo — Solidarnost, človečnost, prijateljstvo.

V letošnjem tednu RK naj bi se še posebej ozrli na minulih 30 let delovanja te humanitarne organizacije, ki ima posebne zasluge za dvig zdravstvene kulture, socializacije družbe, razvijanja solidarnosti in krepitev sodelovanja med ljudmi naše socialistične družbe.

Program nadalje predvideva nadaljevanje že pred časom začete akcije o higienizaciji našega okolja. Akcija je povsod naletela na ugoden odmev in jo skoraj povsod že z večjim ali manjšim uspehom izvajajo.

Odbor za medsebojna razmerja Zavoda za zdravstveno varstvo za Gorenjsko — Kranj

objavlja prosto delovno mesto laboratorijskega tehnika v oddelku za higieno, higiensko-bakteriološki laboratorij za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pogoji: končana Srednja šola za zdravstvene delavce — laboratorijski tehnik
Vloge z dokazili pošljite v 15 dneh po objavi v časopisu na naslov Zavod za zdravstveno varstvo za Gorenjsko Kranj, Gosposvet-ska 9.

Odbor za medsebojna razmerja Lekarne Zlatorog

Bled
razpisuje po 41. členu statuta naslednji delovni mesti

1. direktorja zavoda (reelekcija)

Pogoji: poleg splošnih pogojev se zahteva, da je diplomirani farmacevt z opravljenim strokovnim izpitom in da ima najmanj 5 let prakse v lekarniški službi.

2. računovodje (reelekcija)

Pogoji: poleg splošnih pogojev se zahteva, da ima višjo ali srednjo izobrazbo ekonomske smeri in 5 let prakse v finančni stroki.

Ponudbe sprejemamo 15 dni od dneva objave.

Delavska univerza Tomo Brejc v Kranju

razpisuje delovno mesto učitelja matematike in fizike za pouk v osnovni šoli za odrasle.

Pogoji: visoka ali višja izobrazba, veselje do dela z odraslimi. Prijavo z dokazili pošljite do 15. maja 1974 na naslov: Delavska univerza Tomo Brejc Kranj, Cesta Staneta Žagarja 1.

Mali oglasi: do 10 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din; naročniki imajo 25 % popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

prodam

COLN — GLISER ugodno prodam. Informacije na telefon 24-368 od 12. do 14. ure in od 19. ure naprej vsak dan 2511
 Prodaj globok OTROŠKI VOZIČEK. C. na Klanec 37, Kranj 2700
 Prodaj OKNA, primerna za weekend, AVTO R 4 in skoraj novo PRIMO. Zbilje 47 2705
 Prodaj SLAMOREZNICO s puhalnikom in verigo. Sp. Bela 12, Preddvor 2744
 Prodaj 1 leto star par PAVOV. Zg. Senica 1 c, Medvode 2745
 Prodaj PRAŠICE, stare 6 tednov. Rupa 15 2746
 Za 800 din prodaj komplet SPALNICO z vzmetnicami. Gasilska 13, Senčur 2747
 Za polovično ceno prodaj 100 kg VARILNE ZICE 25 mm. Gasilska 13, Senčur 2786

Iščemo snažilko

za skrajšani delovni čas — pod honorarno

Dom ZB Škofja Loka, Kidričeva 1, Šk. Loka, telefon št. 60-006.

Prodaj odpadni LES od hlodovine. Naslov v oglasnem oddelku 2748
 Pocieni prodaj dve OTROŠKI POSTELJICI z vložkoma, manjša je na kolesčkih in se podnevi spravi pod večjo. Mrežar, Spodnji trg 23, Škofja Loka 2749
 Prodaj 8 mesecev brejo TELICO, KRAVO s teletom, MLATILNI stroj in 2 železna VOZA. Pegam Jože, Topolje 9, Selca 2750
 Prodaj KRAVO sivko, 8 mesecev brejo, Papirnica 9, Škofja Loka 2751
 Prodaj GUMIJASTI COLN z motorjem tomos 4. Cesta talcev 6 a, Škofja Loka 2752
 Prodaj rabljen ŠTEDILNIK Gorenje za trdo gorivo, eno dvodelno in eno trodelno OKNO. Demšar, Log 25, Železniki 2753

nesreče

Zaneslo avtomobil

V torek, 23. aprila, ob 19.30 je voznik osebnega avtomobila Ignac Polajnar (roj. 1943) z Britofa na cesti četrtega reda med Naklom in Cegelnico zadel Vlasto Onišek in Vilmo Stilec, ki sta hodila po levi strani ceste. Voznik Polajnar je vozil po sredini ceste in je pritisnil na zavoro, ko je zagledal pešakinji. Zaradi tega je avtomobil zaneslo, pri tem pa je obe pešakinji zadel in zbil s ceste na travnik. Na srečo sta bili obe le lažje ranjeni.

Zapeljal v bencinsko črpalko

V petek, 26. aprila, ob 22.20 je voznik osebnega avtomobila Jože Hribar (roj. 1942) z Jesenic, ko je vozil v smeri proti Potokom, zapeljal v bencinsko črpalko na levi strani ceste. V trčenju je nastalo na avtomobilu za 15.000 din škode, na bencinski črpalki pa za 20.000 din. V avtomobilu sta bila tudi dva otroka, vendar sta jo odnesla brez posledic.

Nezgoda mopedista

V petek, 26. aprila, popoldne je v Račevi pri Zireh voznik mopeda Ciril Menedik (roj. 1937) zapeljal s ceste v jarek, kjer je obležal huje ranjen. Zdravi se v ljubljanski bolnišnici.

Izsiljevanje prednosti

V soboto, 27. aprila, popoldne je voznik osebnega avtomobila Metod Globočnik (roj. 1954) z Voklega zapeljal s stranske ceste na prednostno cesto drugega reda na Primskovem, ne da bi se prepričal, če je prosta. Zaradi tega je trčil v osebni avtomobil Janeza Kristana (roj. 1929) z Jesenic. V nesreči so bile ranjene tri sopotnice v Kristanovem avtomobilu. Škode na vozilih je za 10.000 din.

Zapeljal s ceste

V soboto, 27. aprila, popoldne je voznik osebnega avtomobila Vinko Fortuna (roj. 1949) s Trstenika na ravnem delu ceste med Trstenikom in Goričami zapeljal s ceste in trčil v drevo. V trčenju sta bila huje ranjena voznik in sopotnica Ksenija Fortuna, dva sopotnika pa sta dobila le lažje praske.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je umrl naš dragi in nadvse dober brat in stric

Tone Snedic

po domače Harižev Tone iz Predoselj upokojeni vrtnar v Begunjah na Gorenjskem

Do pogreba leži v svojem stanovanju v Begunjah. Od njega se bomo poslovili v Begunjah v torek, dne 30. aprila, ob 16. uri, nato bo pogreb v Predosljah ob 16.45 izpred kapelice.

Zalujoči: brata Lojze in Francelj, sestre Ana, Angela in Micka z družinami.

Predoslje, Kranj, Maribor, 28. aprila 1974

Prodaj motorno SLAMOREZ-NICO s puhalnikom. Sp. Brnik 10 2754
 Prodaj ŠPORTNI OTROŠKI VOZIČEK. Smid, Zali log 36, Železniki 2755
 Prodaj PUHALNIK za seno z motorjem, TROSILEC za umetni gnoj. Zg. Brnik 46, Cerklje 2756
 Prodaj SVINJO za zakol. Grad 25, Cerklje 2757
 Prodaj suho SENO za krmo. Pšenična Polica 9, Cerklje 2758
 Prodaj novo žensko kompletno NARODNO NOŠO, več AVB. Zg. Brnik 43. 2759
 Prodaj delovnega VOLA. Lavterski vrh 3, Kranj 2760
 Prodaj 2000 kg SENA. Pogačnik Franc, Prezrenje 11, Podnart 2761
 Prodaj KRAVE po izbiri, motorno KOSILNICO RAPID in betonsko ŽELEZO 6 in 10 mm. Strahinj 7 2762
 Prodaj malo rabljeno diatonično HARMONIKO, znamke KUCLER. Lindav Matevž, Sp. Jezersko 13 2763
 Pocieni prodaj komplet odličnih BOBNOV PEARL. Gradišar Miro, Cesta talcev 75, tel. 22-177 2764
 Prodaj OTROŠKI ŠPORTNI VOZIČEK. Šilar, Šorlijeva 6, Kranj 2765
 Prodaj rjave PIŠČANCE, stare 2 meseca. Mlakarjeva 58, Senčur 2766
 Prodaj dve novi OKNI 60 x 60 in termoakumulacijsko PEC AEG 3 KW. Marčun Drago, Breg 3, Križevci 2767
 Prodaj mlado KRAVO s teletom. Gasilska 36, Senčur 2768
 Prodaj KRAVO frizijko v petem mesecu brejosti. Sebenje 36, Tržič 2769
 Prodaj KRAVO simentalo, 8 mesecev brejo. Virmaše 42, Škofja Loka 2770
 Prodaj ZAJCE. Jezerska c. 103, Kranj 2771
 Prodaj drobni KROMPIR. Olševki 11 2772
 Prodaj PUNTE in BANKINE. Hotemaže 35, tel. 22-035 2773
 Prodaj LTŽ kuhinjski ozki ŠTEDILNIK na drva, pomivalno in delovno MIZO, skupne dolžine 1,80 m, polavtomatski PRALNI STROJ in visečo toaletno OMARICO, vse v zelo dobrem stanju in po ugodni ceni. Naslov v oglasnem oddelku. 2774
 Prodaj 800 malih SALONIK. Derling, Novi svet 6, Škofja Loka 2775

Prodaj KRAVO s tretjim teletom ter eno tik pred drugo telitvijo. Tičar Janez, Voglje 76 2776
 Prodaj 2 meseča stare JARČKE. Cegelnica 1, Naklo 2777
 Prodaj 1 kub. m MACESNOVIH PLOHOV. Grad 1, Cerklje 2778
 Prodaj mlado KRAVO s teletom ali brejo KRAVO z mlekom — bohinjko, in nizek semenski FIŽOL. Gole, Višelnica 13 nad Gorjami 2779
 Prodaj KRAVO s teletom ali brez. Posavec 17, Podnart 2780
 Prodaj zbirko »NASA BESEDA«, 90 knjig po ugodni ceni, popolnoma novo. Ponudbe pod »2200« 2781
 Prodaj OKNA in VRATA — komplet, TELEVIZOR (potreben popravila), zelo poceni. Božataj Marija, Zaslavska 29 2782
 Prodaj rabljeno STREŠNO OPEKO špičak in eternit. Škrvada Jože, Preddvor 27 2783
 Prodaj ali zamenjam za klavnega KONJA 2-letno KOBILO, 480 kg težko, in 7-letnega KONJA — za vsa dela, 500 kg težkega. Majdnek, Lesce 2784
 Prodaj KRAVO, dobro mlekarico, s teletom ali brez. Poljšica 9, Zg. Gorje 2785
 Prodaj male PUJSKE, 7 tednov stare, in kupim OBROČE (feltne) 4 za HANOMAG 16 col. Sajevec Ivan, Olševki 19 2787
 Prodaj več PRAŠICEV, čez 100 kg težke. Struževo 20 2788
 Prodaj motorno KOSILNICO BCS. Tatinec 6, Preddvor 2789
 Prodaj 6 tednov stare PRAŠICE. Voglje 73, Senčur 2790

kupim

Kupim 2 kub. m suhih SMREKOVIVH DESK, 20 mm. Bidovec, Jurčičeva 1, Kranj 2808
 Kupim stružni avtomat, stružne debeline 0 12, lahko brez priprave za rezanje navojev. Naslov v oglasnem oddelku 2809
 Kupim mizarski SKOBELJNI STROJ. Opis in ceno poslati: Hudovernik Ludvik, Poljšica, Zg. Gorje

vozila

Prodaj SPAČKA — letnik 1967, telefon 41-005
 Pocieni prodaj ŠKODO 1000 MB, letnik 1967. Hrastje 52 2728
 Prodaj FIAT 750, letnik 1968. Zminc 58, Škofja Loka 2791
 Pocieni prodaj MOPED SKUTER, tri prestave. Kopaljška 3, Škofja Loka 2792
 Prodaj osebni avto DKW 1000 S z vlečno kljuko za prikolico, letnik 1962. Cena 5000 din. Svolsjšak, Mestni trg 19, Škofja Loka, tel. 61-993 2793
 Prodaj avto VW 1200, dobro ohranjen, 78.000 km, registriran do 15. 1. 1975. Triler Franc, Puštal 103, Škofja Loka 2794
 Prodaj RENAULT SPORT 1100 ccm, poraba goriva 8 litrov. Ogled vsak dan popoldan in nedeljo dopoldan. Slavko Bevc, Kamna gorica 51 pri Kropi
 Prodaj RENAULT GORDINI DAUPHINE, letnik 1966. Vse informacije dobite na tel. 23-244 2796
 Prodaj poltovorni KOMBI s cerado, letnik 1965. Kunšič Janez, Krnica 14, Zg. Gorje 2797
 Prodaj avto AUDI 100 LS, dobro ohranjen, prevoženih 84.000 km. Velikonja Viktor, Bled, Kajuhova 13, tel. 77-678 2798
 Pocieni prodaj ZASTAVO 750, letnik 1965. Šeruga Davorin, Lahovčev 56, Cerklje 2799
 Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1969, 51.000 km. Lampič, Planina 12, Kranj 2800
 Prodaj ŠKODO, letnik 1967, prevoženih 70.000 km, lahko tudi na kredit. Krišelj Franc, Goriče 57, Golnik 2801
 Prodaj FIAT 750, letnik 1970. Cena ugodna. Pogačnik Matko, Lesce, Tovarniška 24 2802
 Prodaj osebni avto WARTBURG, letnik 1968. Konjar, Šolska 2, Kranj, Stražišče 2803
 AMI 8, letnik 1970, prodam. Konjar, Smlednik 3 2804

Prodaj FIAT 600 D, letnik 1962, dobro ohranjen, v odličnem voznem stanju. Ogled vsak dan od 15. ure naprej, v nedeljo cel dan. Mlaka 28 b 2805
 Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1970, garažiran, prevoženih 42.000 km. Ogled vsak popoldan po 16. uri. Radovljica, Cesta na Jezerca 6 2806
 Prodaj dobro ohranjen AMI 8, letnik 1972. Hotemaže 6, Preddvor 2807

stanovanja

Zamenjam komfortno, takoj vseljivo STANOVANJE v prvem nadstropju vile v centru Ljubljane, za manjši vikend v Kranjski gori ali okolici z doplačilom razlike v gotovini. Informacije tel. 061-55-901 2724
 Miren moški išče SOBO od Kranja do Ljubljane za eno leto. Nudim dobro nagrado. Naslov v oglasnem oddelku 2811
 Oddam OPREMLJENO SOBO sostanovalcu. Pogoj: miren. Naslov v oglasnem oddelku 2812
 Iščem neopremljeno SOBO v Kranju. Ponudbe pod »Nujno-soba« 2813
 Skromno dekle išče skromno SOBO, možnost pranja in kuhanja, na področju Škofje Loke, blokov in Trate. Ostalo po dogovoru. Ponudbe na Turistično društvo Škofja Loka 2814

posesti

Prodaj manjše POSESTVO Mišače 7, Kamna gorica. Podrobnejše informacije dobite vsak dan. Mohorič Režka, Koroška 5, Lesce 2815
 Prodaj ZAZIDLJIVO PARCELO v Čirčičah. Naslov v oglasnem oddelku 2816
 Prodaj takoj vseljivo STANOVANJSKO HIŠO z večjim vrtom. Naslov v oglasnem oddelku 2817

zaposlitve

Sprejem dve VAJENKI. Jelena Valinger, Koroška 16, Frizerski salon. 2680
 IZREDNA PRILIKA. Dvočlanska družina išče zdravo in pošteno mlajšo upokojenko za VAROVANJE enoletnega otroka. Popolna oskrba. Ostalo po dogovoru. Pismene ponudbe poslati takoj na naslov: Sotelšek Ivan, 66000 Koper, Vojkovo nabrežje 28 2818

OBVESTILO

V ponedeljek, dne 6. maja, bom odprl popravilnico ur. ROBNIK FRANC, urar, KRANJ, Tavčarjeva št. 7 (bivši Zevnik). Vsa v urarsko stroko spadajoča dela bom opravljal hitro in solidno.

obvestila

Cenjene stranke prosimo, da vzamejo POPRAVLJENE URE od februarja 1974 nazaj. Urar Rudolf Rus, Jenkova ul. 1, Kranj 2683

šport med vikendom

NOGOMET — Čeprav sta enajsterici kranjske Save in Tržiča doma gostili Tolmin in novogoriška Vozila, sta oba ostala praznih rok. Čast gorenjskega nogometa v ZCNL je rešil kranjski Triglav, ki je v gosteh opravil z mirensko Adrijo. Izi: Sava : Tolmin 1:2 (1:1), Tržič : Vozila 0:2 (0:1), Adria : Triglav 0:1 (0:1).
 Pari prihodnjega kola: Triglav : Tržič, Primorje : Sava.
 ROKOMET — Rokometašice Alples nadaljujejo z dobro igro in z zmagami. Tokrat so iz gostovanja v Tuzli prinesle obe točki, uspešni pa so bili tudi Tržičani, saj so v Ajdovščini v okviru moške republiške lige premagali domači Mlinotest. Kamničani so gostovali v Mariboru, kjer so morali priznati premoč Braniku.
 Izi: ženske: Jedinstvo : Alples 13:15 (8:10), moški: Mlinotest : Tržič 7:10 (4:3), Branik : Kamnik 29:19 (14:9).
 Pari prihodnjega kola: ženske: Alples : Metalac, moški: Tržič : Polet, Slovenj Gradec : Kamnik.
 KOSARKA — Triglavani so v II. kolu 1 A SKL spet s težavo na domačem igrišču premagali Maribor. V moški 1 B SKL so se Jeseničani iz Postojne vrnili z obema točkama.
 Izi: Triglav : Maribor 74:72 (40:33), Postojna : Jesenice 29:35 (12:15).
 Pari prihodnjega kola: Jesenice : Zagorje, Marles : Triglav.
 KEGLJANJE — Končano je letošnje tekmovanje v moški kegljaški republiški ligi. Ljubljanskemu Gradisu je v tem prvenstvu uspelo, da se je po devetnajstih zaporednih naslovih Triglava leta v jubilejnem dvajsetem preselil v Ljubljano.
 Izi: zadnjega kola: Triglav : Hmezd 7941:7470, Jesenice : Slovenija ceste 7796:7498.
 NAMIZNI TENIS — Igralke Triglava so v nadaljevanju prve zvezne namiznoteniške lige v slovenskem derbiju prepričljivo opravile ljubljansko Ilirijo. Izi: srečanja: Triglav : Ilirija 5:2.
 Posamezni izidi: Jakopin : Cvetek 2:0, Žerovnik : Kolar 2:0, Zakočič : Langerhole 0:2, Žerovnik : Cvetek 2:1, Jakopin : Langerhole 1:2, Zakočič : Kolar 2:0, Žerovnik : Langerhole 2:0.
 JUDO — V predzadnjem turnirju v okviru republiške judoistične lige sta bila gorenjska predstavnika Jesenice in Triglav uspešna. Na turnirju na Jesenicah so domačini obračunali z Velenjem in Nagaoko, Triglavani pa v Ljubljani s Šiško, medtem ko so morali priznati premoč Olimpiji.
 Izi: Jesenice : Velenje 4:1, Jesenice : Nagaoka 4:3, Šiška : Triglav 3:4, Olimpija II : Triglav 5:2.

Zaradi velikega zanimanja in na željo kino obiskovalcev bomo predvajali film

Zadnji tango v Parizu še:

kino Center: 1. in 2. maja ob 19. uri
 kino Storžič: 3. in 4. maja ob 20. uri, 5. maja ob 16. in 18. uri — zadnjič!

Kinopodjetje Kranj

Telovadna društva Partizan še niso »iz mode«

TVD Partizan! Koliko lepih spominov zbudi to ime v glavah generacije, ki je odrasla po drugi svetovni vojni! Koliko iskrenih prijateljstev se je rodilo v dvoranah, kjer smo se pred leti podili za žogo, skakali, plezali in telovadili! Kdo bi vedel? Jasnje je le nekaj: navzlic pogosto zastareli in dotrajani opremi, navzlic nezadostnim zmogljivostim ter navzlic pogojem, za katere bi danes rekli, da so pod vsako kritiko, da so nemogoči, je bil Partizan nepogrešljiva športno-vzgojna ustanova. Iz njegove skoraj neizčrpane kadrovske osnove je izšla cela kopica kasnejših šampionov najrazličnejših športnih zvrsti, ki so sloves Jugoslavije ponesli daleč v svet. Hkrati pa smo si v teh društvih mnogi pridobili osebnostne lastnosti, kakršnih ni mogoče nikjer kupiti. In marsikomu v vsakdanjem življenju presneto koristijo, saj sodobni čas terja čvrstega, fizično in duševno zdravega, uravnoveženega človeka, sposobnega zdržati najrazličnejše napore in kljubovati neštetim kvarnim vplivom okolice.

A razvoj (ki ni nujno zmeraj pozitiven) je povzročil korenite spremembe v navadah in mišljenju ljudi. Ena od njih se kaže tudi v nezadržnem krčenju vloge Partizana. Po športni plati so mu ponekod spodnesla noge ozka klubaška stremjenja, pojav profesionalizma v posameznih panogah, favoriziranje vrhunskih dosežkov, eksces, imenovani »komercializacija fizikulture«, ko smo pri vrednotenju in financiranju določene discipline upoštevali predvsem popularnost, itd. Ob enem je dobršen del vzgojnih nalog prešel na ramena osnovnošolskih in srednješolskih ŠD, ki so nastala kot logična, hvalevredna posledica popolnejših izobraževalnih programov ter vedno intenzivnejšega investiranja v stavbe in pokrite vadbene objekte. Še preden smo se pošteno zavedli, je maneverski prostor telovadnih društev Partizan postal — vsaj navidezno — skrajno ozek. Do nedavna so, v večini primerov, obstajala bolj zaradi reda volje in zaradi upornosti majhnega kroga nepopolnejših entuziastov kot pa zaradi prepričanja družbe, da jim ne gre odrekati važnega mesta v širši socialistični skupnosti. Toda z ustanavljanjem TTKS in z uveljavljanjem pravičnejših odnosov v politiki materialnega stimuliranja telesne kulture, ki naj bi prek različnih oblik rekreacije pomagala izboljšati fiziološke zmogljivosti in počutje že rahlo pomehkuženega prebivalstva, je Partizan spet postal zanimiv. Zato smo v uredništvu sklenili obiskati vodstvi dveh precej različnih gorenjskih TVD, kriškega in škofjeloškega. Razložili so nam svoje težave in načrte, poglede in hotenja. Čeprav v ostalih društvih iz sosednjih krajev stanje brzkone ni dosti drugačno, bomo v prihodnje veseli slehernega povabila na obisk — seveda le, ako nam imajo odgovorni povedati res kaj bistveno novega.

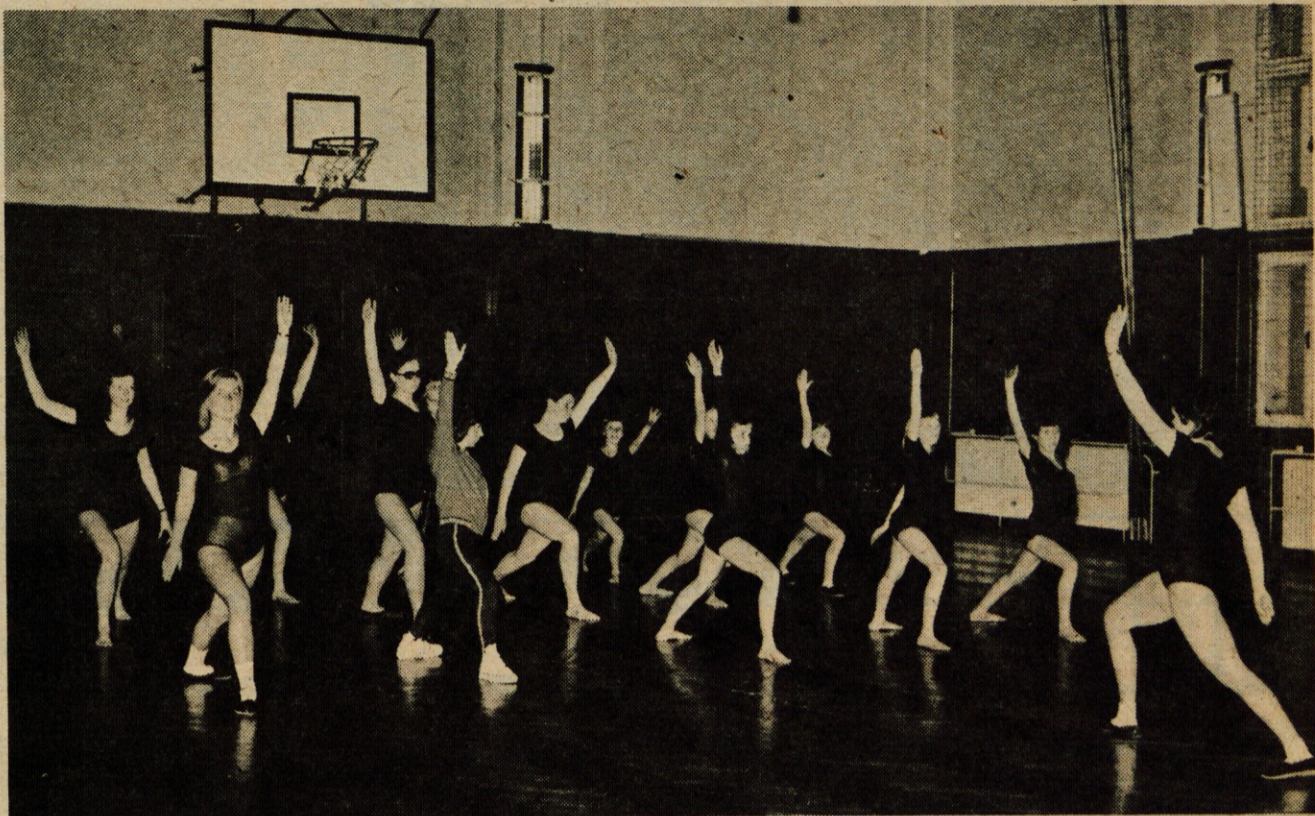
V Križah široko zasnovana aktivnost

Za predstavitev TVD Partizana Križe, ki je bil ustanovljen leta 1956, se odločamo iz več razlogov. Telesno vzgojna organizacija deluje na področju, kjer imata telesna kultura in šport bogato tradicijo. Znan je predvsem »Kriški športni teden«, ena najmnogičnejših manifestacij te vrste na Gorenjskem, katerega pobudnik je bil pokojni Kristijan Kokalj. Tudi letos se bo v tednu dni zvrstila kopica tekmovanj in turnirjev, med katerimi bo rokometni po tradiciji kvalitetno najmočnejši. Pri TVD Partizanu Križe je spodbudna in obetajoča mladost v vodstvu in med članstvom. Vseh 245 članov šolskega športnega društva na kriški osnovni šoli Kokrškega odreda je članov TVD Partizan. In še po nemčem je znan Partizan? Po množičnosti pri splošni vadbi in rekreaciji za mlajše in starejše prebivalce in prebivalce Križev, Tržiča in okoliških vasi. Če so »partizanovci« včasih koga od sovaščanov povabili v telovadnico, so pogosto našli na gluh ušesa. Danes prihajajo ljudje različnih starosti sami od sebe. Urnik telovadnice je napet, vaditelji pa zaposleni do ušes. Ker tudi Križane tepe pomanjkanje te »sorte ljudi«, sta znanje in izkušnost nekdanjih športnikov dragocenejša. Nova šolska telovadnica in vzoren red, ki vlada v njej, sodobni telovadni pripomočki in boljša materialna osnova telesnovzgojne organizacije, povečujejo zanimanje za vadbo

in rekreacijo in s tem krepe poslanstvo Partizana.

Ida Ribnikar, predsednica Partizana in nekdanja telovadka in rokometna športnica, pripoveduje, da so člani s prostovoljnimi delom zgradili »stadion v malem« z rokometnim igriščem, atletsko stezo, odbojgarskim igriščem, prostorom za skok v daljino, s pomočjo planiške skakalne šole pa dve skakalnici v Sebenjah. Leta 1971, ko je Partizan prepuštil dvorano Zadržnega doma krajevnim organizacijam in skupnosti ter se preselil v novo šolsko telovadnico, se je začelo še tesnejše sodelovanje med Partizanom in osnovno šolo Kokrškega odreda. Ravnatelj in učitelj telesne vzgoje sta že več let člana upravnega odbora. Šola je »partizanovcem« drugi dom. Njene ključke imajo in vstop v telovadnico, ko je ne zaseda pouk telesne vzgoje ali dejavnost šolskega športnega društva. Tudi drugi dve osnovni šoli v tržički občini se ne zapirata, zavedajoč se, da sta enako kot kriška »zrasli« predvsem na račun samopriskpeva občanov. Kriški Partizan pa v zameno rade volje odstopa šolarjem zunanja igrišča. Rokometno igrišče je razsvetljeno. To je nova možnost rekreacije za tiste, ki podnevi nimajo časa.

Pred leti je kriški Partizan skrbel predvsem za splošno vadbo od najmlajših do najstarejših ter vzporedno s tem gojil orodno telovadbo, atletiko, rokomet, smučarske skoke

in rekreacijo. Ko je bilo na osnovni šoli Kokrškega odreda ustanovljeno šolsko športno društvo, vadba šolarjev ni bila več Partizanova skrb. Druge že omenjene dejavnosti se bogatijo. Obetajoč napredek je pokazal smučarski tek v povezavi z atletiko.

Ida Ribnikarjeva in vodstvo Partizana Križe pripisujejo povezavi med šolo in šolskim športnim društvom ter Partizanom velik pomen. Izmenjava redkih vadiateljev in trenerjev je običaj. Člani šolskega športnega društva so člani Partizana, urnik vaj in treningov pa je prilagojen številnim delavcem, dijakom in študentom, ki služijo kruh ali nabirajo učenost v Kranju ali Ljubljani. Upoštevač še vadbo za predšolske otroke, ki jo kriški Partizan dokaj intenzivno razvija, in že prej omenjeno sodelovanje med šolo, ŠSD in Partizanom, je stalno in usklajeno spremljanje rasti določene generacije vsaj na papirju zagotovljeno.

Kriški Partizan želi odpraviti ali vsaj omiliti pomanjkanje vadiateljev in trenerjev. Letos nameravajo nameniti strokovnemu izobraževanju članov lepo vsoto denarcev. Trije člani se že spoznavajo s skrivnostmi rokometne igre, večja praznina pa vlada pri vadiateljih in trenerjih za rekreacijo, splošno vadbo in orodno telovadbo, čeprav Partizan prav do teh panog ne kaže mačehovskega odnosa, ki naj bi bile osnovne dejavnosti Partizanov. Smučarski tekači nekaj opreme že imajo, trenersko »ledino« pa je zaoral Vinko Grašič. Marjanu Pečarju in Ambrožu Teranu je že uspelo vzgojiti nekaj državnih reprezentantov v smučarskih skokih. Vendar omenjeni entuziasti programom, ki jih imajo Križani pri razvoju teh panog, ne bodo kos. Nova 25-metrška skakalnica iz mase v Sebenjah utegne postati kmalu resničnost, razen tega pa Križani podpirajo prizadevanja Smučarske zveze Slovenije in Planiškega komiteja, da bi usposobili skakalnico na Zelenici, kjer nadlog zaradi pomanjkanja snega ni. Letos so morali Kri-

žani tekmovanje za pokal Tržiča v skokih organizirati na Pokljuki! Na opuščeni temeljih pri nekdanjih vojašnicah v Križah namerava Partizan zgraditi garderobe in skromne klubske prostore. Tudi pri delovnih pogovorih daje namreč sedaj zatočišče osnovna šola!

TVD Partizan Križe je med tistimi, ki so prepričani, da se bo z ustanovitvijo temeljnih telesnokulturnih skupnosti in novega financiranja interesnih skupnosti položaj telesnokulturnih organizacij zboljšal. Seveda bo odgovornost za uresničevanje programov pred delovnimi ljudmi večja. 36 milijonov starih dinarjev znaša letošnja predračunska vsota. In nič kaj preveč je ne bi smeli zmanjšati, če bo hotel kriški Partizan uresničiti zastavljene načrte, vzdrževati naprave in objekte in dokupiti kaj novega, izobraževati ter nagrajevati vadiatelje in trenerje in prihraniti »kupček« za izdajo kronike. Leta 1976 bo kriški Partizan praznoval 20. obletnico delovanja! J. Košnjek

V Loki začenjajo znova

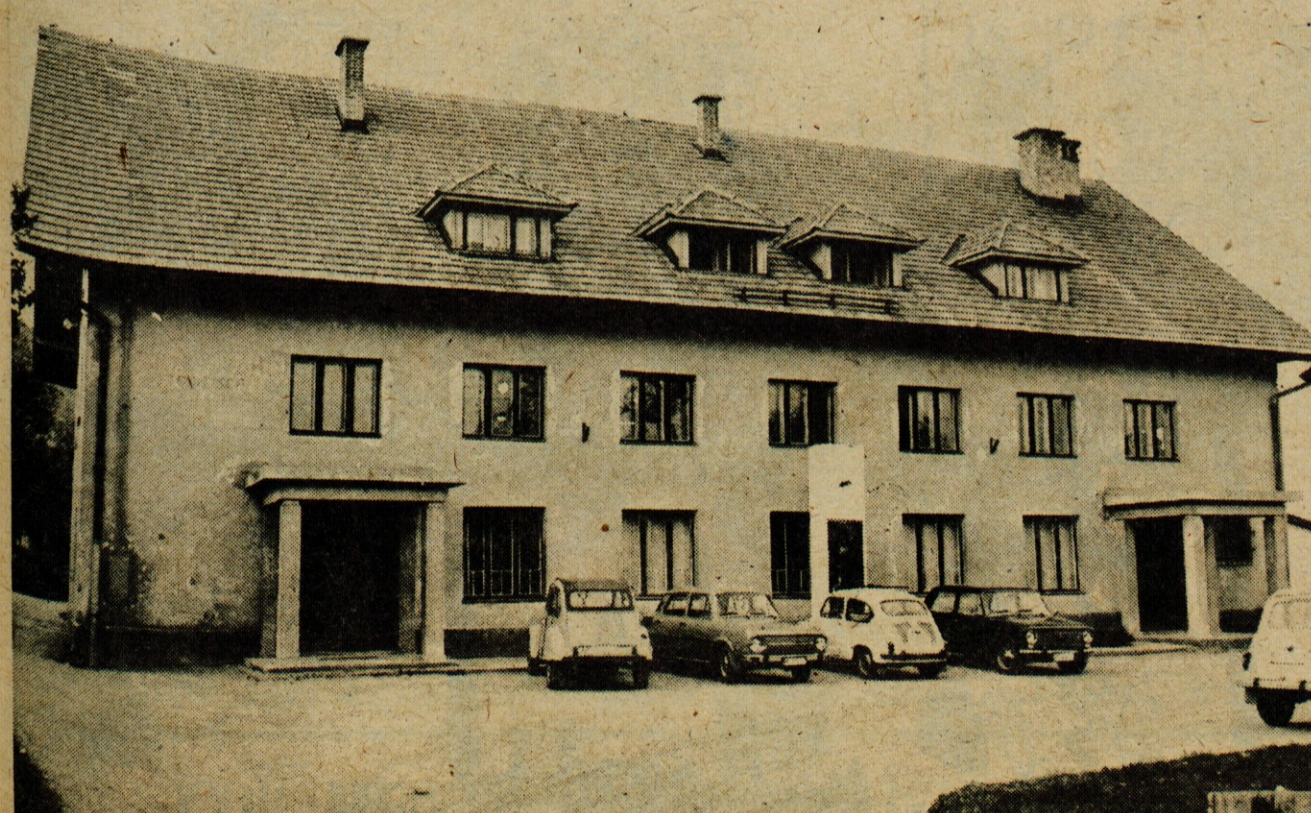
Ločani, loški »partizanovci«, se žal ne morejo pohvaliti s tako razvejano in pestro dejavnostjo kot njihovi kriški vrstniki — čeprav jih po tradiciji krepko prekašajo. TVD Partizan Škofja Loka je namreč ob ustanovitvi, brž po vojni, pritegnil v svoje vrste športne delavce, ki so pri nekdanjem Sokolu nabrane izkušnje znali koristno vključiti v obnavljane telesnovzgojne aktivnosti v mestu. Slednja je zajemala veliko število domačinov, zlasti mladine, ki je organizirano gojila bodisi nogomet bodisi smučanje ali gimnastiko, mnogi pa so obiskovali splošno vadbo, prirojeno različnim starostnim razredom. Pozneje sta v okviru društva zaživela tudi košarka in rokomet. Vsakoletna svečana akademija je zmeraj predstavljal veličastno manifestacijo znanja in spretnosti članov vseh kategorij. Če bi, denimo, pred 20 leti kdo trdil, da bo ustanovo v kratkem načela huda kriza, bi mu najbrž nihče ne verjel. A prav to se je zgodilo.

Prvi, ne preveč skrbi zbujujoči znaki nazadovanja so nastopili v zgodnjih šestdesetih letih, ko je odcepitvi smučarjev (1954) sledilo formiranje samostojnega nogometnega kluba Ločan (zdaj LTH) in košarkarskega kluba Kroj. Pod okriljem oslabiljenega društva sta vztrajali le gimnastika in rekreativna vadba. Prišlo je obdobje, v katerem so ljudi začeli zmeraj močnejše pritegovati »atraktivni športi«, moštvene igre z žogo in alpsko smučanje. Orodna telovadba ni več navduševala, saj terja — preden tekmovalci doseže vidnejše uspehe — mnogo bolj trd in dolgotrajen trening kakor privlačne »modne« panoge. Vzporedno je upadalo zanimanje za rekreativno smer, ki sicer človeku vcepi osnove gibalnih sposobnosti in prožnosti; mladež so starši že v otroštvu raje usmerjali v specializirane zvrsti, kjer je razmeroma skromna konkurenca ob vsaj poprečni nadarjenosti jamčila relativno naglo uveljavitev. In če k vsemu naštetemu primaknemo še pojav šolskih športnih društev, v katerih s članstvom pač ni nikoli resnega problema, dobimo zelo jasen

odgovor na že naštetokrat izrečen očitek, zakaj so Škofjeločani dovolili, da je Partizan leta 1963 dokončno »izdihnil« in da je naslednjih sedem let obstajal edino v uradnih papirjih. Upravljanje, vzdrževanje in uporaba telovadnice ter pripadajočih naprav so oblasti prepustile gimnaziji, medtem ko sta igrišče prevzela KK Kroj in NK LTH.

Toda čas je ovrgel trditve lahkomišležev, ki so menili, da v novih pogojih telovadno društvo nekdanjega tipa ni potrebno. Potrebno je! Zapažanja socialnih in zdravstvenih služb razkrivajo nelep podoben razmer v občini; pomanjkanje fizične aktivnosti je prizadelo zlasti najmlajše, cicibane, in starejše, priletne državljane, ki bi se z rekreiranjem obvarovali prezgodnjih bolezenskih težav, vendar skoraj niso našli možnosti, da bi v krogu sebi enakih razgibali zanemarjeno telo. Posebno obravnavo pa zasluži mladina, ki po zaključeni osemletki odide v proizvodnjo in ki spriču odsotnosti telesnovzgojne zavesti (šolsko fizikulturo učenec neredko jemlje kot obvezno zlo) ne čuti niti veselja niti želje za športnim udejstvom. Med njim so odkrili visok dostotek alkoholikov, prestopnikov in kršilcev reda, kajti v preobilici prostih uric mimogrede zaidejo na stranpota. Prav zanje bi bil Partizan naravnost idealno zatočišče. To spoznanje je tudi vodilo družino bivših funkcionarjev, da so ga leta 1970 obudili od mrtvih. Pljunili so v roke, povabili k sodelovanju izkušene starešine ter vztrajno krepili društvo, ki danes šteje približno 200 aktivnih članov, razporejenih v vrste pionirjev, pionirk, mladincev, mladink in seniorjev obeh spolov. Seveda je problemov nešteto. Dr. Adolger Gerjol, predsednik upravnega odbora, sestavljenega malone izključno iz upokojevcev (!), mi jih je v pomenu nanizal cel seznam: pogrešamo pomoč strokovno usposobljenih trenerjev, kajti 8 priučenih vadiateljev ne zadošča; vsi opravljajo tako imenovano nevidno, anonimno delo, ki ne prinaša očitnih rezultatov, a bi zaslužilo najmanj izdatno moralno, če že ne materialno priznanje; društveni prostori so pretesni in zastareli ter često zasedeni ali spremenjeni v skladišče, kar vodstvo prisili, da mora sejo UO sklicati v bližnji gostinji; dasi bodo poslej namesto 6000 din letnih dotacij prejeli 35.000 din, ni TTKS z nobeno praktično gesto utemeljila najavljene spodbujanja bazičnih, v širino usmerjenih rekreativnih dejavnosti (obisk društva, navzočnost na sestankih itd.); baje JLA kljub podatkom, ki govorijo o 25-odstotnem osipu fantov-vojaških obveznikov (osip je kajpak posledica raznih hib), ne kaže nikakršne pripravljenosti, da bi podprla prizadevanja Partizana; itd., itd. Ovir je nešteto, ampak gručica loških zanesenjakov ne namerava preči puške v korozu. Ni dvoma, da posebej ljube kvalitete, kakršne so si nekoč v Partizanu privzgajali njegovi nešteti prijatelji in kakršne prevladujejo v izjemno redkih novodobnih športnih ekipah: skromnost, nesebičnost, vztrajnost, tovarištvo, odločnost in kolektivni duh.

I. Guzelj
J. Košnjek

TVD Partizan Stražišče

